

TARTU LINNA

MAJANDUSAASTA ARUANNE

2009

Tartu linna konsolideerimisgrupi 2009. aasta majandusaasta aruanne

Tartu Linnavalitsus

Majandusaasta algus 01. jaanuar 2009
Majandusaasta lõpp 31. detsember 2009

Address Raekoda 50089 Tartu
Telefon +372 7361 111
Faks +372 7361 106
E-posti aadress lv@raad.tartu.ee
Interneti kodulehekülg <http://www.tartu.ee>

Audiitor KPMG Baltics AS

Majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest, vandeaudiitori aruandest raamatupidamise aastaaruandele, reservfondi kasutamise aruandest ning täiendavast informatsioonist eelarve täitmise aruande kohta.

SISUKORD

1. TEGEVUSARUANNE 2009.....	5
1.1. LINNAPEA PÖÖRDUMINE.....	5
1.2. KONSOLIDEERIMISGRUPI STRUKTUUR.....	6
1.3. KONSOLIDEERIMISGRUPI TÄHTSAMAD FINANTSNÄITAJAD.....	8
1.4. ÜLEVAADE ÜLDISEST MAJANDUSKESKKONNAST.....	13
1.5. LINNAELU ARENG VALDKONNITI.....	17
1.6. KONSOLIDEERIMISGRUPI ÄRIÜHINGUTE JA SIHTASUTUSTE TEGEVUS.....	40
1.7. ÜLEVAADE SISEKONTROLLISÜSTEEMIST JA TEGEVUSEST SISEAUDITI KORRALDAMISEL.....	46
1.8. ÜLEVAADE FINANTSRIISKIDE JUHTIMISEST.....	48
2. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	49
2.1. TEGEVJUHTKONNA DEKLARATSIOON.....	49
2.2. KONSOLIDEERITUD BILANSS.....	51
2.3. KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE.....	52
2.4. KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	53
2.5. KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE.....	54
2.6. KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDE LISAD.....	55
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused.....	55
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid.....	62
Lisa 3 Finantsinvesteeringud.....	62
Lisa 4 Maksud, lõivud, trahvid.....	63
Lisa 5 Muud nõuded ja ettemaksed.....	64
Lisa 6 Materiaalne põhivara.....	65
Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud.....	65
Lisa 8 Immateriaalne põhivara.....	67
Lisa 9 Muud kohustused ja saadud ettemaksed.....	68
Lisa 10 Võlad töötajatele.....	68
Lisa 11 Laenukohustused.....	69
Lisa 12 Võlad tarnijatele.....	71
Lisa 13 Kapitali- ja kasutusrent.....	71
Lisa 14 Saadud toetused.....	72
Lisa 15 Kaupade ja teenuste müük.....	73
Lisa 16 Muud tulud.....	73
Lisa 17 Tegevuskulude jaotus valdkonniti (tegevusalade järgi).....	74
Lisa 18 Tööjõukulud.....	75
Lisa 19 Majandamiskulud.....	76
Lisa 20 Antud toetused.....	77
Lisa 21 Põhivara amortisatsiooni ja allahindluse kulu.....	78
Lisa 22 Muud kulud.....	78
Lisa 23 Finantstulud ja –kulud.....	79
Lisa 24 Bilansiväline informatsioon.....	80
Lisa 25 Tartu Linnavalitsuse konsolideerimata põhjaruanded.....	81
2.7. EELARVE TÄITMISE ARUANNE.....	85
Eelarve täitmise aruande seletuskiri.....	86
3. SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE.....	91
4. RESERVFONDI KASUTAMISE ARUANNE.....	92
5. MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRJAD.....	96

1. TEGEVUSARUANNE 2009

1.1. LINNAPEA PÖÖRDUMINE

Aasta 2009 oli Eesti majanduses üks keerulisemaid – majanduse kiire tõusu aegade eufooriast tuli järsk kukkumine masu rüppe. Pankrottide laine, tööpuuduse kasv, palkade langus ning sellega kaasnev maksutulude vähenemine ei jätnud puutumata ka Tartu majanduselu.

Majanduskriis on jätnud pitseri kõigile eluvaldkondadele, ka linna juhtimisele, ja see on sundinud meid oma kulud-tulud põhjalikult üle vaatama. Oleme kärpinud ametnike palku, kokku tõmmanud tegevus- ja muid kulutusi ning jätnud nii mõnedki head ideed ja projektid paremate aegade ootele. Kõike seda on võimaldanud inimeste mõistev suhtumine ja hea meeskonnatöö.

Mul on hea meel tõdeda, et tänu mõistlikule ja ettenägelikule eelarvepoliitikale püsis Tartu linn ka majanduslikult keerulisel 2009. aastal võrreldes teiste omavalitsustega suhteliselt heas seisus. Kitsaste aegade kiuste oleme 2010. aasta eelarves ette näinud linna laenukoormuse vähendamist.

Positiivsena tõstaksin esile asjaolu, et Tartu on olnud üks Eesti parimaid euroraha taotlejaid-kasutajaid, mis on aidanud vaatamata kitsastele oludele ja vähejulgestavatele majandusprognosidele meil oma linnakeskkonda jõudsalt arendada. Olgu siin näiteks teaduskeskuse Ahhaa hoone ehituse alustamine, uute jalgrattateede rajamine, Mänguasjamuuseumi teatrimaja ehitamine. Oleme pidanud oluliseks, et ükski europrojekt ei jääks ellu viimata kaasrahastamise puudumise tõttu.

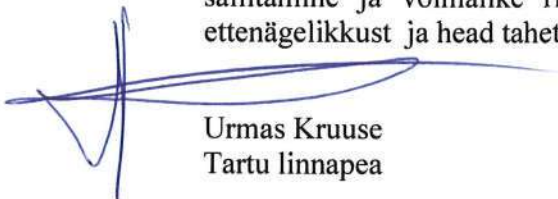
Linnavalitsemine on järjepidev protsess ja mitmed mastaapsemad tegevused kanduvad läbi aastate. Üks eelmise aasta tähtsündmusi oli kahtlemata uue Vabadussilla valmimine. Jõudsa sammu astusime edasi teise suure infrastruktuuriobjektiga - Idaringtee projekteerimisega. Ka rahvusvahelise lennuliikluse taastamine Tartus, mille linlased tunnistasid aasta tähtsündmuseks, oli suuresti varasemate aastate tõsise töö vil. Nii, et vundamendi ladumine linna tulevaseks arenguks jätkub.

Raskematel aegadel muutuvad inimeste jaoks järjest olulisemaks turvatunne ja sotsiaalne kaitse. 2009. aastal oli linnaelu juhtimises sotsiaalsfäär üks meie prioriteete. Meie jaoks oli tähtis, et majanduslanguse rataste vahele ei jääks kõige nõrgemad – lapsed, eakad ja vähekindlustatud pered.

Tänu 2009. aastal renoveeritud Tartu Hooldekodu vanale majale ja aasta varem valminud juurdeehitusele, saavad nüüd meie eakamad kaaslinlased väärikalt oma vanaduspõlve veeta. Samuti on mul väga hea meel, et lastesõbraliku linna tiitli vääriliselt suutsime ka väheneva eelarve tingimustes hoiduda kärpimast laste spordi- ja huvitegevuse finantseerimist.

Üha suurenev sündivus nõuab linnalt jätkuvalt uute lasteaiakohtade loomist. 2009. aasta oli edukas: avasime Sipsiku lasteaia ja aasta lõpuks valmis Kummeli tänaval lasteaed Klaabu. Rohkem kui kunagi varem toetasime eralasteaedu ja ühtekokku suutsime luua linnale üle 300 lasteaiakoha.

Nii nagu 2009. aastal, jääb ka lähiajal meie peamiseks eesmärgiks eelarvetasakaalu säilitamine ja võimalike riskide maandamine. Soovin meile kõigile selleks tarkust, ettenägelikkust ja head tahet.

Urmas Kruuse
Tartu linnapea

1.2. KONSOLIDEERIMISGRUPI STRUKTUUR

Tartu linna 2009. aasta majandusaasta aruanne sisaldab informatsiooni linna ametiasutuste ja nende hallatavate asutuste ning linna valitseva või olulise mõju all olevate juriidiliste isikute majandustegevuse tulemuste kohta.

Ülevaade konsolideerimisgrupi koosseisust 2009. a lõpuks

	Töötajate keskmine arv	Töötasukulu (tuh krooni) ¹
Tartu Linnavalitsuse konsolideerimisgrupp kokku	3 886	498 622
A. Konsolideeriv üksus Tartu Linnavalitsus	3 489	441 511
1. Linnavolikogu Kantselei	7	2 952
2. Linnakantselei	52	13 380
3. Arhitektuuri ja ehituse osakond	23	4 316
4. Avalike suhete osakond	13	2 220
5. Ettevõtluse osakond	12	2 487
6. Haridusosakond	44	6 942
hallatavad asutused:		
lasteaiad (30)	1 102	102 164
põhikoolid (3)	138	19 582
gümnaasiumid (14)	1 104	161 872
Maarja Kool	37	4 080
Täiskasvanute gümnaasium	38	6 856
Kutsehariduskeskus	288	43 547
Keeltekool	1	211
7. Kultuuriosakond	14	2 247
hallatavad asutused:		
lastemuusika- ja kunstikoolid (3)	103	10 858
laste huvialaasutused (2)	14	1 353
O. Lutsu nim. Linnaraamatukogu	96	9 635
Tiigi Seltsimaja	7	815
museumid (2)	39	3 981
8. Linnamajanduse osakond	34	6 070
hallatav asutus: Tartu linna asutus Kalmistu	27	2 193
9. Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	27	4 700
10. Linnavarade osakond	27	5 210
11. Rahandusosakond	12	2 097
12. Sotsiaalabiosakond	51	7 479
hallatavad asutused:		
päevakeskused (2)	64	4 545
Hooldekodu	80	6 311
Laste Turvakodu	14	1 134
Varjupaik	18	1 597
13. Tervishoiuosakond	3	677

	Töötajate keskmine arv	Töötasukulu (tuh krooni) ¹
B. Konsolideeritavad üksused,²	397	57 111
1. AS Tartu Veevärk	91	15 066
2. OÜ Tartu Linna Polikliinik	84	12 968
3. OÜ Tartu Veekeskus	34	5 207
4. AS Tartu Turg	32	3 841
5. Tartu Elamuhalduse AS	30	4 613
6. OÜ Anne Saun	10	1 110
7. OÜ Uppsala Maja	4	409
8. SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus	56	6 604
9. SA Tartu Sport	32	3 660
10. SA Tähtvere Puhkepark	12	1 230
11. SA Tartumaa Turism	5	900
12. SA Tartu Eluasemefond	4	889
13. SA Tartu Kultuurkapital	2	432
14. SA Tartu Loomemajanduskeskus	1	182
Sidusüksused³		
SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus	21	2 875
SA Tartu Rahvaülikool	9	1 109
SA Tampere Maja	6	688
SA Pauluse Kirik	1	172

¹ Töötasukulu ilma ajutiste töötajate töötasuta, tegelikes kuludes koos aastalõpu arvestusliku puhkusetasu kohustuse muutuse mõjuga.

² Linna osalusega seotud tegevused on kajastatud tegevusaruande punktis 1.6.

³ Sihtasutustest sidusüksusi ei konsolideerita.

2009. aasta jooksul lisandus 2 uut haridusasutust, lasteaiad Sipsik ja Klaabu.

1.3. KONSOLIDEERIMISGRUPI TÄHTSAMAD FINANTSNÄITAJAD

Linna konsolideerimisgrupi aruanne koostati rida-realt meetodil konsolideerituna alates 2005. majandusaastast. 2007. ja 2008. aasta lõppsaldod on korrigeeritud seoses arvestuspõhimõtete muutusega alates 1.01.2009 (vt lisa 1).

Konsolideerimisgrupi finantsnäitajad

	<i>tuh krooni</i>			
	2009	2008	2007	2006
Bilansi näitajad aruandeaasta lõpul				
Varad	4 235 252	4 098 408	3 874 303	3 352 556
Kohustused	1 276 217	1 283 881	1 225 196	979 252
Netovara	2 959 035	2 814 527	2 649 107	2 373 304
Tulemiaruaande näitajad				
Tegevustulud	1 718 023	1 803 722	1 725 374	1 493 875
Tegevuskulud	-1 574 773	-1 631 477	-1 487 932	-1 428 824
Finantstulud ja -kulud, sh ettevõtja tulumaks	-19 120	-27 106	-8 806	6 416
Aruandeperioodi tulem	124 130	145 139	228 636	67 950
Muud näitajad aruandeaasta lõpul				
Likviidsus ¹	0,36	0,30	0,44	0,43
Lühiajaline maksevõime ²	0,98	0,79	0,94	0,79
Kohustuste osakaal varadest	30%	31%	32%	29%
Laenukohustuste osakaal varadest	17%	17%	15%	14%
Konsolideerimata näitajad				
Linnavalitsuse põhivarainvesteeringud kassapõhiselt	237 407	436 243	439 920	377 679
Piirmäärade täitmine				
Laenukohustuste osakaal tuludest, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine ³	59%	43%	43%	44%
Tagasimakstud laenukohustuste suhe tuludesse, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine ⁴	4%	3%	14%	13%

¹ Likviidsus, so raha ja selle ekvivalendid / lühiajalised kohustused

² Lühiajaline maksevõime, so käibevara / lühiajalised kohustused

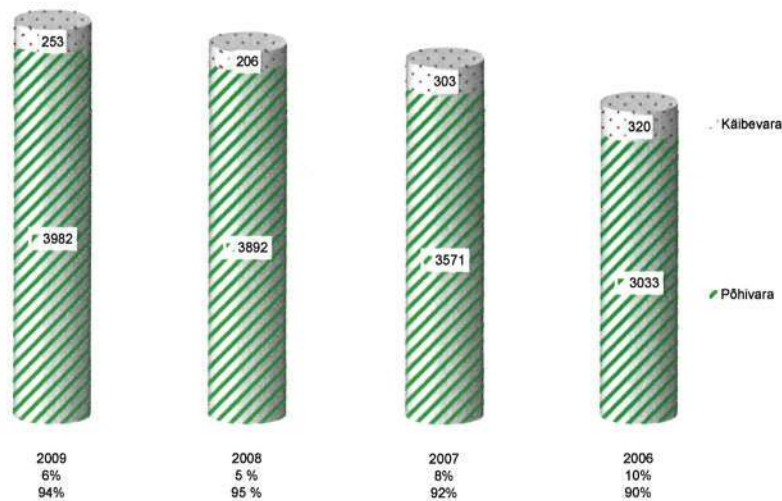
³ Linnavalitsuse laenukohustuste osakaal tuludest, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine, so valla-ja linnaelarveseadusega kehtestatud näitaja, mille ülempiiriks on 60%; bilansilised laenukohustused aasta lõpuks / (kassapõhised tulud - kassapõhised saadud sihtotstarbelised eraldised)

⁴ Linnavalitsuse tagasi makstud laenukohustuste suhe tuludesse, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine, so valla-ja linnaelarveseadusega kehtestatud näitaja, mille ülempiiriks on 20%; aruandeaastal tagasi makstud laenukohustuste summa / (kassapõhised tulud - kassapõhised saadud sihtotstarbelised eraldised)

Bilansi maht

Bilansi maht seisuga 31.12.2009 oli 4,2 mld krooni, kasvades aastaga 3% ehk 0,2 mld krooni. Bilansi mahust moodustasid põhivarad 94% ja käibevarad 6%. Käibevara suurenes peamiselt saamata sihtfinantseerimise nõuete arvel (vt lisa 14).

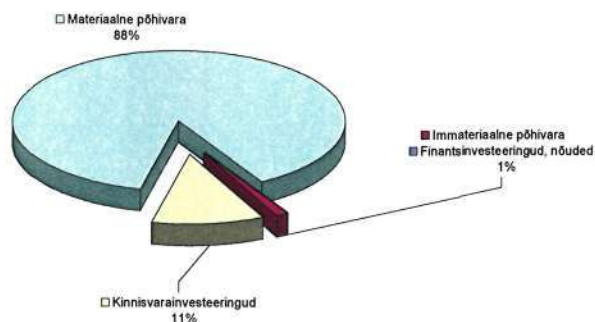
Käibevara ja põhivara (mln krooni)

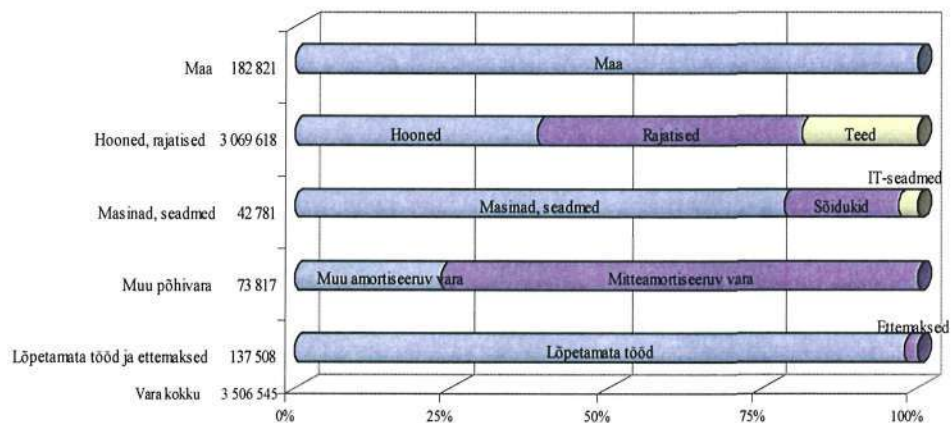

Põhivara

Põhivaradeks on pikaajalised finantsinvesteeringud ja nõuded, kinnisvarainvesteeringud, materiaalne ja immateriaalne põhivara. Aasta lõpu seisuga oli põhivara 4 mld krooni, mis oli aastaga suurenenud peaaegu 3% ehk 0,1 mld krooni võrra, valdavalt materiaalse põhivara arvel. Materiaalse põhivara osakaal kogu põhivaradest oli 88% ja kinnisvarainvesteeringute osakaal 11%.

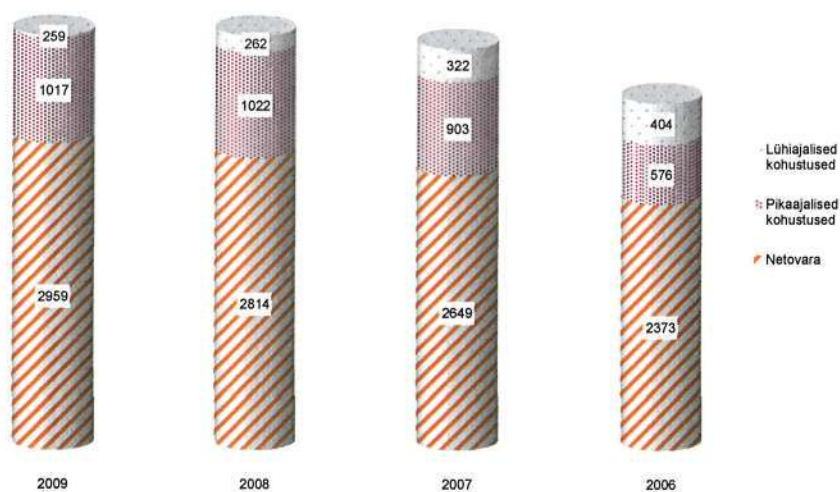
Konsolideerimisgrupi põhivarad 2009

Materiaalse põhivara struktuur (tuh krooni)

Kohustused ja netovara

Seisuga 31.12.2009 oli netovara peaaegu 3 mld krooni, kasvades aastaga 5% ehk 0,1 mld krooni võrra ja moodustades bilansi mahust 70%. Lühiajalised kohustused on vähenenud aastaga 1% ja pikaajalised kohustused 0,5%.

Kohustused ja netovara (mln krooni)

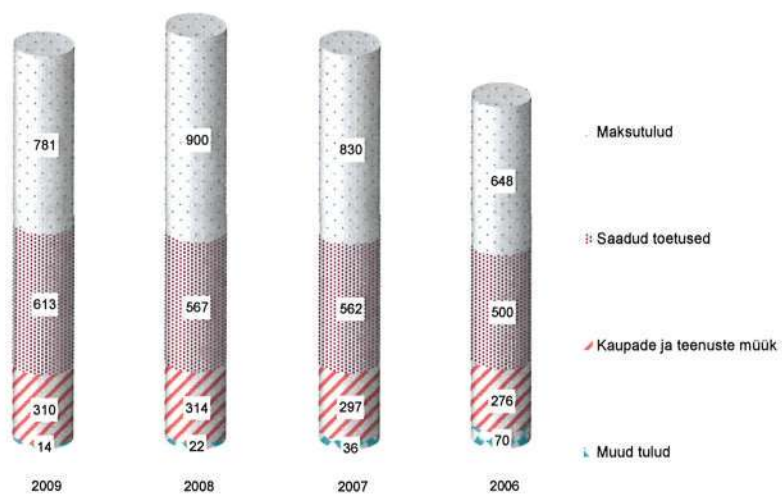
Maksevõime ja likviidsus on aastaga mõnevõrra suurenenud. Omavalitsuste maksevõime hindamiskriteeriumite järgi on grupi maksevõime ja likviidsus rahuldav (vt lk 8).

Tegevustulud

2009. aasta tegevustulud 1,7 mld krooni olid 2008. aasta tegevustuludest 0,09 mld krooni ehk 8% väiksemad.

2009. aasta tegevustuludest moodustasid maksutulud 45%, saadud toetused 36%, müüüdud tooted ja teenused 18% ning muud tulud 1%. Enim suurenesid saadud toetused. Tulu üksikisiku tulumaksust vähenes 13% (vt lisa 4 *Maksud, lõivud, trahvid*).

Tegevustulude struktuur (mln krooni)

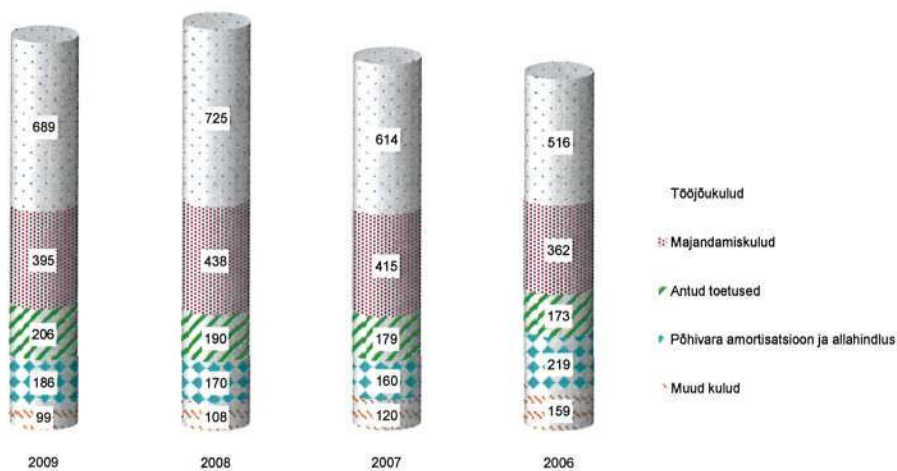

Tegevuskulud

2009. aasta tegevuskulud 1,6 mld krooni olid 2008. aasta tegevuskuludest väiksemad 0,06 mld krooni ehk 3,5%.

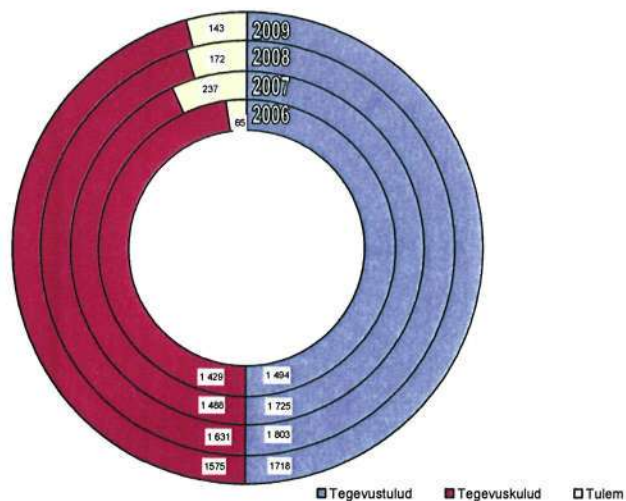
2009. aasta tegevuskuludest moodustasid tööjõukulud 44%, majandamiskulud 25%, antud toetused 13%, põhivara amortisatsioon ja allahindlus 12% ning muud kulud 6%. Tööjõukulud kahanesid aastaga 5% ja majandamiskulud 10% kärbete tõttu (vt lisa 17 *Tegevuskulud*).

Tegevuskulude struktuur (mln krooni)

Tegevustulemiks kujunes 2009. aastal 0,14 mld kroonine tegevuskasum, mis on 2008. aasta tegevuskasumist väiksem 0,03 mld krooni ehk 20,2%.

Tegevustulemi kujunemine
(mln krooni)

Aruandeperioodi kogukasum on 0,12 mld krooni, mis on 2008. aasta kasumist väiksem 0,02 mld krooni võrra ehk 16,9%.

1.4. ÜLEVAADE ÜLDISEST MAJANDUSKESKKONNAST

Eesti makromajanduslik areng

Eesti majandus kasvas viimase kümne aasta jooksul kiiresti. Aastate 1998-2007 keskmine reaalkasv oli 7,2%. See saavutati kõrgete riskide võtmise hinnaga. Nüüdseks on riskid realiseerunud ning majanduskasv pöördus 2008. aastal languseks.

Eesti majandus vähenes 2009. aastal 14,1%. Käesoleval hetkel on majandus stabiliseerumas ning aastases võrdluses hakkab taas kasvama 2010. aasta teisel poolel. Kasvu veab ekspordisektor, kuid selle positiivset mõju vähendab jätkuvalt langev sisenõudlus.

2010. aastaks ootab Rahandusministeerium 1%st majanduskasvu ning 2011. aastal kiireneb majanduse kasvutempo 4%ni.

Sisenõudlus hakkas aastases arvestuses kahanema 2008. aasta alguses ning 2009. aastal süvenes langustempo järsult. Negatiivsete arengute jätkumine tööturul toob kaasa eratarbimise languse jätkumise kuni 2010. aasta lõpuni. Tarbimise aastane langustempo pidurdub siiski märgatavalt, jõudes käesoleval aastal 5,6%ni (19% 2009). Tööturu ebakindlus tingib madala tarbimisvalmiduse pea kõigi elanike hulgas. Erasisikute laenujääk kahaneb kiiresti, seega vähendatakse oma finantskohustusi jooksva tarbimise arvelt. Ettevõtete investeeringute osas võib eeldada languse jätkumist, kuid euro kasutuselevõtu lõplik otsus suvel võib ettevõtete investeeringutesse tuua siiski positiivse pöörde. Nii varude muutus kui valitsussektori investeeringud annavad 2010. aastal majandusse positiivse panuse.

2010. aastal on majanduse aeglase kosumise taustal oodata tööga hõivatute arvu jätkuvat vähenemist 2009. aastaga võrreldes, kokku ca 19 000 inimese ehk 3,3% võrra. Hõive langust mõjutab nõudluse vähenemisest tingitud töömahtude kahanemine ning ettevõtjatepoolne kulude optimeerimine. Majanduse kasvutempo kiirenedes 2011. aastal kasvab hõivatute arv 0,5%.

Tööpuudus suureneb 2010. aastal 15,5%ni tulenevalt madalast tööjõu nõudlusest, ent langeb 2011. aastal hõive kasvule pöördudes 13,9%ni. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt alaneb tööpuuduse määr 2014 aasta lõpuks 7%ni.

2010. aastal majanduse kasvurajale pöördudes aeglustub keskmine palga langus 2,8%ni, mis tuleneb nii töökoormuse ja tulemustasude vähenemisest kui ka muutustest hõives. 2011. aastal hakkab keskmine palk taas kasvama ning palgakasv ulatub 2,5%ni.

Maailmamajanduse kasvuväljavaadete paranemine suurendab samas hinnasurveid nii meil kui ka mujal. Eesti sisenõudluse jätkuva madalseisu tõttu tõusevad hinnad käesoleval aastal 1,1%, mis kiireneb 2011. aastal 2%ni. Hinnatõus toimub ka euroalas ning Maastrichti inflatsioonikriteeriumi täitmine sellega ohtu ei satu.

Eesti eelarvepuudujääk võimaldab prognooside kohaselt nii 2010. kui ka edasistel aastatel täita Maastrichti kriteeriumid. Käesoleva aasta valitsussektori prognoositav eelarvedefitsiit on 2,5 ning tuleval aastal 2,2% SKPst. Järgnevatel aastatel hakkab defitsiit järjest vähenema ning keskpikas perspektiivis jõuab valitsussektori eelarve taas ülejääki.

Tartu linna majanduslik areng

Tartu elanikkond moodustab Eesti rahvastiku koguarvust (1 365 327 elanikust) 7,2%. Rahvastikuregistri andmetel elas seisuga 1. jaanuar 2010 Tartus 98 386 inimest. Aastaga vähenes registrijärgne elanikkond 80 inimese võrra.

Tartu on ülikoolilinn ja kuna paljud üliõpilased ei ole end Tartu elanikuks registreerinud, siis on tegelik Tartu rahvaarv on suurem kui rahvastikuregistris registreerunute arv.

Seoses 2008. aastal alanud ülemaailmsest finantskriisist tingitud majanduslangusega on tööhõive ka Tartus vähenenud ning tööpuudus suurenenud, kuigi vähemal määral kui Eestis keskmiselt. Maksu- ja Tolliameti andmetel oli keskmine maksumaksjate arv Tartus 2007. aastal 44 948, 2008. aastal 45 062 ja 2009. aastal 42 206. Keskmine kuine sissetulek maksumaksja kohta oli 2008. aastal Maksu- ja Tolliameti andmetel 13 365 krooni, kasvades aastaga 1 624 krooni võrra ehk 13,8%. 2009. aastal oli keskmine sissetulek kuus maksumaksja kohta 12 800 krooni, vähenedes eelmise aastaga võrreldes 565 krooni ehk 4,2%.

Tartu majanduslikku arengut on mõjutanud Tartus töötavate inimeste elama asumine linnaga piirnevatesse valdadesse. Mujale elama asunud jäävad kasutama Tartu linna poolt pakutavaid avalikke teenuseid ning infrastruktuure, kuid riigieelarveliste eraldiste kavandamisel võetakse arvesse vaid aasta alguse seisuga linna elanikeregistrisse kantud inimesed ning füüsilise isiku tulumaks laekub omavalitsusele, kelle elanikeregistris maksumaksja on.

Tartu linna arengusuunad

Tartu linna juhtimise lähtealuseks on pikaajalisi arengueesmärke ja tegevussuundi sisaldav arengustrateegia aastani 2030 ja linna arengukava aastani 2013, kus on määratletud lähiaastateks kavandatud tegevused. Lisaks on koostatud valdkondade arengukavad, mis täpsustavad ja täiendavad linna arengukava erinevate valdkondade arengusuundi ja kavandatavaid tegevusi. Linna ruumilist arengut kajastab üldplaneering, kus on määratletud erineva funktsiooniga maa-alad.

Linna arengusuunad on hetkel määratletud järgmiste kehtivate arengukavade ja strateegiatega:

- Arengustrateegia "Tartu 2030";
- Tartu linna arengukava aastateks 2007-2013;
- Tartu linna ettevõtluse arengukava 2007- 2013;
- Tartu linna munitsipaalõppeasutuste süsteemi arengukava aastateks 2008-2013;
- Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava aastateks 2008-2013;
- Tartu linna turismi arengukava 2008-2013;
- Tartu linna ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava;
- Tartu linna sotsiaalhoolekande arengukava;
- Tartu linna jäätmekava 2010-2014;
- Tartu linna keskkonna arengukava 2006-2013;
- Tartu linna üldplaneering.

2009. aasta eesmärgiks oli Tartu linna arengukavade muutmise, aruandluse ja tegevuskavade uuendamise korraldamine ning Aalborgi kokkuleppest tulenevate kohustuste täitmine. Tartu linn allkirjastas Aalborgi harta 1994. aastal ning 2004. aastal liituti Aalborgi kokkuleppega, mille keskne roll on linna jätkusuutliku arengu tagamine.

Tartu Linnavolikogu kinnitas 2009. aasta septembris linna arengukava uue redaktsiooni. Alustati Tartu linna uue jäätmekava koostamist aastateks 2010-2014 ja Tartu linna terviseprofiili koostamist ning tehti ettevalmistusi arengustrateegia TARTU 2030 ülevaatamiseks.

2010. aasta olulisemateks tegevusteks kujuneb arengustrateegia TARTU 2030 ülevaatamine.

Igal aastal uuendatav eelarveprognoos annab rahalised orientiirid linna võimalustest arengukavas valitud tegevuste realiseerimiseks. Linna pikemaajaliste arengueesmärkide saavutamiseks, infrastruktuuri ja sotsiaalprobleemide lahendamiseks tuleb tagada linna tulubaasi stabiilsus ja püsitud osatähtsuse suurendamine ning kaasata välisrahastust.

Aruande järgnev osa sisaldab ülevaadet linna juhtimisest ja arengukava täitmisele suunatud tegevustest valdkondade lõikes.

Linna juhtimine

Tartu kui kohalik omavalitsusüksus on avalik-õiguslik juriidiline isik. Tartu kohaliku omavalitsusüksusena otsustab talle seadusega pandud kohaliku elu küsimusi ja korraldab nende lahendamist, samuti lahendab kõiki neid kohaliku elu küsimusi, mis ei ole seadusega antud riigorganite või kellegi teise pädevusse.

Tartu omavalitsusorganid on:

- Linnavolikogu - omavalitsusüksuse esinduskogu, mis valitakse linna hääleõiguslike elanike poolt seaduse alusel neljaks aastaks;
- Linnavalitsus - linnavolikogu poolt moodustatud täitevorgan.

Linnavolikogu on kohaliku omavalitsuse pädevusse kuuluvate küsimuste otsustamisel sõltumatu ning tegutseb ainult linnaelanike huvides ja nende nimel.

Volikogu uue, 7. koosseisu valimised toimusid 18. oktoobril ja volitused algasid 26. oktoobril 2009. aastal. Volikogu moodustab alalisi ja ajutisi komisjone. Kuni uue koosseisu valimiseni 2009. aasta oktoobris oli volikogul 9 alatist komisjoni: arengu- ja planeerimiskomisjon, hariduskomisjon, kultuurikomisjon, linnamajanduse komisjon, linnavarakomisjon, rahanduskomisjon, revisjonikomisjon, sotsiaalkomisjon ning õigus- ja korrakaitsekomisjon. Pärast valimisi moodustas volikogu 8 alatist komisjoni, varasemaga võrreldes ei moodustatud õigus- ja korrakaitsekomisjoni. Volikogul on eestseisus, mis on nõuandev organ linnavolikogu esimehe juures. Sellesse kuuluvad volikogu esimees, aseesimees ning fraktsioonide esimehed.

Volikogu töövormiks on istung, komisjonidel ja eestseisusel koosolek. 2009. aastal toimus 12 linnavolikogu istungit, milles keskmine osalemise määr oli 90%. Volikogu võttis 2009. aastal vastu 153 otsust ja 17 määrust.

Linnavolikogu praeguses koosseisus on 49 liiget. Volikogu koosseisu kuulub 4 fraktsiooni:

- Reformierakonna fraktsioon (17 liiget);
- Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon (13 liiget);
- Keskerakonna fraktsioon (9 liiget);
- Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon (8 liiget).

Volikogus on 2 Rahvaliidu saadikut.

Tartu Linnavolikogu liikmetele arvestati 2009. aastal tasusid kokku summas 1 858 tuh krooni (2008. aastal 2 036 tuh krooni).

Linnavalitsus on linna omavalitsuse kollegiaalne täitevorgan, mis viib praktilise tegevusega ellu talle riigi ja linna õigusaktidega pandud ülesandeid. Tartu linna tegevjuhtkonnaks on 6 liikmeline Tartu Linnavalitsus, sh linnapea ja 5 abilinnapead. Linnavalitsuse liikmete töötasu üldsumma oli 2009. aastal 4 279 tuh krooni (2008. aastal 4 515 tuh krooni).

Linnavalitsuse töövorm on istung. 2009. aastal toimus 72 linnavalitsuse istungit, millel võeti vastu 21 määrust ning 1 490 korraldust.

Linnavalitsus juhib linna ametiasutusi ja nende kaudu hallatavate asutuste tegevust ning osaleb linnavolikogu poolt kehtestatud korras aktsionärina või osanikuna eraõiguslike juriidiliste isikute tegevuses.

Linna asutused on:

- linna ametiasutused, mis teostavad avalikku võimu;
- linna ametiasutuse hallatavad asutused, mis ei teosta avalikku võimu.

2009. aastal töötas Tartu linna asutustes ja linna valitseva mõju all olevates üksustes kokku keskmiselt 3886 töötajat (2008. aasta 3909). Töötajatest moodustavad ametnikud 8,0%. 2009. aastal oli linna ametiasutustes 309 ametnikku (2008. aasta 316).

Konsolideerimisgrupi töötajate arv ja töötasukulu on avatud tegevusaruande punktis 1.2 asutuste või asutuste gruppide lõikes ning raamatupidamise aastaaruande lisas 18 töötajate gruppide lõikes. Üldkokkuvõttes oli 2009. aasta keskmine töötasu kuus (ilma puhkusereservi muutuse mõjuta) 10 726 krooni (2008. aasta 11 129 krooni), sh ametnikel 14 300 krooni (2008. aasta 14 797 krooni), töötajatel 10 320 krooni (2008. aasta 10 704 krooni), nende seas õpetajatel 12 280 krooni.

1.5. LINNAELU ARENG VALDKONNITI

Alljärgnevalt Tartu linna arengukava täitmisele suunatud tähtsamatest tegevustest. Ülevaade on toodud kaheksa suurema valdkonna lõikes ja nende sees on käsitletud eraldi tähtsamaid tegevusalasid. Täpsemat informatsiooni linnavalitsuse kavandatud tegevuste täitmiseks tehtud tegevuskuludest ja investeeringutest saab käesoleva aruande osast Eelarve täitmise aruanne. Kogu konsolideerimisgrupi tegevuskulud valdkondade lõikes avatakse raamatupidamise aastaaruande lisas 17.

ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED

Arengukavas püstitatud ülesannete täitmiseks näeb linnavalitsus ette ametnike pideva ja eesmärgipärase koolitamise. Jätkatakse paberivaba asjaajamise arendamist. Märksõnad on linnainfo kättesaadavus ja mugav asjaajamine hea teenindusega linnas.

Olulisemad tegevused

Linnavolikogu asjaajamist korraldab volikogu kantselei. Linnavalitsuse töö tagab linnakantselei, mille tööd juhib linnapea poolt ametisse nimetatud linnasekretär.

Tartu linnakantselei haldusalaks on linnavalitsuse töö funktsionaalne kindlustamine, linnavalitsuse asjaajamise korraldamine, infotehnoloogiliste lahenduste haldamine ja täiustamine, vääртеomenetluse alane teenindamine, personaliteenindus, teenistusliku järelevalve eesmärgil sisekontrolli korraldamine linnavalitsuse struktuuriüksustes ja linnavalitsuse hallatavates asutustes, õiguslase teeninduse korraldamine, välisabi projektide alane teenindamine ja nõustamine.

Infotehnoloogia valdkonnas oli 2009. aastal olulisimaks tegevuseks majandustarkvara Microsoft Dynamics AX versiooniuuendus, millega omandati ka õigused Columbus IT Partner Eesti ASile kuuluvate lisafunktsionaalsuste kasutamiseks.

Rakendati mitmeid dokumendihaldussüsteemi uuendusi, loodi ka kaardimoodul ja tehti ettevalmistusi selle kasutuselevõtmiseks planeeringute ja sulgemislubade menetlemisel. Algas töö Tartu piirkonna digitaalse geoarhiivi loomisel.

Veebirakendustes võeti uutena kasutusele liiklusmärkide infosüsteem ja tsentraalne sisuhaldusmootor.

Infotehnoloogilise infrastruktuuri arendamisel võeti kasutusele uus sisevõrgu ruuter, ehitati kahe uue lasteaia fiiberühendused ja alustati ettevalmistusi välisühenduse teenuseosutaja vahetamiseks.

2009. aastal jätkus ettevalmistus üleminekuks linnavalitsuse dokumentide digitaalsele arhiveerimisele.

Osalus projektides

2009. aastal esitati linnavalitsuse poolt rahastamiseks kokku 172 projektitaotlust (sh 104 allasutuste projekti), millest positiivse rahastamisotsuse sai 128 projekti (sh 97 allasutuse projekti). Projektitoetuse kogusumma oli 371,7 mln krooni ning linna omaosalus 44,2 mln krooni.

Olulisemad projektid 2009. aastal

Investeeringu- projektid	
Kutsehariduskeskus Kopli 1 õpilaskodu	Alustati Kopli 1A õpilaskodu renoveerimisega, mille esimene järk lõppes 2009. aasta detsembris, teine järk loodetakse lõpetada 2010. aasta suvel. 2009. aasta lõpu seisuga kasutati vahendeid 46 712 tuh krooni ulatuses.

Investeeringu- projektid	
Küüni tänava renoveerimine	Teostati töid Küüni tn rekonstrueerimisel lõigus Raekoja plats - Poe tn. Projekti tulemusel on Küüni tänav rekonstrueeritud jalakäijate promenaadiks. 2009. aastal laekus projektile toetust 2 722 tuh krooni.
Ihaste suunaline jalg- ja jalgrattatee	Alustati Ihaste- suunalise kergliiklustee ehitamist lõigus Turu sillast Luha tänavani. Projekti tulemuseks on valminud 3,7 km pikkune kergliiklustee, mis ühendab kesklinnaga Annelinna ja Ihaste linnaosad.
Võru suunaline jalg- ja jalgrattatee	Alustati Võru- suunalise kergliiklustee ehitamist lõigus Riia- Tähe ristmikust piki Koidu, Kesk, Tehase ja Võru tänavat. Projekti tulemusel on valminud 3,3 km pikkune kergliiklustee, mis ühendab kesklinnaga Karlova, Ropka ja Ropka tööstuse linnaosad.
Kummeli tn lasteaia rajamine	2009. aasta lõpus valmis 6-rühmaline lasteaed Klaabu 120-le lapsele, mis alustas tööd käesoleva aasta jaanuaris. Projekti kogumaksumus on 36 811 tuh krooni.
Mänguasjamuuseumi teatrimaja (Lutsu 2) rajamine	2009. aastal jätkusid teatrimaja ehitustööd. Toetust laekus 2009. aasta 8 767 tuh krooni.
Antoniuse õu Lutsu 3	2009. aasta lõpus alustati Antoniuse Gildi õuehoone rekonstrueerimist.
Tartu Maarja kooli käsitöökodade väljaehitamine	2009. aastal jõudis lõpule Tartu Maarja kooli käsitöökodade väljaehitamine, mille tulemusena lammutati kasutud hooned ja vared, korrastati kooli territoorium ja rajati õueõppeklass. Projekti kogumaksumuseks kujunes 14 726 tuh krooni.
Teaduskeskus AHHAA	Teaduskeskuse uue hoone ehitus on suurim tulevikus rahastada jääv projekt. Ehitustöödega alustati 2009. aastal.
Muud projektid	
Aardlapalu prügila sulgemine	2009. aastal viidi läbi prügila sulgemise keskkonnamõju hindamine ning koostati sulgemiskava. Prügila naabruses osteti maatükk puhasti rajamiseks. Toetust eraldati sulgemistööde teostamiseks 142 800 tuh krooni.
Leonardo da Vinci õpirändeprojekt "Kutsemeisterlikkuse arendamine rahvusvahelise kogemuse kaudu"	38 Tartu Kutsehariduskeskuse õpilase välispraktika Soome, Itaalia ja Saksamaa ettevõtetes ja praktikabaasides. 2009. laekus projektile toetust 1 042 tuh krooni.
Koolitusprogramm "Sina ja mina asjade maailmas"	Keskkonnakasvatustlikud koolitused Tartu linna koolide 7. klassidele, mille eesmärgiks oli tõsta koolinoorte, klassi õpetajate ning noorsootöötajate teadlikkust keskkonnasäästlikust ja vastutustundlikust tarbimisest. Projektile laekus toetust 168 tuh krooni.
Ökotugi tegevused - üheskoos parema keskkonna eest	Projekti käigus koolitatakse Tartu Linnavalitsuse ametnike hulgast ökotugiisikud, kelle ülesandeks on edendada keskkonnasõbralikku argikäitumist. 2009. aastal tehti projekti raames kulutusi 54 tuh krooni ulatuses.
ACTIVE ACCESS	Projekt tegeleb säästva, tervisliku ja ohutu linnatranspordi arendamisega, kasvatades linnavalitsuse kompetentsi ja kaasates erinevaid huvipooli linnavalitsuse tegevusse. Projekti raames tehti kulutusi 199 tuh krooni ulatuses ja vahendeid laekus 287 tuh krooni.

Investeeringu- projektid	
Läänemere piirkonna biogaasil sõitev ühistransport	Projekti raames teostatakse uuringuid ja pilootprojekte biogaasil sõitvate bussidele üleminekuks. 2009. aasta kulud olid 152 tuh krooni.
Tartu linna ja lähimavalitsuste ühistranspordi arendamine	Projekti strateegiline eesmärk on kujundada ühistranspordist atraktiivne, keskkonnasõbralik ja jätkusuutlik alternatiiv autole inimeste liikumisvajaduse rahuldamisel. Viiakse läbi liiklusuuringuid, teostatavus- ja tasuvusanalüüse. Projekti kulud olid 2009. aastal 1 397 tuh krooni ning EASilt laekus vahendeid 613 tuh krooni.
Rattaga läbi Vidzeme ja Lõuna-Eesti	Eesti-Läti omavalitsuste koostööprojekt, mis on seotud ühiste jalgrattamarsruutide väljaarendamise ja turundamisega. Projekti kaasfinantseeriti 70 tuh krooni ulatuses.
Tartu Linnavalitsuse dokumendihaldussüsteemi viimine uuele kvaliteeditasemele	2009. aastal alustati projekti läbiviimist, mille tulemusena on käesolevaks ajaks valminud järgmised uuendused: x-tee päringute, digitaalallkirjastamise ja krüpeerimise, passiivse avalikustamise ja piiratud juurdepääsuga dokumentide otsingu moodulid.
BSR InnoReg - Strengthening Regional Innovation Governance through Transnational Cooperation	2009. aastal alustati projekti elluviimist, mille eesmärgiks on parendada ja suurendada Läänemere regiooni innovatsiooni tugisüsteemide tõhusust ja toimimist.
PERCENTAGE	Projekti eesmärgiks on eakate koduhooldustöötajatele interaktiivse õppeprogrammi loomine ja testkoolitus. Planeeritud on kõigi 56 koduhooldustöötaja koolitamine projekti vahenditest.
Tartu ja Tartumaa töökeskus-riskirühmade hõivesse toomine läbi kombineeritud tööhõivemeetmete ja tugiisikuteenuse	Projekti käigus valmistatakse riskirühma töötuid ja mitteaktiivseid inimesi ette tööturule sisenemiseks või täiend- või ümberõppele siirdumiseks. Projekti kaasfinantseeriti 2009. aastal 68 tuh krooni ulatuses.

Investeeringud

Investeeringud olid seotud infotehnoloogia soetusega linnavalitsuse haldusalas.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Käesoleva aasta kavades on suuremad tööd seotud infosüsteemide halduskulude vähendamisega, infosüsteemide etalonmudeli ISKE rakendamisega, dokumendihaldussüsteemi uuendamisega ning finantstarkvara versiooniuuendusega.

MAJANDUS

Maakorraldus ja territoriaalne planeerimine, arhitektuur

Maakorraldus

Maakorralduse valdkonnas olid 2009. aastal olulisemateks tegevusteks maade munitsipaliseerimine ja riigi omandisse jäetavate maade väljaselgitamine.

Võrreldes 2008. aastaga suurenes munitsipaalmaa pindala 133,7 ha. 2009. aasta lõpul oli munitsipaalmaad kokku 1138,7 ha, mis moodustab 29,3% linna pindalast (2008. aasta lõpul oli munitsipaalmaad kokku 1005,0 ha – 25,9% linna üldpindalast).

2009. aastal jätkus linnale antud tänavamaade maakatastrisse kandmine, koostati 99 maaüksuse katastriplaanid ja maakatastrisse esitati registreerimiseks 91,3 ha transpordimaad.

2009. aastal osteti 10 ha Aardlapalu prügilaga piirnevat maad Haaslava vallas seoses Tartu linna ees seisvate jäätmekäitluse alaste ülesannete lahendamiseks. Lisaks omandas linn tasuta 2,8 ha linnale vajalikke transpordimaid.

Detailplaneeringute realiseerimiseks on eraomandis olevatele haljasaladele ja transpordimaadele seatud linna kasuks avalikku kasutust ja hilisemat omandamist tagavad eelmärked.

2009. aastal ei õnnestunud majanduse madalseisust tulenevalt Ravila ja Ropka tööstuspargi maade müük avalikul enampakkumisel.

Riigi omanduses olevate maade pindala suurenes 14,5 ha võrra. 2009. aastal oli linna üldpindalast riigi omandis 158,0 ha, mis moodustab 4,1% linna pindalast (2008. aasta riigi omandis 143,5 ha - 3,7% linna pindalast).

Geodeesiaalasteks 2009 aasta olulisemateks tegevusteks oli koostöös Maa-ametiga ortofotode alusel uue Tartu linna M 1:2000 vektorkaardi koostamine ning hoonete 3D mudeli valmimine. Linnale vajalike planeeringute ja projektide elluviimiseks koostati geoaaluseid 242,1 ha ulatuses. 2009 aastal registreeriti 836 geodeetilist mõõdistust kogupindalaga 700 ha.

Territoriaalne planeerimine

2009. aastal algatati Tartu linna haldusterritooriumil 14 detailplaneeringu koostamine. Neist linnaehituslikult olulisemad:

- Puiestee, Kasarmu, Roosi ja Vahi tänavatega piirneva ala (Raadi halli) detailplaneering;
- Ujula tn 98 (Lodjapargi) ja Ujula tn 102 (Supelranna) ning lähiala detailplaneering;
- Nõlvaku tn 1, Nõlvaku tn 2, Nõlvaku tn T 17 ja Nõlvaku tn 19 kruntide detailplaneering (Idaringtee kavandamist puudutav detailplaneering).
- Näituse tn 27 (endine "Flora" territoorium) detailplaneering;
- Kalda tee 13 (kolmekorruselise ärihoone) detailplaneering.

2009. aastal kehtestati 33 detailplaneeringut. Olulisemad neist:

- Annemõisa tn 1a, Annemõisa tn 6 kruntide ja lähiala detailplaneering (spordihoone kavandamiseks);
- Ihaste tee 7 krundi ja lähiala detailplaneering (Anne Noortekeskuse kavandamiseks);
- Kvissentali põik 10 ja Aruküla tee 34 kruntide detailplaneering (Kvissentali elurajooni laiendamiseks);
- Raatuse, Pikk, Fortuuna ja Põik vahelise kvartali detailplaneering (kvartali terviklikuks hoonestamiseks);
- Nooruse tn 5 krundi ja lähiala detailplaneering (Tartu Tervishoiu Kõrgkooli õppehoone kavandamiseks);
- Vanemuise tn 6 krundi detailplaneering (Vanemuise teatri laienduse kavandamiseks);
- Vana-Ihaste paadisadama detailplaneering;
- Kvissentali tee 7 ja Kvissentali tee 3; Kvissentali tee 5 kruntide ning nende lähiala detailplaneering (Spordiselts "Kalev" sadama kavandamiseks);

- Jaama tn 72 ja Jaamamõisa tn 9b kruntide ning lähiala detailplaneering (Lastekodu "Käopesa" laiendamiseks).

Jätkati linnale oluliste detailplaneeringute koostamist Idaringtee ja Ropka silla koridoride reserveerimiseks, üldplaneeringut täpsustava teemaplaneeringu "Karlova miljööväärtusliku hoonestusala kaitse- ja kasutustingimused" koostamist.

Tehnilise infrastruktuuri objektide osas koostati raudteejaama ümbruse liikluskemide variantlahendused ja kavandatava Tähtvere silla juurdepääsude eskiislahendused.

Arhitektuur

2009. aastal vaadati läbi 486 ehitusprojekti, anti 138 kirjalikku nõusolekut ja väljastati 445 ehitusluba. Kasutusload väljastati 337 objektile.

Jätkati restaureerimistoetuste andmist kultuuriväärtust omavatele ehitistele.

Tellimustöödena valmisid kaitsekohustuse teatised 50 arhitektuurimälestise kohta, jätkus Tartu linna asutuste ja ettevõtete nimekirja koostamine ajavahemiku 1938 - 1940 kohta Tähtvere, Toometaguse ja Karlova linnaosades.

Linnakujunduse valdkonnas jätkusid kampaaniad "Heade värvide linn" ja "Piiardeiad korda".

2009. aasta "Heade värvide linn 2009" konkursil hinnati 51 korrastatud maja ja "Piiardeiad korda 2009" konkursil 27 korrastatud piirdeaeda.

Valiti 2008. aastal kasutusloa saanud ehitiste hulgast aasta parimad ehitised. Uusehitistest osutus parimaks Väike Turu tn 5 korterelamu.

Viidi läbi arhitektuurikonkurssse, olulisemad:

- Näituse tn 33a – äri ja büroohoone arhitektuurikonkurss;
- Riia tn 191 passiivmajana kavandatud büroohoone arhitektuurikonkurss;
- Vanemuise teatrimaja laiendamise arhitektuurivõistlus.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

2010. aasta olulisemaks tegevuseks kujuneb jätkuvalt linnale vajalike maade munitsipaalomandisse taotlemine ja katastrisse kandmine, linna arenguks vajalike maade omandamine, riigi omandisse jäetavate maade määratlemine, linnamaa isiklike kasutusõigustega koormamine.

Teed ja tänavad

Tartu linna arengukavas aastateks 2007-2013 on märgitud, et Tartu linna tänavate, teede ja sildade liiklustihedus on kasvanud ning teekatete kulumine on ületanud taastamise. Vajalik on olemasolevate sildade (Sõpruse ja Võidu sild) rekonstrueerimine ning uue Ringtee silla ehitamine. Teehoiutöödel on prioriteediks kruusakattega tänavate asfalteerimine ja olemasolevate asfaltkatete rekonstrueerimine. Tähtsal kohal on kõnniteede ja treppide rekonstrueerimine ning jalgrattateede võrgu oluline laiendamine.

Transpordi infrastruktuuri renoveerimisega seotud ülesanded on suunatud saavutamaks eesmärki – Tartu on integreeritud rahvusvahelisse transpordivõrku, mille transpordikorraldus on turvaline ja keskkonnasõbralik.

2010. aasta alguse seisuga on Tartu linna teede kogupikkus 335 km. Nendest asfaltkattega tänavaid 275 km, kruusateid 34 km, 3 km munakiviteid, katteta teid 23 km. Linnas on 9 silda: Kroonuaia sild, Vabaduse sild, Kaarsild, Võidu sild, Turu sild, Sõpruse sild, Inglisild, Kuradisild, Tuglase tänava sild.

Olulisemad tegevused

Parandati 35 564 m² ulatuses sõidutee asfaltauke, 121,8 km asfaltkatte mõrasid, pragusid ja vuuke.

Investeeringud

- 2009. aastal valmis Vabaduse autosild. Silla ehitas OÜ Tilts. Sillale ehitati sõidutee koos kõnniteega, valgustus, trepid ja foorid. Silla täispikkus on 81 m, sõidutee laius 10,35 m, kahel pool 1,5 m laiused rattateed ja 2 m laiused kõnniteed. Silla üldlaius on 17,35 m. Sillaaluste kaldapealsete läbipääsude laius on 4 m. Silla kaar on terasest ning silla kaare absoluutkõrgus on 58,3 m. Rekonstrueeriti ka Lai tn - Vabaduse pst ristmik..
- 2009. aastal ehitati tolmuvaaba katet 3,4 km: Johani, Salutähe, Vabbe, Liimandi, Starkopfi, Laane, Puiestee, Elleri, Purde, Tammelehe, Tammeoksa, Jalakakuru, Rebase, Oa ja Kartuli tänavatele ning Aruküla tee.
- Kreuzwaldi tn laiendamise käigus ehitati asfaltkattega sõidutee, kõnnitee, sademeveekanaliseerimine ja tänavavalgustus.
- Rekonstrueeriti Raua tn -Vaba tn ristmik.
- 2009. aastal alustati Ujula tn (Sauna tn ja Lubja tn lõigus) rekonstrueerimist. Lõpetati Liiva tn (Sauna tn –Lubja tn lõigus) rekonstrueerimine.
- Ülekattetõid teostati 8,8 km: Aardla tn (Võru tn –Raudtee tn ja Tamme pst-Ringtee tn lõigus), Akadeemia tn (Riia tn –Vanemuise tn lõigus), Fortuuna tn, Jaama tn (Puiestee tn -Rõõmu tee lõigus), Kesk kaare tn (Riia tn –Kesk Kaare tn lõigus), Ropka tn, Sõbra tn, Viljandi mnt (Ravila tn –Ringtee tn lõigus), Ringtee tn (Tähe tn –Võru tn lõigus), Turu tn (Kuusakoski kurvi -Sepa tn lõigus), Anne tn (Papli tn –Sõpruse pst lõigus), Kuperjanovi tn (Vallikraavi tn –Kastani tn lõigus), Liivi tn, Baeri tn ja Sõpruse sillal.
- Kõnni- ja jalgrattateid ehitati Euroopa struktuurifondide toetusel. Võru tn kergliiklustee ehitati lõigus Sepikoja tn kuni linna piirini koos tänavavalgustuse- ja fooridega. Alustati Ihaste (Turu sillast Luha tänavani) ja Võru suunalise kergliiklustee (Riia-Tähe ristmikust piki Koidu, Kesk ja Tehase ning Võru tänavat) rajamist. Kergliiklusteed valmivad 2010. aastal. Möödunud aastal ehitati Turu tänavale (Kuusakoski kurvist autokeskuse Peugeot sissesõiduni) freespurust kattega kergliiklustee.
- Koostööprojektide raames kaasfinantseeriti 6 korteriühistut elamute ümbruse asfalteerimisel.
- Teostati Turusilla hooldustõid.
- 2009. aastal jätkati koostöös Raudteeinspeksiooniga Näituse tn raudtee ülesõidu ja Aardla ning Betooni ülesõidu projekteerimist.
- 2008. aastal korraldati hange Idaringtee eelprojekteerimiseks. See hõlmab ka Ringtee silla projekteerimist. Projekteerimistööd teostab Ramboll Eesti AS. Projekteerimine lõpetatakse 2010. aastal.
- 2009. aastal kompenseeriti lepingute alusel Lootsi tn ja Hipodroomi piirkonna arenduste eest 790 tuhat krooni.

Liikluskorraldus

Liikluskorralduses on põhiohk jalakäijate, jalgratturite ja mootorsõidukitega liiklejate ohutuse ning liikluse sujuvuse tagamisel tervikliku ja mitmekesise transpordisüsteemi abil. Arvestades oluliselt suurenenud liiklustihedust on liikluskorraldusvahendite väljavahetamisel kasutatud vaid kaasaegseid valgustpeegeldavaid materjale ja tsingitud detaile. Kokku tagati 2009. aastal umbes 8500 liiklusmärgi, 2300 m jalakäijate piirde, 791 fooripea, 205 jalakäijate summeri, 110 bussiinfotoru ja 5200 tänavasildi korrasolek.

Liikluskorralduses tehti hulgaliselt väiksemaid muudatusi lähtudes liiklusõnnetuste analüüsist ja linnaelanike ettepanekutest:

- paigaldati 281 uut statsionaarset liiklusmärki;
- paigaldati liikluskiiruse piiraja Kalevi tänavale;
- tähistati uusi jalakäijate reguleerimata ülekäiguradasid;
- tähistati viitade ja liiklusmärkidega Tartu Lennujaama sõidusuunad;
- piirati täiendavalt autorongide liiklust suure liikluskoormusega Riia tn lõigul Kalevi tn ristmikust kuni Pepleri tn ristmikuni.

Fooriristmikel teostati ulatuslikke remonttöid: Riia tn – Kalevi tn – Ülikooli tn ristmikul vahetati välja jalakäijate väljakutsenupud ja summerid, Jaama tn – Sõpruse pst ristmikul paigaldati portaalidele fooriandurid, Turu tn – Jõe tn ristmikul paigaldati fooriandurid Jõe tn suunale.

Paigaldati jalakäijate piirdeid 42,5 m.

Valmis liikluskorraldusvahendite andmebaasi tarkvaralahenduse liiklusmärkide osa, 2010. aastal programmi arendamine jätkub. Tartu linna liikluskorraldusvahendite andmebaasi kanti andmed Tartu linnas paigaldatud 7687 liiklusmärgi kohta ja lisati 3772 fotot paigalduskohtadest. Koondati andmed ja tehnilised parameetrid linna fooriobjektide kohta. Väljastati 156 luba eriveoste vedamiseks.

Aastaringelt nähtava termoplastikuga teekattemärgistusega märgistati 4080 m² tänavaid.

Vastavalt ühtse viidasüsteemi projektile jätkati teenumbrite, marsruuditähiste ja teenumbrite paigaldamist ristmikel.

Transpordikorraldus

Ühistransport

Linna ühistransporti teostavad kaks firmat: kommertsliinidel OÜ Automen ja avalikku liinivedu AS GoBus. Avalikku liinivedu teostatakse vastavalt viieaastasele (2006 – 2010) lepingule. 2009. aastal avati kaks uut bussiliini, mida teenindab AS GoBus avaliku teenindamise lepingu raames. Tartu linna avaliku bussiliiniveo mahuks 2009. aastal oli 3,473 miljonit kilomeetrit. 2009. aastal väljastati ühistranspordiluba ühele ettevõttele ning sõidukikaardid 49 sõidukile. Taksoveo tegevuslubasid väljastati 58 ettevõtjale ning 157 sõidukikaarti taksoveoks.

Tasuline parkimine

Parkimistäituvuse uuringu põhjal muudeti alates 1. augustist 2009 parkimispiirkondade lõikes ühtseks tasuta parkimise ajad: A piirkonnas 15 minutit, B ja C piirkonnas 60 minutit. Lisaks sellele muudeti parkimiskoormuse ühtlustamiseks seni A piirkonda kuulunud Jaani, Lutsu ja Magasini tänav ning Vallikraavi 4A parkla B piirkonnaks. Keslinna avalikul tasulisel parkimisalal teostab parkimisalast järelevalvet AS Ühisteenus (ASlt G4S Lõuna-Eesti üleminek alates 01.02.2009).

Investeeringud

Linna eelarvest toetati 500 tuh krooniga ASi Tallinna Lennujaam, 2009. aasta suvel algasid Tartu lennujaamast rahvusvahelised liinilennud.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Korraldatakse riigihange avaliku bussiliiniveo teenuse pakkuja leidmiseks Tartu linnas ajavahemikul 01.01.2011 kuni 30.06.2017 avaliku teenindamise lepingu pikendamise võimalusega kuni 30.06.2020. Koostöös Tartumaa omavalitsustega viiakse ellu projekti “Tartu linna ja lähimavalitsuste ühistranspordi arendamine”. Käivitub Tartu ühistranspordi juhtimis- ja kontrollsüsteemi arendamise projekt, mida rahastatakse linnaliste piirkondade meetmest. 2010. aastal jätkatakse foorisüsteemide kaasajastamist, reguleerimata ülekäiguradade ehitust ja kaasajastatakse liikluskorraldust ja parkimist.

Ettevõtlus ja turism

Tartu linna ettevõtluse areng on väga tihedalt seotud linna üldise arengu ja positsiooniga Läänemere regioonis ning Eestis. Tartu on Lõuna-Eesti regiooni keskus ja majanduse mootor, mille käekäik mõjutab lõunaestlase heaolu. Seda eelkõige töökohtade, mitmesuguste haridus-, teadus- ja arendustegevuste teenuste kaudu. Tartu kasvukeskuse ettevõtluspotentsiaali on võimalik suurendada regionaalse koostöö intensiivistamisega.

Arengueesmärgi - Tartu on tuntud turismi sihtkohana - saavutamiseks on olulisemad tegevused konverentsiturismi kui turismi hooajalisust vähendava valdkonna edendamine, turistide teenindamise parandamine ning rahvusvahelise lennuliikluse arendamine Tartu lennujaamast.

Olulised tegevused

Toetati sihtasutuste Tartu Ärinõuandla, Tartumaa Turism, Tartu Teaduspark ja mittetulundusühingu Eesti Konverentsibüroo tegevust.

- Korraldati ettevõtjatele suunatud koolitusi, infopäevi ja ettevõtete külastusi;
- Korraldati konkurss Tartu edukaim ettevõtja, kus osales 135 ettevõtjat;
- Viiendat korda viidi läbi ettevõtlusnädal, millel oli rohkem kui 2800 osalejat. Organiseeriti 73 üritust erinevatele sihtrühmadele - seminarid, võistlused põhikooli õpilastele, ettevõtete ja ettevõtluse tugiorganisatsioonide külastused, Tartu Kutsehariduskeskuse õppetöökodade külastamine, avatud foorumid, infopäevad, välisurgude ülevaated jne;
- Jätkus projekt „Tartu - parima teenindusega linn“;
- Jätkati projekti "Parimate juhtimispraktikate tutvustamine ettevõtjatele“;
- Valmis välisurgudele suunatud infotehnoloogia sektori ülevaate trükis, käivad ettevalmistused trükise “Tartu – the smart location in Estonia” väljaandmiseks koostöös Tartu Maavalitsusega.
- Hallatakse veebikeskkondi <http://www.tartu.ee/> valikuga „ettevõtjale” ja <http://business.tartu.ee/>.

Osalemine projektides

Alustati projekti „BSR InnoReg - Strengthening Innovation Governance in Baltic Non-metropolitan Regions” elluviimist. Projekti eesmärgiks on parendada ja suurendada Läänemere regioonide innovatsiooni tugisüsteemide tõhusust ja toimimist.

Tartu linna pilootprojektid:

1. Tartu Teaduspargis rakendatakse "Risk assessment tool for start-up companies".
2. Tartu linn kohandab ja rakendab Seinäjokis kasutusel oleva Living lab mudeli.
3. Innovatsioonipäevade läbiviimine Tartu Ettevõtlusnädal 2010 raames.

Alustati projekti „Põhjamaade restoranide koostööprojekt” elluviimist. Projekti eesmärgiks on tõsta Eesti, sh Tartu restoranide konkurentsivõimet läbi koostöö ja toiduturismialaste teadmiste parandamise ning kogemuste ülevõtmise Islandi restoranidest.

Oodatakse projekti "Estonian-Latvian Joint Business Development Support for Increased Competitiveness " rahastamisotsust. Projekti üldeesmärgiks on tõsta Eesti ja Läti ettevõtete konkurentsivõimet sihtturgudel ja seeläbi parandada regioonide konkurentsivõimet.

Investeeringud

2009. aastal alustati Turismiinfopunkti renoveerimist turismiinfo jaotuskanalite toetusprogrammist.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Jätkatakse Tartu ettevõtluse arengukava arengusuundade elluviimist:

- "Inimressursi arendamine" raames jätkatakse projekti "Hea teeninduse linn" elluviimist. Pakutakse ettevõtjatele mitmekülgset koolitusprogrammi ja tutvustatakse parimaid juhtimispraktikaid;
- "Ettevõtlust toetava tugisüsteemi ja infrastruktuuri arendamine" raames jätkub tööstusparkide ja Tartu lennujaama võimaluste arendamine. Jätkatakse aktiivset koostööd sihtasutustega Tartu Teaduspark, Tartu Ärinõuandla ja Tartumaa Turism ning teiste ettevõtluse arendamise seisukohast oluliste tugiorganisatsioonidega nii Tartust kui ka väljastpoolt;
- Ettevõtluse rahvusvahelise toetamise raames jätkatakse ettevõtjatele välisturgude tutvustamist ning välisturgudele laienemise toetamist koolituste, ärikontaktpäevade ja infovahetuse kaudu;
- Ettevõtluskeskkonna maine ja ettevõtluskultuuri edendamise keskseks tegevuseks on jätkuvalt ettevõtlusnädala läbiviimine.

KESKKONNAKAITSE

Keskkonnakaitse, sealhulgas linna rohevõrgustik, on osa modernsest elukeskkonnast. Eesmärgiks on Tartu kui miljööväärtuslik ja turvaline linn. Eesmärgiks on ülesanneteks on elukeskkonna puhtuse tagamine, keskkonna- ja terviseriskide vähendamine ning jäätmemajanduse korrastamine.

Jäätmekäitlus

Jäätmemajanduses on jätkuvalt aktuaalne jäätmete sorteerimise ja liigiti kogumine tekitaja juures ning taaskasutuse edendamine. Aardlapalu prügila sulgemine ja biolagunevate jäätmete kompostimissüsteemi rajamine on vajalikud tegevused, et tagada jäätmekäitluse vastavus keskkonnanõuetele.

Keskkonnajaamadesse (Tähe tn 108 ja Jaama tn72c) ja bensiinijaamadesse töid elanikud 2009. aastal 54 tonni ohtlikke jäätmeid (2008. aastal 55 tonni, 2007. aastal 48 tonni). Linna poolt paigaldatud 47 patareikasti koguti 414 kg vanu patareisid (2008 -768 kg, 2007-544 kg).

Suuremõõtmelisi ja taaskasutatavaid jäätmeid võeti vastu keskkonnajaamades (Tähe tn 108 ja Jaama tn 72c). Kokku külastas keskkonnajaamasid 2009. aastal 17 715 inimest (2008. aastal 13 318 elanikku ja 10 230 elanikku 2007. aastal).

Suuremõõtmeliste esemete vedu ja kogumist teostati Eesti Korterühistute Liidu Tartu büroo ning Tartu Majaomanike Ühingu poolt. Linna toetusel hoidis Majaomanike Ühing käigus taaskasutuskeskust. MTÜ Eko Tarest korraldas linna toetusel teise Tartus tegutseva taaskasutuskeskuse tööd.

Koostöös Eesti Korterühistute Liidu Tartu bürooga viidi ellu projekt "Hoolas Ühistu 2009", mille kaudu veeti suuremõõtmelisi jäätmeid 101 ühistul (2008. aastal 108 ühistul, 2007. aastal 85 ühistul).

Jätkati sügisese puulehtede kogumiskampaaniaga - kokku veeti krundiomanike puhastusaladelt üle 652 tonni puulehti (2008. aastal ca 500 tonni). 2008. aastal said elanikud linna keskkonnajaamades tasuta puulehti ja -oksi üle anda, alates 2009. aasta kevadest saavad elanikud tasuta üle anda 0,4 m³ puulehti. Ülejäänud koguse eest tuleb tasuda. 2009. aasta töid elanikud linna keskkonnajaamadesse 520 tonni aiajäätmeid (2008 - ca 670 tonni).

Viidi läbi korraldatud jäätmeveo konkursid 5. ja 6. veopiirkonnas. Edukaks tunnustati Veolia Keskkonnateenused AS pakkumised. Kohtuvaidluse tõttu ei õnnestunud korraldatud jäätmevedu nendes piirkondades uute konkursside tulemuste kohaselt

käivitada. Tartu Linnavalitsus pikendas 5. ja 6. piirkonnas jäätmeveo ainuõiguse andmise lepinguid kuni 01. oktoobrini 2010.

Korraldatud jäätmevedu 1. ja 3. piirkonnas käivitus 01. novembrist 2009. Käesolevaks ajaks on kogu linna territoorium kaetud korraldatud jäätmeveoga.

2009. aastal viidi läbi prügila sulgemise keskkonnamõju hindamine ning koostati prügila sulgemiskava. Prügila naabruses osteti maatükk puhasti rajamiseks. Prügila territooriumi haldaja ja ümberlaadimisjaama rajaja leidmiseks korraldati avalik konkurss. Konkursi võitis AS Veolia Keskkonnateenused.

Projektid

Ühtekuuluvusfondilt taotleti vahendid Aardlapalu prügila sulgemistöde teostamiseks, eraldati 142,8 mln krooni.

Investeeringud

Linna eelarvest toetati jäätmemajade rajamist korteriühistute juurde. 2009. aastal toetati 6 jäätmemaja rajamist (2008. aastal 4, 2007 aastal 8 jäätmemaja).

Telliti Turu tn 49 jäätmejaama ehitusprojekt.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Korraldatud jäätmeveo arendamine, jäätmete liigitikogumise edendamine.

Tänavate puhastus ja korrashoid

Suvisel hooldusel kuulub puhastamisele kokku ca 1 mln m² sõiduteid, kõnniteid, parklaid, sildu ja treppe. Talvine tänavate hooldus seisneb libeduse- ja lumetõrjes. Alla miinus 12 kraadi olevate õhutemperatuuride puhul sõiduteed liivatatakse. Talvise hoolduse lepingud on sõlmitud 285 km tänavate hoolduseks ja taliteenistus katab sõiduteede osas 86% linna tänavatest. Linna puhastusalal ja hooldusel asuvad üldkasutatavad kõnniteed moodustavad ligikaudu 10% kõnniteede kogumahust. Ülejäänud kõnniteid hooldavad vastavalt majade- ja kruntide omanikud või valdajad.

Pidevalt hooldati 262 bussipeatuses ja Raekoja platsil asuvat istepinki ning 39 linnale kuuluvat ootepaviljoni. Teostati puhastust, värvimist, remonti ja asendusi. Täiendavalt telliti bussipeatustesse 36 uut istepinki.

Tartu linna parkides, tänavatel ja bussipeatustes asub 730 prügiurni. Haljasaladele on paigaldatud 19 spetsiaalse kotijaoturiga koerajäätmete kogumise urni.

Alates 1998. aastast on igal kevadel organiseeritud linlaste abiga talgukorras munitsipaal- ja reformimata riigimaadel omavoliliste prügi mahapanekukohtade likvideerimist ja alade heakorrastamist. 2009. aastal osales talgutel kokku 935 inimest ja 65 objektilt koristati 502 m³ prügi ja jäätmeid.

2009. aastal teostati 38 linna ja reformimata riigimaal asuva kasutusele võtmata või reservkrundi suvist hooldust.

Tööd hulkuvate loomadega korraldab aastatel 2009-2013 MTÜ Assisi Franciscuse Selts. Aastate vältel on parandatud loomade hoiutingimusi. Püütud loomi on võimalik hoida koerte- kasside majas eraldi ruumides. 2009. aastal püüti Tartus 297 hulkuvat koera ja 319 kassi. Omanike poolt ja kolmandate isikute poolt anti ära 179 koera, 631 kassi. Hukatud on 24 koera ja 409 kassi. Aasta jooksul leidsid uue kodu 96% varjupaika saabunud koertest ja 52 % kassidest. Tartu teeb varjupaiga arendamisel koostööd ka teiste kohalike omavalitsustega. 2009. aastal toodi teiste kohalike omavalitsuste poolt Tartu loomade varjupaika 93 koera ja 82 kassi. 2010. aastaks on sõlmitud koostöökokkulepe 12 kohaliku omavalitsustega.

Heitveekäitus

ASiga Tartu Veevärk sõlmiti lepingud tuletõrjehüdrantide hooldamiseks, avalikest veevõtukohtadest vee võtmise võimaluse tagamiseks ja sademe- ja dreenaazivee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks.

Haljastus

Haljasalade aastaringne hooldus toimus pikaajaliste riigihanke (2008-2010) lepingute alusel. Hoolduslepingud on sõlmitud kolme haljastusfirmaga (Mustamäe Haljastus AS, Lõunalaaned OÜ, AS Bron Teenindus). Aastaringse hoolduse all oli kokku 302 ha, millest 230 ha parke ja haljasalaid ning 72 ha metsi.

Lisaks pikaajalistele lepingutele olid ühekordse lepinguga hooldusel Sõbra tn mänguväljak ja juunis valminud Veeriku mänguväljak.

Anne kanali ja Emajõe supelrandade järelevalvet ja heakorda teostas G4S Lõuna Eesti AS. Hooldati 636 m² istutusalasid ja nendega kaasnevaid murupindasid 380 m².

Spordi- ja mänguväljakud.

2009. aasta olulisemaks tööks oli Veeriku mänguväljaku projekteerimine ja ehitamine. Väljakule paigaldati Tarzani rada, väikelaste karussell, kõiskarussell, ronila, poom, liivakast, 3 kummist ninasarvikut ning kiik. Suurematele lastele on mänguväljakul ronila liureniga, kiik ning pendelkarussell. Lisaks paigaldati paviljon, välisvalgustus, pingid, infostend.

Remonditi Kaubamaja, Annelinna, Anne kanali ja Kunstigümnaasiumi mänguväljakud.

Luunja metsa jalgrajad ja spordirajad kaeti hakkepuiduga.

2010. aastal rajatavale Ihaste mänguväljakule telliti geoalus.

Puude raie, hooldus ja istutamine.

Dendroloog väljastas 284 raieluba. Lisaks parkide ja haljasalade puude aastaringsele hooldusele raiuti 57 ohtlikku või kuivanud tänaväärset puud ning teostati puude tagasi- ja hooldusloikused Õnne, Tolstoi, Linda, Pärna, Puiestee, Purde, Riia, Veeriku ja Tulbi tänaval (kokku ligikaudu 1000 puule). Linna avalikele haljasaladele istutati 21 puud ja 300 põõsast (Veeriku ja Karlova parki, Pika tn äärde).

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Rajatakse Ihastesse laste mänguväljak

Muu keskkonnakaitse

Õlireostuste likvideerimiseks on sõlmitud leping Päästeteenistusega. Päästeteenistus likvideeris väiksemad õlireostused tänavatel. Täiendavalt telliti reostuse likvideerimise tööd Ujula tn 1b (benseeni sisaldavad jäätmed).

OÜga Tartu Keskkonnauuringud sõlmiti leping lämmastikdioksiidi kontsentratsiooni määramiseks linna välisõhus. NO₂ piirkontsentratsiooni ületamist täheldati Riia tn - Kastani tn ristmikul, Narva mnt - Puiestee tn ristmikul ning Riia tn - Vabaduse tn ristmikul. Koostati Taru linna jäätmekava 2010-2014 eelnõu, konsultandiks oli OÜ Alkranel.

Linna eelarvest toetati viit väikeprojekti. Viidi ellu jõulukuuskede kogumine ja tuleskulptuuride valmistamine, õpilaskonverentside korraldamine, toetati kompostkastide valmistamise õpituba. Toetati heategevusüritust "Raadi järv puhtaks", mille käigus töid sukeldud järve põhjast välja üle 4 tonni prügi (sh 15m³ autorehve).

ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS

Elamu- ja kommunaalmajanduse arendamiseks on igal aastal kavas investeerida linnale kuuluvate mitteamajanduse korrashoidu ühistute haldamisel olevates hoonetes ning teha linnale kuuluvate üüripindade renoveerimistöid.

Jätkuvalt on kavas toetada korteriühistuid ja majaomanike ühendusi elamute renoveerimisel.

Projekteerimise ja ehituse käigus pööratakse senisest suuremat tähelepanu hoonete energiasäästlikule juhtimisele. Selleks kasutatakse hoonete automatiseerimist, millega suudetakse kiiresti ja operatiivselt reageerida kõikidele häiretele, mis süsteemis võivad esineda. Selle abil saab juhtida erinevaid ruumiplokke, nende kütet, ventilatsiooni vastavalt ruumide täituvusele, lugeda erinevaid lugemeid ja neid edastada võrguvaldajatele, samuti vältida süsteemide vigu.

2009. aasta lõpuks oli linnal 623 eluruumi. 2009 aastal vabanes 104 eluruumi. Umber 16% korteritest on "ringluses". Seisuga 01.01.2010 oli Tartu linnale kuuluvatest eluruumidest asustamata 52 ehk 8% . Aasta tagasi oli asustamata 53 eluruumi.

2009. aastal hakkasid kehtima mitmed muudatused linna eluruumide üürileandmise korras. Alates 01.01.2009 hakkas kehtima Tartu Linnavolikogu 11.09.2008. aasta määrus nr 97 „Tartu linna eluruumide kasutusse andmise kord”. Korra alusel tehti isikutele, kelle kasutuses olnud eluruumi staatus muudeti üürilepingu kehtivuse ajal sotsiaaleluruumiks ja kellel oli korra jõustumisel kehtiv sotsiaaleluruumi üürileping, ettepanek soovi korral sõlmida uueks tähtajaks tavayürileping. 2009. aasta lõpuks oli oma valiku teinud 86 inimest: tavalepingu valis 37 ja sotsiaalüürilepingu 43 inimest.

Tartu Linnavalitsuse 22.12.2008 määrusega nr 19 “Tartu linna omandis olevatele eluruumidele üüri määramine” kehtestati tavayürilepinguga keskküttega eluruumidele üür 20 kr/m² ja ahiküttega eluruumidele 14 kr/m². Määrus hakkas kehtima 01.07.2009. 2009. aasta lõpu seisuga kehtis üür 129 eluruumil, neist keskküttega pindu 103 (3982m²) ja ahiküttega pindu 26 (694,5m²).

Investeeringud

- linna omandis olevate korterite ja majade remont ;
- 2009. aastal lammutati viimased kergelamud Jaamamõisa piirkonnas: Ida tn 66, Põhja pst 47, Lääne tn 43. Soetati kortereid elanike ümberasustamiseks 1,6 mln krooni eest. Ümber paigutati 5 leibkonda ja sellega lõpetati 15 aastat kestnud elanike ümberasustamine.

Tänavavalgustus

Tartu linnas on tänavate üldpikkuseks 335 km, millest on valgustatud 318 km. Enamus valgustitest on varustatud kaasaegse kõrgrõhu Na valgusallikaga. Dekoratiivvalgustustes kasutakse peamiselt LED valgusteid, mille energiatarve on väike. Kilpide juhtimine toimub üle GSM võrgu telemeetria süsteemi kaudu. Käesolevaks ajaks toidetakse valgusteid 149 valgustuskilbi kaudu. TTÜ arenduskeskus “Eliko” vahetas 2009. aastal 36 kilbis välja kaugjuhtimisseadmed. Tänu sellele paranes juhtimissüsteemi töökindlus oluliselt.

Linna valgustamiseks kulus elektrit 7,5 mln kilovatt-tundi (7,8 mln krooni). Keskmiselt kerkis 2009. aastal elektri hind 24 senti kWh kohta. Päevase ja öise elektrienergia tarbimise suhe oli 1:3. Võrreldes 2008. aastaga tarbiti valgustusenergiat vähem 0,22 mln kWh, seda vaatamata valgustite arvu suurenemisele. Kasutades täiustatud juhtimisskeemi ja astronoomilist kella on võimalik valgust sisse-välja lülitada võimalikult täpselt sõltuvalt päikese loojumise ja tõusu kellaajast. Enamusel uutelt paigaldatud valgustitel kasutasime Coala säästuplokki, mille abil kulutatakse öisel ajal valgustites energiat normaalrežiimist 20% vähem.

Investeeringud

- Jätkusid koostööprojektid Eesti Energiaga. Paigaldati uued puitmastid ja toitekaablid. Paigaldati 117 uut valgustit ning 13,4 tuhat meetrit kaablit (Papli tn, Oa tn, Kullerkupu tn, Taara pst, Ilmatari tn, Koidula tn alajaama piirkonnadesse).
- Jätkati valgustamata tänavate valgustamise programmi elluviimist. 2009. aastal valgustati Roosi, Ujula, Vahi, Kibuvitsa, Teelehe, Piparmündi, Palderjani, Palsami, Lumimarja ja Vao tänavad. Paigaldati 91 valgustit ja 2,7 kilomeetrit kaablit.

Jätkati ülekäiguradade valgustamist. Ülekäiguradade valgustuse moderniseerimisega alustati 2006. aastal. Ülekäiguradade valgustamiseks kasutatakse valge valgusega metallhaliidlampe. 2009. aastal sai lisavalgustuse 26 ülekäigurada.

Kokku sai Tartu linnas 2009. aastal valgustusvõrku rekonstrueeritud uusi valgustusliine 22,6 km ulatuses ja paigaldatud 370 uut kõrgrõhu Na valgusallikaga valgustit ning 28 ülekäiguraja valgustit.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

- Jätkatakse õhuliinide rekonstrueerimistööd koos ASiga Eesti Energia;
- Jätkatakse ülekäiguradade lisavalgustuse paigaldamist.

Kalmistud

Tartu linna asutus Kalmistu ülesandeks on Tartu linna kalmistute haldamine ja korrashoid. Asutuse halduses on 5 kalmistut, üldpindalaga 77,6 ha, hauaplatse ca 30 000 ja matusekohti ca 90 000, hooldatavaid teid on ca 52 km. 2009. aastal toimus kalmistutel 1036 matust, neist 508 urnimatust.

Olulised tegevused

Kevadel ja sügisel kasutati töötute abi kalmistute aedade korrastamiseks. Ehitati 600 meetrit uut aeda, sellest 525 meetrit Puiestee kalmistule ja 75 meetrit vanausuliste kalmistule. Vana aia kõlbulikud kilbid kasutati ära Rahumäe kalmistu aia renoveerimisel. Haudade hooldamisel olid suureks abiks õpilasrühma lapsed.

Investeeringud

Pauluse kalmistu majandushoone rekonstrueerimine.

TERVISHOID

Tervishoiu ülesanded on püstitatud Tartu kui hooliva linna eesmärkide täitmiseks:

- Tartus elavad terved, rõõmsad, sotsiaalselt aktiivsed ja hästi toime tulevad inimesed - saavutamiseks on tegevuskavas planeeritud toetus laste ja noorte tervishoiuteenustele ning tervist edendavatele projektidele, mis aitavad kaasa tervist väärtustava eluhoiaku kujundamisele ning elanike terviseteadlikkuse tõusule.
- Kõikidele tartlastele on vajadusel kättesaadavad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused - saavutamiseks on planeeritud toetused esmatasandi tervishoiule, hooldusravi teenusele, koduõendusteenusele ja ravikindlustuseta tartlaste ravikulude katmisele.

Jätakuvalt toetatakse hooldusravi kohtade arendamist, esmatasandi tervishoidu nii teenuste arendamisel kui ka perearstide rolli tugevdamisel haiguste ennetamisel ja elanike põetus- ja hooldusvajaduste hindamisel.

Olulised tegevused

Doteeriti hooldusravihaigete voodikohti, kindlustati ravikindlustusega hõlmamata majandusraskustes olevad linna elanikud arstiabiga, toetati esmatasandi arstiabi ennetustegevuse paremaks korraldamiseks, perearstide kaudu varustati koduseid voodihaiguid põetusvahenditega. Viidi läbi Tartu linna lasteaedade vanema rühma laste hambumusanomaaliat hindamine ja suuhügieeni alane õpe ning 20-22 aastaste noorte tartlastest harrastussportlaste tervisekontroll.

Osalus projektides

Korraldati aastakonverents „Tervishoid Tartus”, tartlaste tervisekampania „Jalgsi tervise nimel“, tervisekonverents „Noorte tervis ja noored tervisest”. Viidi läbi Tartu Ülikooli arstiteaduskonna korvpalliturniiril tervisenurgas noorte tervisekontroll ja nõustamine. Rahvusvahelise südamenädala raames tegutses Tartu Raekoja platsil südametelk. 1. septembril korraldati Tartu linna tervisepäev „Käi jala“. Emajõe festivalil tegutses tervisetelk. Korraldati üritusi, konkursse ja koolitusi erinevatele sihtrühmadele (traumade ja vigastuste teabepäevad koolijuhtidele ja lasteaedade juhatajatele, esmaabi koolitus koolitervishoiu- ja noorsootöötajatele). Koordineeriti IDEFICS (tervisliku toitumise ja kehalise aktiivsuse arendamine) projektis osalenud Tartu linna koolidele ja lasteaedadele õppevahendite ostmist.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Hospiitsteenuse mahu suurendamine. Perearstide tegevuse korraldamine ja koordineerimine. Terviseedendusliku koostöövõrgustiku aktiivne arendamine.

VABA AEG JA KULTUUR

Tartu on traditsioonidega, avatud ja arenev kultuurilinn, mis pakub võimalusi kultuuri loomiseks, tarbimiseks ning tagab aastaringse ja mitmekülgse kultuuri- ja spordiprogrammi. Oluliseks ülesandeks kultuuri valdkonnas on kultuuriinstitutsioonidele ja kultuuritöötajatele tööks ja loominguks turvalise, areneva ja kaasaegse keskkonna loomine. Selline töökeskkond toetab omakorda kultuurialase tegevuse (sh ettevõtluse, loomemajanduse) arengut ning võimaldab luua kaasaegset ja mitmekesist programmi. Uute kultuuri- ja spordiobjektide ehitamine loob kõigile Tartu linna erinevate vajadustega elanikegruppidele tingimused ja võimalused kultuuri-, noorsoo- ja spordialase tegevuse arendamiseks.

Linna eelarvest rahastati 10 linnavalitsuse hallatavat asutust, toetati 8 erahuvialakooli, 2 täiskasvanute koolitusasutust, noortega tegelevaid spordi- ja huvialaklubisid, noortelaagreid, kultuuriühinguid ning kultuuri-, noorsoo- ja spordiprojekte. 2009. aastal alustas tegevust Sihtasutus Tartu Loomemajanduskeskus.

Huviharidus

Linna lastekunstikooli ja kahe lastemuusikakooli põhiülesanne on õpilastele muusika- ja kunstialase huvihariduse andmine, laia silmaringiga muusikat ja kunsti armastavate inimeste kasvatamine ning andekamate õpilaste suunamine muusika ja kunstiga seotud elukutsevalikule. Põhiõppest võttis osa keskmiselt 718 õpilast. Enam huvipakkuvad erialad on klaver ja kitarr. Koolide juures tegutsevates ettevalmistus- ja vabaklassides õppis keskmiselt 173 õpilast.

Kaheksa erahuvialakooli said toetust 137 õpilasele tantsualaseks, 205 õpilasele muusikaliseks, 534 õpilasele loodus- ja keskkonnaalaseks ning 163 õpilasele muude erialade koolituseks.

SA Tartu Rahvaülikool pakub kunsti-, keele- ja üldharivat vabahariduslikku koolitust. Linna poolt eraldatava toetuse abil võttis koolitusest osa koos tööalase täienduskoolitusega 4249 õppijat. Majanduslangus andis tunda ka rahvaülikooli koolitustegevuses. Koolitustes osalejate arv vähenes 250 inimese võrra.

MTÜ Tartu Vene Kultuuri Rahvaülikooli tegevuseks on eesti keele õpetamine edasijõudnutele. Kursuste raames on käsitletud muutusi eesti keele kasutamises, keele arengus, keele filosoofias. Turundustegevuses tehakse koostööd ERR Raadio 4 uudisteprogrammiga. Kooli poolt pakutud kursustest võttis osa 60 kuulajat.

Noorsootöö

Linnale kuulub kaks huvialaasutust – Anne Noortekeskus ja Lille Maja.

Anne Noortekeskuses toimub teadus-tehnoloogiliste, audio-visuaalsete, seiklus- ja liikluskasvatustlike projektide koordineerimine.

Lille Maja tegevuse eesmärk on noorte kultuuri-, tervist edendavate, töökasvatustlike ning ettevõtlikkust arendavate projektide koordineerimine.

Tartu linna kultuuri- spordi ja noorsootöö arengukavas aastateks 2008-2013 määrati noorsootöö valdkonna 2009. aasta prioriteetideks:

- Noorsootöö teenuste arendamine ja kvaliteedi parendamine. Anne Noortekeskuses ja Lille Majas alustasid tööd noorsootöö spetsialistid avatud noorsootöö alal (varem pakkusid teenust MTÜd). Alustati Anne Noortekeskuse uue hoone loomisprotsessiga. Tehti algust noorteinfo-ja teavitamisalase mudeli loomisega ja omandati turundusalaseid teadmisi. Noorsooteenistuse esindajad osalesid üleestilise ESF programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ töörühmades.
- Noorsootöömeetodite ja-keskkondade arendamine. Keskenduti noorsootööle avatud linnaruumis – noortekeskuste töötajad viisid oma tegevusi läbi kaubanduskeskustes, parkides jne. Uute töömeetodite omandamiseks tutvuti Helsingi noorsootööasutuste tegevusega. Selle tulemusena jätkatakse koostööd nii noortekohviku kui noorte töötute vahendamise teemal Euroopa Vabatahtliku Teenistuse raames.
- Noorte osaluse edendamine. Kaasati Veeriku lasteaedades ja koolis käivaid lapsi Veeriku pargi mänguväljaku loomisesse, noored said osaleda ka uue Anne Noortekeskuse ideekonkursil. Noorte esindajad lähetati Sienas (Itaalia) toimunud seminarile “Together in diversity - Intercultural Dialogue”.

Huvitegevuseks sai linnapoolset toetust 34 noorsootööühingut, toetatud noorte arv 1947. Huviklubis käiva ühe liikme toetuse arvestuslik määr on 1145 krooni aastas, lisaks sai 27 ühingut saavutustoetust vahemikus 1500 - 9000 krooni. Kõige enam huvitusid noored tantsimisest, muusikast, kunstist ja käsitööst ning spordist.

Eelarvest toetati kolme avatud noortekeskust, suurima toetuse, 558 tuh krooni, sai ekstreemspordiga tegelev mittetulundusühing.

Noortelaagrid

2009. aastal osales 1826 noort 17 juriidilise isiku poolt läbiviidud projektlaagris. Toetused jagunesid: vaba aja laagrite (1309 osalejat), vähekindlustatud perede laste laagrite (125 osalejat) ja töökasvatustlike laagrite korraldamiseks (392 osalejat).

Noorsooprojektid

Noorsooprojektide eelarvest toetati 84 projekti, nendest 20 noorte omaalgatuslikku projekti. Lisaks Anne Noortekeskuse ja Lille Maja poolt korraldatud üritustele olid olulisemad:

- ekstreemspordifestival "Extreme BATTLE 2009",
- rahvusvaheline Streetantsufestival "Battle of the EST 2009" jt.

Investeeringud

Keskkonnahariduskeskuse arhitektuurikonkurss.

Kultuuritöö

Tartu O. Lutsu nimeline Linnaraamatukogu.

Raamatukogul on keskkogu, Karlova - Ropka, Tammelinna, Annelinna harukogud ja laenutuspunkt Lubja tänaval. Koduteenindusega on hõlmatud 60 lugejat. 2009. aastal oli lugejaid 37 050 (2008. aastal 35 768).

2009. aasta tõi lugejatele teenuse kättesaadavamaks tegemise nimel rea muudatusi:

- muudeti suure nõudlusega raamatute tagastamistähtjad kahekümne ühelt päevalt seitsmele päevale;
- uudiskirjanduse tellimiseks või järjekorda panemiseks soovitati kasutada veebitellimist, mille arv aastaga kahekordistus;
- jaanuarist 2009 tõusid raamatukogus viivised. Eesmärgiks ei ole viivistega raha teenida, vaid see on vahendiks, mille kaudu mõjutatakse lugejaid raamatuid tagastama.
- e-kataloogis on suurendatud laenutuste pikendamisvõimalusi. Nüüd saab pikendada ka tähtaja ületanud laenutusi, varem pidi selleks raamatukogutöötaja poole pöörduma;
- jätkati kassasüsteemi BUUM kasutuselevõtmist. Lugejad saavad registreerida ennast lugejaks ja maksta viiviseid kõigis raamatukogu laenutuspunktid.

2009. aasta oli traditsioonide jätkamise ja hoidmise aasta. Uusi projekte raamatukogul ei olnud, jätkusid väga heade esinejatega sissetöötatud üritused – algupärase lastekirjanduse päev, kirjandusfestival Prima Vista, Põhjamaade raamatukogunädal ja kirjanduskohvik.

Investeeringud

O. Lutsu nim. Linnaraamatukogu (Kompanii 3/5) peamaja renoveerimine.

Tiigi Seltsimaja

Aastaringelt kasutab seltsimaja ruume oma harrastuseks 32 taidluskollektiivi kokku 1019 osavõtjaga. Ruume kasutati ka loengute, seminaride, koosolekute, salongiõhtute, kontsertide ja teiste ürituste läbiviimiseks 116 korral.

Tähtsamad 2009. aastal korraldatud üritused:

- Tartu linna päev;
- XXV üldlaulupidu ja XVIII üldtantsupidu Tallinnas;
- IV Emajõe festival;
- VI Tammelinna päevad;
- III Tähtvere päevad;
- Jõululinn Tartu 2009.

Investeeringud

Renoveeriti seltsimaja saali põrand ja fuajee.

Muuseumid

Tartu Linnamuuseumi koosseisu kuuluvad muuseumi peahoone, Laulupeomuuseum, O. Lutsu majamuuseum, 19. saj. Tartu linnakodaniku muuseum ja KGB kongid. Muuseumi tegevuse aluseks on Tartu ajalugu ja arengut kajastav esemeline, arhiivi- ja fotokollektsioon.

Tähtsamad tegevused 2009. aastal:

- koostati muuseumi aastaraamat nr 15, näituse „Kangas hansalinnas” juurde kuuluv temaatiline samanimeline trükis;
- ilmus muuseumi ajalugu tutvustav raamat „Linnamuuseum ja tema aeg”, voldik „Laulupidu teeb rahvas. Tartumaa laulupeod 1926-1940”;
- täiendati laulupidude elektroonilist kataloogi;
- laienes KGB kongide ekspositsioon Riia tänav 15B hoones;
- muuseumipedagoogika raames toimusid tunnid Toomemäel „Toomemäe

- juturetk” ja „Seiklusmäng läbi ajaloolise Tartu”;
- korraldati koostöös Vene Lütseumiga projekti „Õpime loodusõpetust ja ajalugu eesti keeles” raames muuseumitunde;
- O. Lutsu muuseumis jätkusid aiapäevad ja korraldati lastekaitsepäeva kontsert;
- laulupeomuuseumis toimus Koidula luulekonkurss.

Tartu Mänguasjamuuseumi põhieesmärgiks on koguda, säilitada ja tutvustada mänguasjakultuuriga seotut. Lisaks muuseumi peamajas toimunud ajutistele näitustele toimus kümnekond näitust teistes Eesti muuseumides ja välismaal. Mänguasjamuuseum viljeles laialdast koostööd teatrite, turismi- ja meediaettevõtetega. Osaleti ülelinnalistel üritustel: teadlaste ööl, filosoofiaringis „Kas uus-vana on uus või vana?“, muuseumiaasta raames Muuseumiöö projektis, Hansapäevade raames korraldati „Hansa mängutuba“. Lasteprogrammist olid populaarsemad „Eksootilised mänguasjad“ ja „Kuidas teha varjuteatrit“.

Teadustöö valdkonnas toimusid 2009. aasta suvel välitööd Haapsalus, eesmärgiks mänguasja pärimuse kogumine. Tasku kaubanduskeskuses korraldati näitus, millel oli väga arvukas külastajaskond.

2009. aastal lisandus muuseumi kogudesse 1 573 museaali ning 4 arhivaali, kogudes on kokku 23 339 museaali ja 76 arhivaali.

Muuseumites registreeriti 2009. aastal 61 494 külastust, 2008. aastal 58 655 külastust.

Investeeringud

Mänguasjamuuseumi Teatrimaja (Lutsu 2) rajamine.

Kultuuriprojektid

Tartu linna 2009. aasta eelarvest toetati 142 kultuuriprojekti. Suurimad toetused eraldati Tartu linna mainesündmuste korraldamiseks. Nendeks olid: Hansapäevad, Tartu Suveteatri Seltsi etendused, tARTuFF, Eesti Teatri Festival. Lisandusid uued projektid: Tartu Uus Teater, Tartu Kultuuritehas, SA Tartu Muusikafestivali ”Tartu interpretide kontsertide sari”, Soome päevad Tartus. Üle mitme aasta toimus Tartus jälle Balti teatrisügis. Aasta tähtsündmuseks oli Tartu laulupidu 14 917 osalejaga.

Detsembri keskel otsustas rahvusvaheline mittetulundusühing ametlikult kinnitada Tartu Euroopa suurima folkloorifestivali Europeade'i korraldajaks 2011. aastal. Europeade on alates 1964. aastast toimuv iga-aastane Euroopa suurim rahvakultuuri rändfestival, kus domineerib rahvatants. Osalejate arv kokku on olenevalt aastast 4500-6000 inimest ning peaaegu poole sajandi pikkuse traditsiooniga festivalil osalevad tantsijad kõigist Euroopa riikidest.

Seltsitegevuse pearahatoetust eraldati kultuuriühingutele 770 tartlase eest. Kokku said 2009. aastaks tegevustoetust huvitegevuses osalejate pearahana 47 rahvakultuurikollektiivi. Tartu linna esinduskollektiivideks valiti Tartu Üliõpilasteater, Puhkpilliorkester Tartu, Rahvatantsuansambel Tarbatu, Tartu Ülikooli Kammerkoor, Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor, Tartu Noortekoos. Esinduskollektiivid said lisaks pearahatoetusele saavutustoetust 21,7 tuhat krooni kollektiivi kohta aastas.

Loomemajandus

Loomemajanduse all mõistetakse majandussektorit, mis põhineb individuaalsel ja kollektiivsel loovusel, oskustel ja andel ning mis on võimeline looma heaolu ja töökohti läbi intellektuaalse omandi loomise ja kasutamise. Kaasaegses ühiskonnas on loomemajandus ja sellega seonduv kultuuriloojate ja -institutsioonide jaoks üha olulisemaks muutumas - otseselt traditsioonilist kultuuripoliitikat mõjutamata aitab see kunstilised ja ärilised eesmärgid ühendada.

Sihtasutus Tartu Loomemajanduskeskus asutati Tartu Linnavolikogu 14. mai 2009. aasta otsusega nr 514. Aadressil Kalevi 13 avati 04. septembril 2009. aasta Tartu

Loomemajandus-keskus, kus asuvad mitmete alustavate loomeettevõtete töö- ja esinduspinnad.

Investeeringud

Loomemajanduse keskus Kalevi 13, 15,17 projekteerimine.

Sporditöö

Noortesport, spordibaasid

Tartu linna eelarvest toetati 55 noortesportiga tegelevat spordiklubi ja eraspordikooli, kokku 35 spordialal. Toetus jagunes 4600 õpilase vahel. Maksimaalne toetus ühe õpilase kohta aastas oli 3650 krooni. Andekate noorsportlase lisatoetust said 67 sportlast, kokku 500 tuh krooni.

Tegevustoetust said spordibaaside haldamiseks SA Tartu Sport ja MTÜ Sõudmise- ja Aerutamise klubi "Tartu".

Spordiprojektid

Spordiprojektide eelarvest toetati 137 erinevat spordiprojekti. Suuremad toetused läksid Tartu linna spordi maineüritustele: Klubi Tartu Maraton neliküritused, Tartu Grand Prix tänavasõidus, Miss Valentine iluvõimlemises, G. Sule Öhtumiiting, Tammeka Cup.

Toetati esindusvõistkondi: korvpallimeeskonda Tartu Ülikool Rock, võrkpallimeeskonda Tartu Pere Leib, jäähokimeeskonda "Välk", jalgpalliklubi Maag esindusmeeskonda.

Investeeringud

- Tamme staadioni tribüünihoone ehituse projekteerimine;
- MTÜ Tartu Tenniseklubi tenniseväljaku rajamise toetamine;
- Sõudebaasi juurdeehituse toetamine.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Kultuur – Mänguasjamuuseumi teatrimaja valmimine, KGB kongides omanäolise ja ainulaadse tegutsemiskeskonna kujundamine, rahvusvaheline koostöö, Europeade ettevalmistamine, Loomemajanduskeskuse tegevuse arendamine ja hoonete renoveerimine.

Sport – Tamme staadioni tribüünihoone ehitamine, treenerite kutsekvalifikatsiooni tõstmine, harrastusspordi võimaluste arendamine.

Noorsootöö – innovaatiliste noorsootöö meetodite uurimine ja rakendamine, noorte omaalgatuse edendamine, noorte suurem kaasamine avaliku linnaruumi kujundamisprotsessi, noorsootöö teenuste arendamine ja kvaliteedi parendamine.

HARIDUS

Arengukavas on munitsipaalõppeasutuste süsteemi toimimise põhieesmärgiks kindlustada igale Tartus elavale lapsele võrdne haridusvõimaluste kättesaadavus kõigil haridustasemetel vastavalt tema võimetele. Soositakse eraharidusasutuste tegevust.

Lasteaiad

Arengukavaliseks eesmärgiks on lasteaiakohtade tagamine kõikidele koolieelses eas olevatele lastele.

2009. aasta lõpus oli Tartus 30 koolieelset munitsipaallasteasutust, milles töötas 250 rühma, sh 45 sõime- ja 205 aiarühma. Lasteaiakohti neis 5344, sh aiarühmades 4536 ja sõime rühmades 808.

2009. aasta märtsis avati 6 rühmaline lasteaed Sipsik 108 lapsele. Poku lasteaia arendusrühma asemele loodi sõimerühm (6 lapse asemel 18 last) ja arendusrühma lapsed viidi üle Nukitsamehe lasteaeda. Septembris avati lasteaias Annike üks täiendav sõimerühm 18 lapsele, aasta lõpus valmis 6-rühmaline lasteaed Klaabu 120 lapsele, mis alustas tööd 2010. aasta jaanuaris.

Linna toetusel tegutses aasta lõpus 6 eralasteasutust, kus käis 187 last (2008. a 135 last). Investeeringutoetuse maksmise toel loodi hoiuvõimalused 144-le lapsele, sh eralasteaiale Terake (kohad tulid kasutusse 2009. aastal) ja Katoliku Lasteaiale (kohad tulevad kasutusse 2010. aastal).

Linn toetas 38 lapsehoiuteenuse pakkujat.

Teistest omavalitsusüksustest käis Tartu linna munitsipaallasteaedades 169 last, Tartu linna lapsi teiste omavalitsuste lasteaedades 158 last.

Investeeringud

- lasteaed Sipsik ehituse lõpetamine ja sisustamine;
- lasteaed Klaabu ehitus ja sisustamine;
- Kesklinna Lastekeskuse vana hoone katuse, fassaadi ja õueala rekonstrueerimine;
- lasteaed Rukkilill juurdeehituse projekteerimise alustamine;
- lasteaed Midrimaa keldrikorruse rekonstrueerimine ja välisvõrkude projekteerimine.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

Jätkatakse uute lasteaiakohtade loomist. Projekteeritakse juurdeehitus Rukkilille lasteaiale, ning algavad ettevalmistused Kulli tn lasteaiaprojekterimiseks.

Jätkub eralasteaedadele investeeringutoetuse eraldamine uute kohtade loomiseks.

Projekti "Tartumaa avalike hariduse tugiteenuste arendamine - TAHTA" raames korraldatakse koolitus kõigile Tartumaa lasteaedade juhatajate asetäitjatele.

Hariduse Tugiteenuste Keskuses arendatakse edasi lasteaialastele suunatud teenuseid.

Põhi-ja üldkeskharidus, kutseharidus

Eesmärgiks on teises vahetuses käivate õpilaste arvu vähendamine. Koolihoonete ülekoormuse tõttu õppis 2009. aastal II vahetuses keskmiselt 230 õpilast (2008. aastal 473) s.o 2% keskmisest õpilaste arvust. Hetkel pole võimalik teist vahetust kaotada Karlova Gümnaasiumis ja Miina Härma Gümnaasiumis.

Pikapäevarühmade õpilaste arv suurenes 44 õpilase võrra. Kokku osales pikapäevarühmade töös 1133 õpilast.

Olulisemad tegevused

2009. aasta lõpus töötas Tartu linnas kokku 18 päevase õppevormiga munitsipaalkooli, sh 3 põhikooli (Kesklinna kool, Veeriku kool, Kroonuaia kool), 14 gümnaasiumi ja hariduslike erivajadustega laste kool (Maarja kool), ja Täiskasvanute Gümnaasium ning Kutsehariduskeskus. 2009. aastal ei kavandatud ümberkorraldusi koolivõrgus.

2009. aasta eelarvesse oli planeeritud päevase õppevormiga munitsipaalkoolide keskmiseks õpilaste arvuks 11 935 õpilast, klassitäituvusega põhikooliklassides 22 ning gümnaasiumis 30 õpilast klassis.

2009. aasta alguses õppis päevastes munitsipaalkoolides kokku 11 929 õpilast, 2009/2010 õppeaastast alustas õppetööd 11 635 õpilast. Aasta keskmiseks õpilaste arvuks kujunes 11 848 õpilast (2008. a 12 263). Võrreldes 2008. aastaga on keskmise õpilaste arv vähenenud 415 õpilase võrra, sh on põhikooliklassides 297 ning gümnaasiumiklassides 118 õpilase võrra.

2009. aasta keskmiseks klassikomplektide arvuks oli planeeritud 500 klassi, mis ka avati. Alates 2009/2010 õppeaastast on avatud päevastes munitsipaalkoolides kokku 509 klassikomplekti. Keskmiseks klassikomplektide arvuks 2009. aastal kujunes 503 klassikomplekti (2008. a 496), mis on 7 klassikomplekti võrra suurem kui 2008. aastal. Võrreldes 2008. aastaga on suurenenud põhikooliklasside arv 8 klassi võrra, samas on vähenenud 1 klassi võrra gümnaasiumiklasside arv. Keskmiseks klassitäituvuseks kujunes 2009. aastal 23,6 õpilast klassis (2008.a 24,7), sh põhikooliklassides 21,9 ja gümnaasiumis 29,7. Klassitäituvuse vähenemist mõjutab põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega kehtestatud maksimummäär 24 õpilast põhikooli klassis.

Täiskasvanute Gümnaasiumis õppis 2009. aasta alguses 621 õpilast 17 klassis. Alates 2009/2010 õppeaastast alustas õpinguid 17 klassikomplektis kokku 588 õpilast. 2009. aastal oli keskmine õpilaste arv 610. Keskmiseks klassitäituvuseks 2009. aastal oli 35,9 õpilast klassis planeeritud 36 asemel.

Teistest omavalitsustest õppis õppeaastal 2009/2010 munitsipaalkoolides 2122 õpilast, Tartu linna lapsi õppis teiste omavalitsuste koolides 548.

Tartu Kutsehariduskeskus on Eesti suurim kutse- ja täiendõppekeskus, kelle põhitegevuseks on:

- võimaldada kutseõpet põhikooli ja gümnaasiumi õpilastele, kutseõpet koolikohustuse ea ületanud põhiharidusega isikutele, kutseõpet põhi- ja keskhariduse baasil ning kutsekeskharidusõpet;
- viia läbi kutsealast eelkoolitust ja täiskasvanute tööalast koolitust;
- korraldada karjäärialast nõustamist;
- pakkuda tooteid ja teenuseid Tartu linna elanikele.

Tartu Kutsehariduskeskuse õppeklassid- ja töökojad paiknevad kolmes hoones: Kopli tn 1, Põllu tn 11, Struve tn 8.

2010. aasta alguses lõpetati Kopli tänava õpilaskodu renoveerimine, Põllu tn õpilaskodu renoveerimine viiakse läbi kasutades kooli ressursse.

Seisuga 01. jaanuar 2009. a õppis Tartu Kutsehariduskeskuses 3073 õpilast. 2009 aasta lõpuks oli Tartu Kutsehariduskeskuse õpilaste nimekirjas 3327 õppurit. Viimase kolme aasta jooksul on õpilaste arv kasvanud 18%. Keskmine õpilaste arv oli 2009. aastal 3174 õpilast.

Erakoolid

2009. aastal oli Tartus 5 eraüldhariduskool: Waldorfgümnaasium, Kristlik Kool, Katoliku Kool, Rahvusvaheline Kool ning Tartu Erakool TERA.

Keskmiselt õppis erakoolides 631 õpilast, sh 512 Tartu linnast ehk 81% erakoolide õpilaste arvust. Kokku moodustab erakoolide õpilaste arv 5% kogu Tartu linna õpilaste arvust.

Investeeringud

- Tartu Kutsehariduskeskuse õpilaskodu rekonstrueerimine ja sisustamine;
- Maarja Kooli juurdeehituse ehitus ja sisustamine;
- Descartesi Lütseumi ja Vene Lütseumi võimlate rekonstrueerimine;
- Tartu Kutsehariduskeskuse Põllu 11 juurdeehituse projekteerimise alustamine;
- Tähe 56 õppenõustamiskeskuse ehitus,

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

- Hariduse tugiteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine. Projekti "Tartumaa avalike hariduse tugiteenuste arendamine -TAHTA" raames arendatakse esimese ehk koolide ja teise ehk keskuse tasandi hariduse tugiteenuseid. Hariduse Tugiteenuste Keskuse juures hakkab tööle

- karjäärinõustaja, kes hakkab teenuseid pakkuma põhikoolist väljakukumisohus olevatele õpilastele.
- Pedagoogide tugisüsteemi loomine. Projekti "Pedagoogide tugisüsteemi Pidepunkt käivitamine" raames luuakse Hariduse Tugiteenuste Keskuse juurde pedagoogide tugisüsteemi koordinaatori ametikoht.
- Rahvusvaheliste õppekavade rakendamiseks võimaluste loomine. Rahvusvahelise Bakalaureuseõppe Organisatsiooni väljatöötatud õppekava rakendamine Miina Härma Gümnaasiumis.
- Koolivõrgu korrastamine.
- Kutseharidusekeskuse Kopli tn 1A õpilaskodu renoveerimise lõpetamine ning Põllu tänava remonditöökodade renoveerimise alustamine.

SOTSIAALNE KAITSE

Tartu linna sotsiaalhoolekande tegevuskava 2007–2012 peaesmärk on kindlustada koos teiste eluvaldkondadega sotsiaallala igakülgne areng, sealhulgas kindlustada teenuste kättesaadavus ja kõrge kvaliteet, kaasajastada teenuste struktuur ja tegevused, koolitada töötajaid ning arendada töökeskkonda.

Sotsiaalabi osakonna haldusalas tegutseb viis hoolekandeesutust: Tartu Hooldekodu, Tartu Laste Turvakodu, Päevakeskus Kalda, Päevakeskus Tähtvere ja Varjupaik. Elanike elukohalähedaseks teenindamiseks on osakonna töö jaotatud viie piirkonnakeskuse vahel, kus on lastekaitse spetsialistid ja sotsiaaltöötajad, kes tegelevad nii tööealiste kui eakate ja puuetega inimeste probleemidega. Linna hoolekandeesutustes ja sotsiaalabi osakonnas tegeleb sotsiaalhoolekandega kokku 254 töötajat.

Olulised tegevused

2009. aastal püüti majanduslanguse ja väheneva tulubaasi tingimustes säilitada sotsiaalhoolekande arengukavas ja tegevuskavas kirjeldatud teenuste ja toetuste maht ning tegevuste rõhuasetus oli kasvava töötuse tingimustes vähekindlustatud elanikegruppide toetamine teenuste ja toetustega.

Laste ja perede hoolekande valdkonnas oli 2009. aasta suurimaks muutuseks puudega lapse hooldajatoetuse maksmise kohustuse ületulek riigilt kohalikele omavalitsustele alates märtsikuust. Välja töötati hooldajatoetuse maksmise kord ja puudega laste hooldusvajaduse hindamisjuhend. Hindamisjuhendi alusel hinnati 2009. aastal kokku 67 puudega lapse pere toimetulekut.

Tänu lastekaitse tehtavale preventiivsele tööle ning toetavate teenuste olemasolule ei suurenenud probleemsetest peredest arvele võetud ja asendushooldusele paigutatud laste arv.

Tööealisele elanikkonnale ja vähekindlustatud peredele suunatud teenuste ja toetuste tagamine oli 2009. aasta suurim väljakutse. Seoses töötuse kasvuga püsis toimetulekutoetust taotlevate perede arv kasvutendentsis ning kahekordistus aasta jooksul. Seejuures oli oluline säilitada ning tagada raskustesse sattunud elanikkonnagruppidele vältimatu sotsiaalabi, nõustamine ja erinevad tugiteenused.

2009. aastast on võlgadesse sattunud tartlastel võimalik kasutada oma probleemide lahendamiseks võlanõustaja abi. Võlanõustamisega tegeleb spetsiaalse väljaõppe läbinud sotsiaaltöötaja.

Töötuks jäänud tartlaste abistamiseks pakkus sotsiaalabi osakond töötutele võimalust osaleda avalikel töödel. Avalik töö on tööturuteenuste ja -toetuste seadusest tulenev tööturuteenus, see on ajutine tasuline töö, mis ei eelda kutse-, eri- ega ametialast ettevalmistust. Tartu Linnavalitsuse käivitatud avalike tööde laiendamise programm võimaldas alates maikuust töötutel senisest rohkem ajutist tööd teha.

Kokku käis avalikel töödel 2009. aasta jooksul 104 inimest. Töötundide maht oli individuaalselt erinev - alates 2 tunnist kuus kuni seadusega lubatud 50 tunnini kuus. Keskmiselt osales ühes kalendrikuus avalikel töödel 25 töötut. Tööd pakkusid Tartu Linnavalitsuse allasutused, linna osalusega sihtasutused ja lepingupartnerid - Päevakeskus Kalda, Kalmistu, Lille Maja, SA Tartu Loomemajanduskeskus, Tartu Koduta Loomade Varjupaik, SA Tartu Sport, Tartu Hooldekodu. Tehtud tööd: aia ehitamine, territooriumide korrashoid - heakorratööd ja koristamine, seinte värvimine, akende pesemine, kergemad ehitustööd, lehtede riisumine, lume koristamine jms. Kokku eraldati ja kasutati aasta jooksul avalikele töödele ligikaudu pool miljonit krooni.

Eakate ja puuetega inimeste hoolekandes oli kõige olulisemaks tegevuseks Tartu Hooldekodu täismahus töölerakendamine 2008-2009 toimunud juurdeehituse ja vana hoone renoveerimise järgselt. Hoolduskohtade arv kasvas 55 koha võrra, lisandus 39 uut töökohta. Koostöös Töötukassaga korraldati töötute ümberõppe programmi raames „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2007 – 2009“ 320 tunnine koolitus hooldusõe erialal. Koolituses osales 58 inimest, kellest hooldekodusse asus tööle 17 inimest. Hoolduskohtade arvu suurendamine võimaldas Tartusse üle tuua 42 selleks soovi avaldanud, seni maakonna hooldekodudes hooldusel olnud eakat.

Eakatele huvitegevust pakkuv ja päevakeskusena tegutsev ühing „Kodukotus“ sai tegutsemiseks suuremaid võimalusi pakkuvad ja avaramad ruumid. Avahoolduse võimaluste arendamiseks käivitus häirenupu teenus, mis võimaldab hädaolukorras vanuril enda juurde abi kutsuda. Tartu Hooldekodus loodud tingimused võimaldasid hakata pakkuma mitmeid toetavaid teenuseid ka linnaosa eakatele.

Koostöös teenuse ostuja MTÜ-ga Händikäpp suurenes puuetega inimeste hoolekandes isikliku abistaja teenuse maht.

Sotsiaalteenuste edasiseks korraldamiseks 2010. aasta ja järgnevatel aastatel valmistati ette ja viidi läbi hanked kümne sotsiaalteenuse korraldamiseks lastele, toimetulekuraskustes- ja puuetega inimestele.

2010. aastal võetakse kasutusele uus üleriigiline sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister STAR, mis võimaldab senisest suuremahulisemat ja kompaktsemat sotsiaalhoolekande korraldamisega seotud andmete fikseerimist, aruandlust ja teiste riiklike registrite kasutust. Registri kasutuselevõtuks korraldas sotsiaalministeerium koolituse, millest võtsid osa sotsiaalabi osakonna töötajad, allasutuste ja teenuseosutajate esindajad.

Investeeringud

- Hoolekande olulisim investeering 2009. aastal oli Tartu Hooldekodu vana hoone renoveerimine ja sisustamine, mille tulemusel tagatakse koos 2008. aastal valminud juurdeehitusega kaasaegsed hooldustingimused eakatele 177 ööpäevaringsel hoolduskohal. Tartu Hooldekodu on seoses sellega viidud vastavusse kõikide hoolekandeametusele kehtestatud nõuetega.
- Koostöös linnavarade osakonnaga valmistati ette ja esitati EAS linnaliste piirkondade arendamise programmi projekt sotsiaal-maja Lubja tn 7 rekonstrueerimiseks. Projekti tulemusena kujundatakse 2010. aastal linna omandis olevast sotsiaal-majast kaasaegsetele tingimustele vastav sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus eluasemeprobleemidega inimestele.

Olulisemad arengusuunad 2010. aastal

2010. aastal jääb sotsiaalhoolekannet kõige enam mõjutama töötus ja vajadus lahendada sellega seotud ja kaasuvaid sotsiaalseid probleeme. Seetõttu ei ole võimalik suurendada ja mitmekesistada teiste hoolekande sihtgruppide teenuste valikut ega mahtu. Lubja 7 renoveerimise järgselt suurenevad oluliselt sotsiaal-majutusteenuse pakkumise võimalused, millega seoses vajavad ümberkorraldamist ka teised senised teenuse vormid eluasemeprobleemidega inimestele. Heitumise ennetamiseks on jätkuvalt oluline töötutele

avalike tööde korraldamine ning mitmete tugiteenuste ja nõustamisvormide võimaldamine. Selleks kasutatakse erinevaid võimalusi projektide kaasfinantseerimiseks ja toetatakse mittetulundussektori initsiatiivi osaleda hoolekande korraldamisel. Sotsiaalteenuste järjepidevuse tagamiseks on vaja analüüsida teenuste senist korraldust ja vajadusel läbi viia hanked järgnevas perioodiks teenuse osutaja leidmiseks üheksale sotsiaalteenusele. 2010. aastal korraldab Tartu linn üleriigilise sotsiaalhoolekande konverentsi. Suureks väljakutseks kujuneb üleminek uue sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri STAR kasutamisele.

1.6 KONSOLIDEERIMISGRUPI ÄRIÜHINGUTE JA SIHTASUTUSTE TEGEVUS

Tartu linna ettevõtluses osalemise eesmärgiks on linnaelanikele kvaliteetsete teenuste kättesaadavuse tagamine. Sellest põhimõttest lähtuvalt ei saa äriühingute eesmärgiks olla mitte alati maksimaalse kasumi teenimine, vaid linna kui kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmine.

AS Tartu Veevärk

AS Tartu Veevärk põhitegevusaladeks on tarbijate varustamine joogiveega ning reovee ärajuhtimine. Ettevõtte tegevuse pikaajaliseks eesmärgiks on müüa klientidele stabiilse survega vett, juhtida ära ning puhastada nende reovesi, töödelda keskkonnaohtlikud jäägid keskkonnaohutuks ja tagastada need keskkonda.

2009. aastal müüdi tarbijatele 4,1 mln m³ vett ning juhtiti ära 4,5 mln m³ reovett, mis võrreldes eelmise aastaga on vähenenud 3%.

Ettevõtte põhieesmärkidele tarbijate kvaliteetse häireteta veega varustamisele ja reovee ärajuhtimisele lisaks oli seoses Eesti Vabariigi poolt Euroopa Liidu ees võetud kohustustega 2009. aasta lõpuks katta kogu reoveekogumisala kanalisatsiooniga ja torustike väljaehitamine ning lahkvoolse sademeveetorustiku rajamine, et vähendada reoveepuhasti ülekoormust ja optimeerida pikaajaseid kulusid. Tehtud tööde tulemusena juhitakse alates 2009. aastast pool Tartu kanalisatsiooni juhitavast sademeveest ära lahkvoolsena.

Aasta suurim kordaminek oli reoveemuda töötlemise kompleksi projekti rahastamisotsuse heakskiit aasta lõpus, millega eraldati EL ühtekuuluvusfondist toetust projekti elluviimiseks. 2009. aasta alguses tõmmati alla joon 50+50 projekti lõpparuande, millega kaasnes võimalike tagasimaksete riski maandamine.

AS Tartu Veevärgi 2009. aasta tegevustulu oli 115 920 tuh krooni, mis kahanes aastases võrdluses 3%. Tegevustuludest saadi 50,2% reovee ärajuhtimisest ning 31,2% vee töötlemisest ja varustamisest.

AS Tartu Veevärk tegevjuhi töötasu aastast oli 816 tuh krooni ning 7 nõukogu liikme töötasu kokku 348 tuh krooni.

AS Tartu Turg

ASi Tartu Turg põhitegevusaladeks on turukaubanduse organiseerimine ning ruumide rentimine. ASi Tartu Turg 2009. aasta tegevustulu oli 10 190 tuh krooni, millest renditulu moodustas 55% ning teenustasu ja inventari laenus 45%. Turu põhivarast moodustavad kinnisvarainvesteeringud 79,7%. Müügitulu võrreldes 2008. aastaga on suurenenud 3 % teenustasu arvel.

Ettevõtte tegevjuhi töötasu aastast oli 257 tuh krooni ning 3 liikme töötasu kokku 148 tuh krooni.

Tartu Elamuhalduse AS

Tartu Elamuhalduse ASi põhitegevuseks on linnale kuuluvate elamute, korteriühistute ja ühisuste haldamine ning hooldus. Aasta lõpuks oli ettevõtte haldusel ja hooldusel 198 elamut. 2009. aasta tegevustulu oli 15 780 tuh krooni, sh majade haldustulu 80,8% ja hooldustasu 19,2%. Tulu on vähenenud aastaga 14,3%.

Tartu Elamuhalduse ASi tegevjuhi töötasu aastast oli 325 tuh krooni ning 5 nõukogu liikme töötasu kokku 132 tuh krooni.

OÜ Tartu Veekeskus

OÜ Tartu Veekeskuse tegevusaladeks on spordi- ja tervistavate vaba aja veetmise teenuste osutamine. Veekeskuse eesmärgiks on jätkuvalt võimaldada tegutsemist nii

ujumissportlastele kui ka tervisespordiga tegelejatele, samuti arendada koostööd reisibüroodega kindlate teenuste müümiseks.

Veekeskuse 2009. aasta tegevustulu oli 17 803 tuh krooni, mis on aastaga vähenenud 26,1%. 2009. aastal külastati veekeskust kokku 312 748 korral, mis on 54 303 külastust vähem kui eelmisel aastal. Teenusepakettidest kasutati kõige enam ujulat.

OÜ Tartu Veekeskuse tegevjuhi töötasu aastas oli 264 tuh krooni ning 5 nõukogu liikme töötasu kokku 236 tuh krooni.

OÜ Tartu Linna Polikliinik

OÜ Tartu Polikliiniku peamiseks tegevusalaks on ambulatoorse eriarstiabi osutamine. Analüüsid ja uuringud, mida ise ei tehta, ostetakse sisse teistelt raviasutustelt. Polikliinik haldab ka kinnistut Gildi 8/Munga 5. Polikliiniku 2009. aasta tegevustulu oli 27 587 tuh krooni, mis on aastaga vähenenud 2,3%. Visiitide arv aastas oli 50 439, mis on 5419 külastust vähem kui 2008. aastal.

OÜ Tartu Polikliiniku tegevjuhi töötasu aastas oli 409 tuh krooni ning 5 nõukogu liikme töötasu kokku 48 tuh krooni.

OÜ Anne Saun

OÜ Anne Saun põhitegevuseks on saunateenuste osutamine ja saunateenustega kaasnevate kaupade müük. Sauna 2009. aasta tegevustulu oli 2869 tuh krooni, mis on eelmisest aastast 11,3% vähem. Saunateenust kasutas 37 819 inimest, mis võrreldes 2008. a on 7481 külastust vähem.

OÜ Anne Saun tegevjuhi töötasu aastas oli 264 tuh krooni ning 3 nõukogu liikme töötasu kokku 31 tuh krooni.

OÜ Uppsala Maja

Uppsala Maja põhitegevusalaks on majutus- ja toitlustusteenuse osutamine, ruumide rentimine ning tegutsemine Uppsala linna ja Rootsit tutvustava infokeskusena. Külalistemaja Uppsala Maja tegutseb Tartu linnale kuuluvas hoones Jaani tn 7.

Uppsala Maja 2009. aasta tegevustulu oli 861 tuh krooni, mis on eelmisest aastast 26,7% vähem. Külalistemajas ööbis aasta jooksul 910 ööbijat ja hotelliööde koguarv oli 1756 ööd. Võrreldes 2008. aastaga vähenes ööbijate arv 172 võrra ning hotelliööde arv 426.

OÜ Uppsala Maja tegevjuhi töötasu aastas oli 147 tuh krooni ning 3 nõukogu liikmele maksti 14 tuh krooni.

Tartu Linnavalitsuse 27. aprilli 2010. aasta istungil otsustati lõpetada OÜ Uppsala Maja külalistemaja tegevus alates 18. maist 2010.

Osaühingu juhatusel tehti ülesandeks viia läbi külalistemaja tegevuse lõpetamisega seotud toimingud. Linnavalitsuses on algatatud asjaajamine OÜ Uppsala maja likvideerimiseks alates 1. juunist 2010.

SA Tartu Eluasemefond

Eluasemefondi eesmärgiks on laenude ja toetuste andmise kaudu võimaldada elamistingimuste parandamist Tartu linna elanikel.

Põhikirjaliste eesmärkide täitmise raames väljastati 2009. aastal erinevatele sihtgruppidele tooteid kogusummas 8 423 tuh krooni, sellest laene 7 657 tuh krooni ning toetusi 766 tuh krooni. Teenindavate laenude maht vähenes aastaga 7,6%. Toodete väljastamisel oli prioriteediks õigusjärgsele omanikule tagastatud eluruumide elanikud. Laene ja toetusi anti eelpool nimetatud sihtgrupi 46 leibkonnale kogusummas 3 635 tuh krooni. 2009. aastal tagati 86% kõikidest väljastatavatest laenudest pandilepingutega, ülejäänud käenduslepingutega. Väljasolevate laenude jääk 2008. aasta lõpus oli 30 400 tuh krooni. Kaheksateistkümneme tegevusaasta jooksul on eluasemefond laenude väljastamiseks sõlminud 2796 laenulepingut kogusummas 146 800 tuh krooni. Sellest väga väike osa on muutunud lootusetult laekuvaks, aasta lõpus oli selliste laenude jääk 28 tuh krooni ehk alla 0,1% laenuportfelligi. Ebatõenäolisi laene 2009. aasta lõpus ei olnud.

SA Tartu Eluasemefondi tegevjuhi töötasu aastas oli 296 tuh krooni ning 7 nõukogu liikme töötasu kokku 30 tuh krooni.

SA Tartu Kultuurkapital

SA Tartu Kultuurkapitali eesmärk on tartukesksete kultuuri-, teaduse-, hariduse- ja spordiprojektide ning isikute loomingulise tegevuse toetamine avalikes huvides rahaliste vahendite kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu, toetustena laekunud raha majanduslikult otstarbekas paigutamine arvestades sihtasutuse eesmärgi.

2009. aastal moodustati 3 uut nimelist fondi. Kaheksateistkümnenda tegevusaasta lõpuks oli kultuurkapitali juurde asutatud 37 nimelist allfondi. Kultuurkapitali põhikapital on puutumatu ja see investeeritakse tulu saamiseks aktsepteeritud pankade hoiustesse ja keskmise riskitasemega investeerimisfondidesse. 2009. aastal laekus kultuurkapitalile 878 stipendiumitaotlust summas 11 061 tuh krooni ning eraldati stipendiume 5 469 tuh krooni. Stipendiumite väljamaksmiseks sõlmiti 780 lepingut. Aastas korra määratakse 4 loomingulist stipendiumi füüsilistele isikutele, et väärtustada ja toetada nende tegevust Tartu kultuuri-, teaduse-, hariduse- ja spordielus. Tartu linna poolt on kultuurkapitali juurde asutatud 8 stipendiumit: Ado Vabbe visuaalse kunsti stipendium, Anton Starkopfi, Gustav Suitsu, Richard Ritsingu, Ida Urbeli stipendium ning olümpialootuste stipendium, kultuuri kandja stipendiumid, õpetajate aastapremia ja enesetäiendamise stipendiumid.

SA Tartu Kultuurkapitali tegevjuhi töötasu aastas oli 234 tuh krooni ning nõukogu liikmed teevad oma tööd sihtasutuses tasuta.

SA Tähtvere Puhkepark

SA Tähtvere Puhkepark tegevuse eesmärkideks on Tartu linnas aktiivseks puhkamiseks ja sportimiseks tingimuste loomine ning olemasolevate puhke-, meelelahutus- ja spordirajatiste haldamine ja arendamine. Samuti kultuuri- ja meelelahutusürituste korraldamine. Sihtasutus haldab Tartu linnale kuuluvat vabaaja- ja meelelahutuskompleksi, kuhu kuuluvad lauluväljak koos laululavaga, spordipark, laste- ja noortepark, skatepark ning parklad. 2009. aastal lisandus sihtasutuse hallatavatele objektidele Tartu BMX-rada, mis asub Tähtvere Spordipargis.

Sihtasutus teenib tulu peamiselt lauluväljaku territooriumi ja siseruumide rentimisest ning spordivahendite laenutusest. Lisaks eelnevale saab põhikirjalise tegevuse toetuseks vahendeid ka Tartu linna eelarvest. 2009. aastal sai sihtasutus toetust EAS-ilt 999 tuh krooni BMX-rajade ehitamiseks ning 431 tuh krooni Tähtvere skatepargi renoveerimiseks.

2009. aastal toimus 29 üritust, nendest 12 spordiüritustena skatepargis, spordipargis, BMX-rajal. Laululaval toimus 17 erinevat üritust. Ürituste arv kasvas võrreldes eelmise aastaga. Tähtvere Spordipargi, skatepargi ja lastepargi rajatiste kasutamine on linnakodanikule tasuta.

SA Tähtvere Puhkepark tegevjuhi töötasu aastas oli 210 tuh krooni ning 5 nõukogu liikmele maksti aastas ühekordset kompensatsiooni kokku 45 tuh krooni.

SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus

SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskuse eesmärk on psüühikahäiretega ja eakate inimeste elukvaliteedi parandamine või säilitamine ning müüa igapäevaelu ja töötamist toetavaid erihoolekande- ning rehabiliteerivaid teenuseid. Hooldekeskuse arengukava aastateks 2008-2012 juhtmõte on „Kvaliteetne teenus läbi personali arendamise”, mille suuremaks ülesandeks on personali täiendkoolituse korraldamine, kaasates sellesse hooldekeskuse pikaajalisi partnereid. Hooldekeskuse tegevusvaldkond laienes 2009. aastal PEHIT projekti (psüühilise erivajadusega ja hoolduskoormusega isikute kompleksne aktiveerimine Tartumaa kohalikes omavalitsustes) algusega, lisandus suure hoolduskoormusega isikute toetamine.

Psüühikahäiretega eakate päeval hooldamisel lisandus klientide transporditeenus.

2009. aastal oli hooldekeskusel kliente kokku 580, sealhulgas psüühikahäirega eakaid 173 ning psüühilise erivajadusega tööealisi 407.

SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskuse juhataja töötasu aastas oli 345 tuh krooni ning viiele nõukogu liikmele maksti töötasu 72 tuh krooni.

SA Tartu Sport

SA Tartu Sport põhitegevusalaks on linna spordihoonete ja -rajatiste haldamine. Kõikides SA Tartu Sport kasutuses olevates spordihoonetes ja staadionidel pakutakse kaasaegset sporditeenust ning lähtudes Tartu linnaga kokkuleppest, eelistatakse spordiruumide ja -väljakute kasutamisse andmisel noortesporti. Spordiruumide ja -väljakute kasutus on klientide poolt üsna aktiivne sportliku tegevuse põhihooajal (september-mai).

SAil Tartu Sport on kaks juhatuse liiget, kelle töötasu aastas oli kokku 285 tuh krooni. Üks juhatuse liige on alates 14.06.2009 kuni 23.08.2010 lapsehoolduspuhkusel. 5 nõukogu liikmele tasu ei makstud.

SA Tartu Loomemajanduse Keskus

SA Tartu Loomemajanduskeskuse eesmärkideks on loomemajanduse valdkonna koordineerimine ja arendamine Tartus ning Lõuna-Eestis, loomemajanduse valdkonna ettevõtluse kasvu kiirendamine, innovaatiliste loomemajanduse ettevõtete tekke, elujõulisuse ja jätkusuutlikkuse tagamine, ettevõtete käivitusperioodi riskide vähendamine soodsas ja kvaliteetse töökeskkonnas ning tugiteenuste pakkumise kaudu ning külalisstuudio teenuse pakkumine loomeetevõtetele ja loovisikutele.

Loomemajanduskeskus asutati 14. mail 2009. aastal.

SA Tartu Loomemajanduse Keskuse tegevjuhi töötasu aastas oli 140 tuh krooni ning nõukogu liikmetele tasu ei makstud.

SA Tartumaa Turism

SA Tartumaa Turism tegevuse eesmärgiks on Tartumaa turismialane turundus, piirkonna turismialaste toodete väljatöötamine ja turismiteenuseid pakkuvate firmade motiveerimine, osalemine turismimessidel, turismialaste projektide algatamine ja neis osalemine, turismiinfo kogumine, süstematiseerimine ja levitamine.

2009. aastal peatus Tartu majutusettevõtetes kokku 130 799 turisti, mis on 13% vähem kui 2008. aastal. Siseturiste oli rohkem kui välituriste, kuigi turistide arvu langus toimus eelkõige siseturistide vähenemise arvelt. Välituristid külastavad Tartut eelkõige suvekuudel aga siseturistid aastaringselt üsna ühtlaselt.

SA Tartumaa Turism tegevjuhi töötasu aastas oli 211 tuh krooni ning nõukogu liikmetele tasu ei makstud.

SA Tartu Pauluse Kirik

SA Tartu Pauluse Kirik on asutatud eesmärgiga renoveerida Tartu Pauluse Kirik ja tegeleda selle hilisema kasutamise ning säilitamise projektide rahastamisega lähtuvalt kolmest põhimõttest – säilitada pühakoda, arhitektuurimälestis ning luua kontserdisaal.

2009. aasta tegevuse põhieesmärgiks oli organiseerida kiriku ehitustöid. 2009. aastal toimusid mitmed muudatused projekteerimistöodes, kuna finantseerimine ühe ehitushanke korraldamiseks osutus ebapiisavaks, otsustati etapilise ehituse kasuks. I vundamendi ja betoneerimistööd; II krüpti ehitus; III kolumbaariumi ja kiriku tiibhoone ja IV kirikuhoone saal ja abiruumid. 2009. aastal toimus 4 uut ehitushanget, jätkusid 4 hanget eelnevatest aastatest.

SA Pauluse Kiriku tegevjuhi töötasu aastas oli 172 tuh krooni ning nõukogu liikmetele tasu ei makstud.

SA Tartu Rahvaülikool

SA Tartu Rahvaülikooli eesmärgiks on tööalase ja vabahariduskoolituse pakkumine täiskasvanutele ja alaealistele, koolitustegevuse arendamine ja propageerimine ning elanikkonna üldkultuuriliste vajaduste rahuldamine.

2009. aastal töötas rahvaülikoolis neli koolitusosakonda – kunsti-, keele-, üldhariv ja täienduskoolituse osakond. Olulisel määral mõjutasid õppetegevust 2009. aastal Euroopa Liidu projektid, mis andsid võimaluse õppimiseks uutele sihtrühmadele ning nende toetusel oli võimalik laiendada koolitustegevust nii üldharivas kui ka tööalases täiendkoolituse valdkonnas. Kokku õppis 2009. aastal rahvaülikoolis 4249 kursust, neist 321 osales tasuta koolitustel. Õppetööd juhendas 119 õpetajat.

Asutustest ostavad rahvaülikooli kursusi kõige enam haridus- ja kultuuriasutused, meditsiinasutused ning mittetulundusühingud. Rahvaülikool võttis osa töötukassa poolt väljakuulutatud hangetest, millest võideti kaks. Töötukassa tellimisel õppis rahvakoolis eelmisel aastal 50 töötut

Tartu Rahvaülikool on jätkuvalt kõige mahukama õppetegevusega ja suurema õpilaste arvuga täiskasvanute koolituskeskus kogu vabariigis.

SA Tartu Rahvaülikooli tegevjuhi töötasu aastas oli 337 tuhat krooni ning nõukogu liikmetele tasu ei makstud.

SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus

SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus on kaasaegne loodust- ja keskkonnaharidust propageeriv metoodiline asutus, mis koordineerib looduse ja säästva eluviisi õpetamist Tartus ja kogu Lõuna-Eestis. Keskuses tegutsevad laste ja noorte huvikool Tartu Loodusmaja (8 erinevat huviringi 631 õpilasega), loodus- ja keskkonnainfot edastav keskkonnainfopunkt ning täiskasvanute koolituskeskus 12 õppekavaga.

Keskuse tegevuste ja avalike ürituste kaudu on loodus- ja keskkonnateemalist teavet, haridust ja meelelahutust pakutud 2009. aastal umbes 11 000 inimesele.

Tartu Keskkonnahariduse keskuse projekt „Meie oma ökomaja” võitis rahvusvahelisel mainekal konkursil Energy Globe 2008 auhinna.

SA Tartu Keskkonnahariduse Keskuse tegevjuhile maksti aastas töötasu 181 tuhat krooni ning nõukogu liikmetele tasu ei makstud.

SA Tampere Maja

SA Tampere Maja on sõpruslinnade Tampere ja Tartu koostöö- ja kultuurikeskus asukohaga Tartus. 2009. aastal jätkas sihtasutus tegevust kultuuriürituste korraldajana ning majutusteenuse pakujana Tampere Maja külalistemajas. 2009. aastal külastas külalistemaja 2259 inimest ning hotelliööde koguarv oli 1111. Maja keskmine täituvus oli 50,8%. Kokku korraldati Tampere Majas 34 erinevat kultuuriüritust, mille kohta on avaldatud ka pressiteated.

SA Tampere Maja tegevjuhi töötasu aastas oli 288 tuhat krooni ning nõukogu liikmetele tasu ei makstud.

Linna osalusega äriühingute ja sihtasutuste olulisemad finantsnäitajad

Nimetus	osaluse %	Aruande periood	Bilansi näitajad aasta lõpus			Tulemiaruaande näitajad			
			Varad	Kohus- tused	Neto- vara	Tegevus- tulud	Tegevus- kulud	Finants- tulud ja kulud	Tulem
A Valitseva mõju all olevad äriühingud									
AS Tartu Veevärk	100	2009	1 027 666	418 448	609 218	115 920	-107 635	589	8 874
		2008	1 028 645	428 301	600 344	119 507	-109 890	1 717	11 334
AS Tartu Turg	100	2009	13 380	1 303	12 077	10 190	-8 733	-77	1 380
		2008	12 682	1 485	11 197	10 185	-9 279	55	961
AS Tartu Elamuhalduse	100	2009	12 073	6 051	6 022	15 780	-15 623	391	548
		2008	11 536	6 062	5 474	18 276	-18 253	452	475
OÜ Tartu Veekeskus	100	2009	10 886	1 275	9 611	17 803	-18 847	584	-460
		2008	11 846	1 775	10 071	24 042	-23 471	532	1 103
OÜ Tartu Linna Polikliinik	100	2009	4 011	3 232	779	27 587	-27 577	3	13
		2008	4 696	3 930	766	28 249	-28 214	-9	26
OÜ Anne Saun	100	2009	2 920	767	2 153	2 869	-2 853	-12	4
		2008	2 589	441	2 148	3 233	-3 234	1	0
OÜ Uppsala Maja	100	2009	196	95	101	861	-960	0	-99
		2008	325	125	200	1 171	-1 169	0	2
B Valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused									
SA Tartu Eluasemefond	100	2009	31 819	5 580	26 239	1 033	-2 390	1 823	466
		2008	31 392	5 619	25 773	1 098	-2 463	1 759	394
SA Tartu Kultuurkapital	100	2009	9 765	2 412	7 353	6 650	-6 629	631	652
		2008	9 241	2 540	6 701	7 743	-7 257	-1 349	-863
SA Tähtvere Puhkepark	100	2009	7 283	546	6 737	6 419	-4 649	2	1 772
		2008	5 831	866	4 965	4 569	-4 835	2	-264
SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus	100	2009	4 970	1 772	3 198	13 659	-12 818	55	896
		2008	4 018	1 716	2 302	13 275	-12 750	82	607
SA Tartu Sport	100	2009	2 412	1 245	1 167	12 591	-11 907	-37	647
		2008	2 095	1 574	521	12 830	-12 797	-31	2
Loomemajanduskeskus (asutati 14.05.2009)	100	2009	49	45	4	661	-657	0	4
SA Tartumaa Turism	60	2009	1 447	1 434	13	5 324	-5 491	-3	-170
		2008	311	128	183	2 825	-2 796	1	30
C Sidusüksused									
SA Tartu Pauluse Kirik	50	2009	29 709	29 049	660	703	-946	212	-31
		2008	16 086	15 395	691	619	-682	89	26
SA Tartu Rahvaulikool	<50	2009	1 972	237	1 735	7 578	-6 946	44	676
		2008	1 363	305	1 058	9 825	-9 647	8	186
SA Tartu Keskkonna- hariduse Keskus	<50	2009	1 517	916	601	6 767	-6 755	2	14
		2008	1 108	521	587	5 928	-5 797	2	133
SA Tampere Maja	<50	2009	398	168	230	1 590	-1 596	0	-6
		2008	445	208	237	1 788	-1 793	0	-5

1.7. ÜLEVAADE SISEKONTROLLISÜSTEEMIST JA TEGEVUSEST SISEAUDITI KORRALDAMISEL

Hinnangu andmist linna ametiasutuste, nende hallatavate asutuste ja linna osalusega äriühingute sisekontrolli, aruandluse ja tegevuse ning ressursside kasutamise seaduslikkuse, säästlikkuse ja tõhususe põhimõtete rikkumise kohta korraldab ja teostab linnakantselei koosseisus olev sisekontrolli teenistus koostöös volikogu revisjonikomisjoni ja välisaudiitoritega. Linnavalitsuse ning tema haldusala sisekontrollisüsteem toimib nõutaval tasemel, on piisav ja tõhus.

Sisekontrollisüsteemi tõhususe tagavad:

- struktuuriüksuste põhiliste tegevuste reglementeeritus: toimub pidev regulatsioonide ajakohasuse jälgimine ja vajadusel muutmine ning täiendamine;
- olemasoleva ühtse raamatupidamis- ja dokumendihalduse tarkvarasüsteemi toimimine ja vajadustele vastav uuendamine;
- infosüsteemide, andmefailide ja serverite juurdepääsu piirangud ainult selleks volitatud ametnikele;
- raamatupidamise sise-eeskirja kohased inventuurid; vara võõrandamist, kasutusse andmist, üleandmist, kõlbmatuks tunnistamist, mahakandmist ja hävitamist reguleeriva korra järgimine;
- raamatupidamisandmete täpsus ja täielikkus - finantstulemuste pidev võrdlemine eelarvestatud summadega, pidev rahavoogude analüüs, esitatakse igakuiseid eelarve täitmise aruanded juhtkonnale ja volikogule. Kord kvartalis esitakse eelarve täimisest ülevaade volikogu revisjonikomisjonile. Toimub funktsionaalselt sõltumatu raamatupidamise algdokumentide kinnitamine ja kontrollimine;
- auditeerimine asutusesiseste ja asutuseväliste audiitorite poolt.

Tartu Linnakantselei sisekontrolliteenistuse 2009. aasta kontrolli objektideks olid:

- Riigihangete protsesside läbiviimine, sõlmitud lepingute täitmine – audit hõlmas riigihanke konkursil võitjaks tulnud pakkumistes lepingu kehtivuse perioodil tehtud muudatusi ning reservfondist eraldatud vahendite arvel teostatud tööde dokumenteerimist;
- Ettevõtluse osakonna raamatupidamine – auditeeriti valikuliselt osakonna 2008. aasta raamatupidamist. Jälgiti eelarve täitmist ja kontrolliti raamatupidamisdokumente;
- Aastainventuuride läbiviimine – vaadeldi hallatavate asutuste aastainventuuride läbiviimist ja tulemuste vormistamist;
- Lastevanemate avalduste registri pidamine haridusosakonnas – kontrolliti avalduste vastuvõtmise ja registreerimise protseduure;
- Tänavaehituse kulutuste hüvitamine linnamajanduse osakonnas – uuselamurajooni planeeringuala tänavate rajamise kulude kompenseerimine arendajatele;
- Lepingute registreerimine - viidi läbi järelkontroll sõlmitud lepingute registrisse kandmise osas;
- Eelarveliste vahendite kasutamine – kontrolliti kulude kompenseerimist, illegaalsete prügikohtade likvideerimiseks ning aadressandmete registri loomiseks ettenähtud eelarveliste vahendite kasutamist;
- Tervishoiuosakond – kontrolliti osakonna poolt esmatasandi arstiabi eraldiste jaotamist;
- Puuetega inimeste toetuste eraldamine – kontrolliti puuetega inimeste eluruumide kohandamise toetuse maksmise korra täitmist;
- Tartu tänavate aastaringne hooldus 2009-2011 – auditeeriti riigihanke "Tartu tänavate aastaringne hooldus 2009-2011" tulemusel sõlmitud lepingu ja selle hilisemate muudatuste rakendamise täitmist;

- Sidekulud - mobiiltelefonide lepingud ja mobiil- ja lauatelefonidega seonduvate kulude kontroll;
- Arhitektuuri ja ehituse osakond – tehti ülevaade alates 2005. aastast toimunud arhitektuuri-konkurssidest ja ideevõistlustest, nendest osalejatest ja võitjatest;
- Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonna raamatupidamine – auditeeriti valikuliselt osakonna jooksva aasta raamatupidamist. Jälgiti eelarve täitmist ja kontrolliti raamatupidamisdokumente;
- Tänavamärgistuse uuendamine – auditeeriti Tartu linna teekatte märgistustööde korraldamist ja vastavust sõlmitud töövõtulepingule;
- Valvelepingud – valveteenuse osutamisega seonduv Tartu Linnavalitsuse hoonetes;
- Dokumendihaldus ja seadusloome – toimub pidev dokumendihaldusega seonduva tegevuse kontroll. Nõustatakse kasutajaid ja tehakse jooksvalt ettepanekuid programmi täienduste osas. Osaletakse dokumendihaldussüsteemi arendustöös;
- Ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonidega seonduv tegevus – korduv, deklaratsioonide kogumise ja arvandmete esitamisega seonduv tegevus;
- Teenistuslikud järelvalved haridusosakonna allasutustes - atesteerimine üldhariduskoolides koolieelsetes lasteasutustes; töötervishoid ja tööohutus koolieelsetes lasteasutustes ja üldhariduskoolides; Tartu Karlova Gümnaasiumi juhtimine.

1.8. ÜLEVAADE FINANTSRIISKIDE JUHTIMISEST

Neljandat korda koostati eelarveprognoos aastani 2013, seekord aastateks 2009-2013, millega määratleti linna tulud ning kulude võimalik jaotus pikemas perspektiivis.

2009. aasta kinnitatud eelarvesse oli planeeritud võtta investeringute katteks 73,4 mln krooni laenu. Vahendite hankimine korraldati võlakirjaemissiooni teel. Leping sõlmiti soodsaima pakkumise teinud Swedbank AS-iga. Välispangad seekord finantseerimise vastu huvi üles ei näidanud.

Aasta lõpus oli Tartu linnavalitsuse võlakoormus 728,5 mln krooni, mis moodustas 58,6% eelarve puhastatud tuludest (tulud v.a sihtotstarbelised toetused), s.o 1243,2 mln kroonist.

2009. aastal teenis linn intresse 2792 tuh krooni tähtajalistest ja üleöödeposiitidest (2008. aastal sama 4906 tuh krooni), seega eelmisest aastast pea poole vähem, ehk 2114 tuh krooni võrra. Intressitulud kahanesid peamiselt linna keskmise rahaliste vahendite jäägi ning intressimäärade langemise arvel 2009. aastal.

Kui 2008. aasta oli majanduskasvu peatumise aasta, siis 2009. aasta kujutas endast juba selget majanduslangust. Omavalitsustele eraldatava tulumaksu määra vähendamine ja tööpuuduse kasv ning palkade alandamine avaldasid linna maksutulude laekumisele olulist mõju.

2009. aasta alguses sõlmis Tartu linn AS-iga SEB Pank lepingu 60 mln kroonise arvelduskrediidi avamiseks. Arvelduskrediiti kasutati 2009. aastal kolmel korral, ning intressikuludena tasuti 7,3 tuh krooni.

Intressiriski maandamiseks on Tartu linnal sõlmitud intressiswapi leping 103 mln krooni laenamiseks. 2009. aasta lõpuks oli swapilepinguga fikseeritud intress 2,987% kõrgem algselt intressibaasiks olnud 6 kuu Euriborist. Tartu linna võetud laenudest ja võlakirjadest moodustasid 2009. aasta lõpu seisuga fikseeritud intressiga kohustused 16,3%.

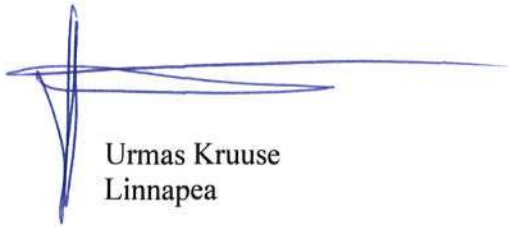
2010. aastal ei ole tulude laekumine omavalitsustele paranenud. Tööpuudus püsib ning ettevõtted ei kiirusta uusi töökohti looma ega palku tõstma. Lisaks väheneb sel aastal Töötukassa poolt makstav hüvitis, kuna paljudel jõuab kätte hüvitisperioodi lõpp. Riik jätkab tasakaalustatud eelarvepoliitika ajamist, mis väljendub kulude olulises piiramises ning jäigas kontrollis omavalitsuste finantseerimisotsuste üle. Positiivsemalt meelestatud analüütikud ootavad siiski juba selleks aastaks väikest majanduskasvu (erinevate institutsioonide prognoosid 1% - 1,5%).

2. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

2.1. TEGEVJUHTKONNA DEKLARATSIOON

Tartu Linnavalitsuse tegevjuhtkond kinnitab oma vastutust lehekülgedel 49 kuni 90 toodud Tartu Linnavalitsuse 2009. aasta konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaruande koostamise eest ning kinnitab oma parimas teadmises, et:

- 1) konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on vastavuses Eesti hea raamatupidamistavaga;
- 2) konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt konsolideerimisgrupi ja konsolideeriva üksuse finantsseisundit, majandustulemust ja rahavoogusid;
- 3) kõik teadaolevad olulised asjaolud, mis on selgunud aruande valmimise kuupäevani (18. mai 2010), on raamatupidamise aastaruandes nõuetekohaselt arvesse võetud ja esitatud;
- 4) konsolideerimisgrupp ja konsolideeriv üksus on jätkuvalt tegutsesvad.

Urmas Kruise
Linnapea

18. mai 2010

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 18.05.2010

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

2.2. KONSOLIDEERITUD BILANSS

tuh krooni

	31.12.2009	31.12.2008 korrigeeritud	31.12.2007 korrigeeritud	Lisa
VARAD	4 235 252	4 098 408	3 874 303	
Käibevara	253 443	205 861	303 227	
Raha ja pangakontod	80 855	73 018	115 885	2
Finantsinvesteeringud	13 873	11 089	51 686	3
Maksunõuded	75 373	86 970	89 907	4
Muud nõuded ja ettemaksed	81 157	33 126	43 946	5
Varud	2 185	1 658	1 803	
Põhivara	3 981 809	3 892 547	3 571 076	
Materiaalne põhivara	3 506 545	3 400 739	3 057 184	6
Kinnisvarainvesteeringud	424 803	438 023	477 600	7
Pikaajalised maksu- ja muud nõuded	28 236	27 767	26 485	5
Finantsinvesteeringud	18 214	24 488	9 400	3
Immateriaalne põhivara	4 011	1 530	143	8
Osalused avaliku sektori ja sidusüksustes	0	0	264	
Kohustused ja netovara	4 235 252	4 098 408	3 874 303	
KOHUSTUSED	1 276 217	1 283 881	1 225 196	
Lühiajalised kohustused	259 552	262 037	322 029	
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	69 737	85 084	80 068	9
Võlad töötajatele	67 927	75 829	63 248	10
Laenukohustused	67 104	52 195	49 605	11
Võlad tarnijatele	49 400	46 389	129 108	12
Tuletisinstrumendid	5 384	2 540	0	11
Pikaajalised kohustused	1 016 665	1 021 844	903 167	
Laenukohustused	662 400	655 381	514 342	11
Sihtfinantseerimine	194 463	200 987	207 427	14
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	159 802	165 476	181 398	9
NETOVARA	2 959 035	2 814 527	2 649 107	
Akumuleeritud ülejääk	2 834 905	2 669 388	2 420 471	
Aruandeperioodi tulem	124 130	145 139	228 636	

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....17.05.2010

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

2.3. KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

	<i>tuh krooni</i>		
	2009	2008	<i>Lisa</i>
Tegevustulud	1 718 023	1 803 722	
Maksutulud	781 542	899 712	4
Saadud toetused	613 000	567 362	14
Kaupade ja teenuste müük	309 801	314 416	15
Muud tulud	13 680	22 232	16
Tegevuskulud	-1 574 773	-1 631 477	17
Tööjõukulud	-688 523	-724 881	17,18
Majandamiskulud	-395 065	-438 541	17,19
Antud toetused	-205 514	-190 531	17,20
Põhivara amortisatsioon ja allahindlus	-186 381	-169 781	17,21
Muud kulud	-99 290	-107 743	17,22
Aruandeperioodi tegevustulem	143 250	172 245	
Finantstulud ja -kulud	-18 987	-27 106	23
Ettevõtja tulumaks	-133	0	
Aruandeperioodi tulem	124 130	145 139	

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....18.05.2010

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

2.4. KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

	<i>tuh krooni</i>		
	2009	2008 korrigeeritud	<i>Lisa</i>
Rahavood põhitegevusest	116 517	274 904	
Aruandeperioodi tegevustulem	143 250	172 245	
Tegevustulemi korrigeerimised kokku	28 227	88 710	
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	186 381	169 781	<i>17, 21</i>
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks ja selle amortisatsioon	-155 595	-71 073	<i>14</i>
Saadud liitumistasude amortisatsioon	-7 076	-5 655	<i>15</i>
Kasum/kahjum põhivara müügist	1 115	-6 094	<i>16</i>
Üleantud mitterahaline sihtfinantseerimine	3 402	51	
Arvestuspõhimõtte muutusega kapitalirendi tagasimaksud	0	1 700	<i>1</i>
Korrigeeritud tegevustulem	171 477	260 955	
Käibevarade netomuutus	-22 946	11 958	
Kohustuste netomuutus	-32 014	1 991	
Rahavood investeerimistegevusest	-217 849	-440 709	
Tasutud põhivara soetamisel	-241 916	-460 500	
Laekunud põhivara müügist	5 849	8 761	
Antud laenud	-7 657	-8 293	<i>5</i>
Antud laenude tagasimaksud	8 028	7 162	<i>5</i>
Tasutud finantsinvesteeringute soetamisel	-3 278	-17 364	
Laekunud finantsinvesteeringute müügist	13 382	19 218	
Laekunud intressid ja muu finantstulu	7 743	11 335	
Osaluste muutustega seotud korrigeerimised	0	-1 028	
Rahavood finantseerimistegevusest	116 486	102 364	
Laekunud võlakirjade emitteerimisest, laenude saamisest	73 434	129 306	<i>11</i>
Lunastatud võlakirjad, saadud pangalaenude tagasimaksud	-48 271	-48 271	<i>11</i>
Arvelduskrediidi muutus	87	114	<i>11</i>
Kapitalirendi ja faktooringu tagasimaksud	-3 856	-2 242	<i>11</i>
Laekunud sihtfinanteerimine põhivara soetuseks	118 120	35 549	
Laekunud liitumistasud	3 435	15 123	
Makstud intressid ja muud finantskulud	-26 330	-27 215	
Makstud dividendide tulumaks	-133	0	
Puhas rahavoog	15 154	-63 441	<i>2</i>
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	79 574	143 015	
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	94 728	79 574	
Raha ja selle ekvivalentide muutus	15 154	-63 441	

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....*18.05.2010*Signature/allkiri.....*[Signature]*

KPMG. Tallinn

2.5. KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

tuh krooni

	Aruandeperioodi tulem	Akumuleeritud ülejäak	Netovara kokku	Lisa
Saldo 31.12.2007	228 636	2 420 471	2 649 107	
Muutused 2008				
Eelmise perioodi tulemi ümbertõstmine	-228 636	228 636	0	
Põhivara ümberhindlus	0	20 281	20 281	6, 7
Aruandeperioodi tulem	145 139	0	145 139	
Saldo 31.12.2008	145 139	2 669 388	2 814 527	
Muutused 2009				
Eelmise perioodi tulemi ümbertõstmine	-145 139	145 139	0	
Põhivara ümberhindlus ¹	0	20 378	20 378	6, 7
Aruandeperioodi tulem	124 130	0	124 130	
Saldo 31.12.2009	124 130	2 834 905	2 959 035	

¹ Põhivara ümberhindlusest valdav osa on seotud maa munitsipaliseerimisega. Täpsem informatsioon ümberhindluse kohta lisas 25 *Netovara muutuste aruanne*

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

2.6. KONSOLIDEERITUD AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1 Raamatupidamise aastaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

Käesolev Tartu Linnavalitsuse konsolideeritud raamatupidamise aastaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele (Euroopa Liidu raamatupidamise direktiivid, rahvusvahelised finantsarvestuse standardid ja rahvusvahelised avaliku sektori raamatupidamise standardid) ning selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Riigi raamatupidamise üldeeskiri ja Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Raamatupidamise aastaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist (v.a. kauplemiseesmärgil hoitavad väärtpaberid ning edasimüügi eesmärgil soetatud finantsvarad, mis kajastatakse õiglases väärtuses).

Raamatupidamise aastaruanne on koostatud tuhandetes Eesti kroonides tekkepõhiselt kogu Tartu LV konsolideerimisgrupi (edaspidi „grupi“) kohta. Viimane konsolideerimata põhjaruanne – eelarve täitmise aruanne linnavalitsuse haldusala kohta ning seda selgitav seletuskiri - on koostatud kassapõhiselt.

Konsolideerimine

Valitseva mõju all olevateks üksusteks on sihtasutused ja äriühingud, milles Tartu LV omab mõjuvõimu määrata investeeringuobjekti finants- ja tegevuspoliitikat.

Äriühingute puhul eeldatakse valitseva mõju olemasolu tavaliselt siis, kui linna osalus ühingus on üle 50%. Valitseva mõju all olevad sihtasutused on asutatud Tartu LV poolt, kes ka nende nõukogude liikmed määrab.

Valitseva mõju all olevate üksuste tegevus kajastub konsolideeritud raamatupidamise aastaruandes alates valitseva mõju tekkimisest kuni selle katkemiseni. Nende üksuste soetamist kajastatakse ostumeetodil, välja arvatud ühise kontrolli all toimuvad äriühendused, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Valitseva mõju all olevate üksuste finantsnäitajad on konsolideeritud rida-realt. Grupisisised nõuded, kohustused, tulud ja kulud on elimineeritud.

Tartu Linnavalitsuse konsolideerimata aruandes on osalused valitseva mõju all olevates üksustes kajastatud tuletatud soetusmaksumuses. Tuletatud soetusmaksumuseks loetakse kuni 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende väärtus kapitaliosaluse meetodil ning peale 31.12.2003 soetatud osaluste korral nende soetusmaksumus. Tuletatud soetusmaksumus hinnatakse alla, kui osaluse objekti omakapitalist aruandekohustuslasele kuuluv osa (valitseva mõju all olevate sihtasutuste ja mittetulundusühingute korral nende omakapitali tervikuna) on langenud allapoole osaluse bilansilisest väärtusest. Kajastatud allahindlusi taastatakse järgmistel perioodidel, kuid mitte kõrgemale tuletatud soetusmaksumusest.

Olulise mõju all olevateks üksusteks loetakse sihtasutused ja äriühingud, milles Tartu Linnavalitsus osaleb investeeringuobjekti finants- ja tegevuspoliitika üle otsustamisel. Olulise mõjuvõimu eelduseks on arvatud 20-50% hääleõigusest. Olulise mõju all olevad äriühingud on kajastatud konsolideeritud ja konsolideerimata aruannetes sidusüksustena kapitaliosaluse meetodil. Alla 50% hääleõigusest sihtasutuste kohta osalusi ei kajastata.

Arvestuspõhimõtete muutus

Aruandeaastal muudeti üldeeskirja § 48 lg 10 alusel kuni 2008. aasta lõpuni kasutusrendina kajastatud tehingute arvestuspõhimõtet, mille kohaselt 2005. aastal Riigi Kinnisvara AS-ga sõlmitud kasutusrendi leping kvalifitseeriti kapitalirendi lepinguks. Lepingu sisuks on linna 2 kooli suuremahuliste rekonstruktsioonitööde teostamine ning tööde eest pikaajaline tasumine, mida oli võimalik kuni 31.12.2009 kajastada vastavalt kehtivale seadusandlusele kasutusrendina. Kaasneva arvestuspõhimõtte muutuse

Date/kuupäev.....18.05.2010
Signature/allkiri.....
KPMG, Tallinn

korrigeerimisega suurendati nii laenukohustusi kapitalirendina kui ka materiaalseid põhivara, suurendades hoonete bilansilist maksumust juurdetulnud põhivara jääkväärtuses, sellest tulenevalt akumulieeritud kulumit ei korrigeeritud.

Nimetatud korrigeerimisega suurendati bilansis:

- ridade *Varad, Põhivara, Materiaalne põhivara, Kohustused ja netovara* ning *Kohustused* esialgseid arvnäitajaid 31.12.2007 seisuga 38 915 tuh krooni ja 31.12.2008 seisuga 100 605 tuh krooni võrra;
- ridade *Lühiajalised kohustused* ning samas grupis *Laenukohustused* esialgseid arvnäitajaid suurendati 31.12.2007 seisuga 998 tuh krooni ja 31.12.2008 seisuga 3212 tuh krooni võrra;
- ridade *Pikaajalised kohustused* ning samas grupis *Laenukohustused* esialgseid arvnäitajaid suurendati 31.12.2007 seisuga 37 917 tuh krooni ja 31.12.2008 seisuga 97 393 tuh krooni võrra.

Rahavoogude aruandes korrigeeriti eeltoodud põhjustel 2008. aasta arvnäitajaid:

- ridade *Rahavood põhitegevusest, Korrigeeritud tegevustulem* ning *Arvestuspõhimõtte muutusega kapitalirendi tagasimaksud* esialgseid arvnäitajaid suurendati 1700 tuh krooni võrra;
- ridade *Rahavood finantseerimistegevusest* ja *Tagasi makstud kapitalirendikohustused* esialgseid arvnäitajaid vähendati 1700 tuh krooni võrra.

Nimetatud arvestuspõhimõtte muutusega ei kaasnenud tulemi ega netovara muutusi. (Vt ka lisad 6 ja 11).

Varad ja kohustused on jaotatud bilansis lühi- ja pikaajalisteks lähtuvalt vara või kohustuse eeldatavast valdamisest kuni üks aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast. Kohustuste gruppi kuuluvaid sihtfinantseerimise kohustust põhivara soetuseks (kajastavad vaid konsolideerimisgruppi kuuluvad kasumit taotlevad üksused) ning saadud amortiseerimata liitumistasusid (grupis saab neid vaid AS Tartu Veevärk linna vee- ja kanalisatsiooniga liitujatelt) kajastatakse üldeeskirja kohaselt ainult pikaajalistena, mis amortiseeritakse tulusse nende arvel soetatud vara kasuliku eluea jooksul. (vt ka sama lisa sihtfinantseerimise osa lk 59).

Raha ja raha ekvivalente kajastatakse bilansis käibevara all *Raha ja pangakontode* kirjel (sularaha, arvelduskontode jäägid pangas (v.a arvelduskrediit) ja lühiajalised või katkestatavad tähtajalised deposiidid) ning ka *Finantsinvesteeringute* kirje koosseisus (lühiajalised paigutused rahaturu ja intressifondide aktsiatesse või osakutesse, mis on kõrge likviidsusega väärtpaberid ning mida on võimalik igal ajahetkel konverteerida rahaks). *Raha ja selle ekvivalentide* kirjel rahavoogude aruandes kajastatakse raha koos lühiajaliste rahaturufondide osakutega.

Deposiitidelt bilansikuupäevaks kogunenud laekumata intressid kajastatakse viitlaekumistena. Investeeringufondide osakud kajastatakse turuväärtuses.

Finantsinvesteeringud on jaotatud **lühiajalisteks**, millena kajastatakse turuväärtuses likviidsuse tagamiseks hoitavaid rahaturu- ja intressifondide aktsiaid ja osakuid ning lühiajalise kauplemise eesmärgil hoitavaid võlakirju, ning **pikaajalisteks**, kui hoitakse kauem kui 12 kuud bilansi kuupäevast.

Finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja muudesse omakapitaliinstrumentidesse (v.a osalused tütar- ja sidusettevõtjates) kajastatakse nende õiglases väärtuses, juhul kui see on usaldusväärselt hinnatav. Õiglase väärtusena kasutatakse bilansipäeva börsinoteeringut. Juhul, kui õiglane väärtus ei ole usaldusväärselt määratav, kajastatakse aktsiaid ja muid omakapitaliinstrumente korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil (soetatud algselt

Date/kuupäev.....18.05.2010.....

Signature/allkiri.....

KPMG. Tallinn

soetusmaksumus miinus võimalikud allahindlused, kui investeringu kaetav väärtus on langenud alla bilansilise väärtuse).

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse aktsiaid ja osakuid juhul, kui osalus on alla 20%. Nimetatud pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuses, kuna nende õiglast väärtust pole olnud võimalik usaldusväärselt hinnata.

Finantsinvesteeringute oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval.

Tuletisinstrumentidina kajastatakse riskimaandamise eesmärgil soetatud pangalaenu swapintressi turuväärtust aasta lõpu seisuga õiglasest väärtuses - positiivset nõuetes, negatiivset lühiajalistes kohustustes ning väärtuse muutus kajastatakse tulemiaruanandes.

Maksu-, lõivu-, trahvi- ja muud nõuded on bilansis kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Suure hulga samaliigiliste nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse grupi baasil, võttes arvesse eelmiste perioodide statistikat sarnaste nõuete laekumise kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on bilansis tõenäoliselt laekuva summani alla hinnatud. Aruandeperioodil laekunud, eelnevalt kuludesse kantud nõuded on kajastatud aruandeperioodi ebatõenäoliste nõuete kulu vähendusena. Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude kogumiseks. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Pikaajalisi nõudeid kajastatakse algselt saadaoleva tasu nüüdisväärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Lõivu- ja trahvinõuded kajastatakse maksunõuete grupis, **lõivutulu** aga müüdud kaupade ja teenuste tulu hulgas ning **trahvitulu** muude tulude hulgas.

Kohalike maksude viivisintressi nõuded kajastatakse maksunõuete grupis, viivisintressi tulu aga muude tulude hulgas.

Loodusressursside kasutamise ja saastetasude nõuded ning tulu on arvestatud tekkepõhiselt Keskkonnaministeeriumi teatise alusel pärast aruandeperioodi lõppemist, linna eelarve täitmises laekumine kassapõhiselt. Selle tulu nõuded kajastatakse maksutulu nõuete grupis, tulu aga muude tulude hulgas.

Maksu- ja Tolliametilt kohalikele omavalitsustele kantavate **tulumaksu ja maamaksu** võlalt intressinõuded ja -tulu arvestati kuni 31.12.2008 tekkepõhiselt maksuameti teatise alusel nende maksude riigi poolt kohalikele omavalitsusele kantava osa kohta pärast aruandeperioodi lõppemist, mistõttu linna eelarvesse kassapõhiselt laekumisel intressitulu eraldi arvestus puudus. Võlalt arvestatud intressinõuded alates 01.01.2009 riigilt kohalike omavalitsuste eelarvetesse kandmisele ei kuulu.

Erisoodustuse ja ettevõtte tulumaksu kohustused kajastatakse muudes kohustustes maksu-, lõivu- ja trahvikohustuste grupis koos, kulu aga eraldi - tulumaksukulu erisoodustustelt töjõukuludes ning ettevõtte tulumaksukulu muudes tegevuskuludes.

Üksikisiku tulumaksu, sotsiaalmaksu, töötuskindlustus- ja kogumispensioni maksete kohustused kajastatakse muudes kohustustes maksu-, lõivu- ja trahvikohustuste grupis, kulu aga töjõukuludes. 2008. aastal tehtud üldeeskirja muudatusest tingituna kajastatakse alates 31.12.2008 aruandlusest enne deklareerimise tähtaega tasutud deklareeritud maksud nii lühiajalistes kohustustes deklareeritud maksukohustustena kui ka lühiajalistes nõuetes ettemaksetena. Käesolevas aruanandes on nii lühiajalised nõuded kui ka kohustused nimetatud ettemaksete võrra vähendatud kogusummana 5 919 tuh krooni (31.12.2007 seisuga 13 381 tuh krooni), kuigi riigi infosüsteemis kajastuvad nad samaaegselt nii teatud ettemaksetena kui ka maksukohustustena (vt lisa 4).

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev... 18.05.2010
Signature/allkiri...
KPMG. Tallinn

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest soetamisega seotud otsestest kulutustest. Varude jäägi hindamisel kasutatakse valdavalt kaalutud keskmise soetushinna meetodit, mõni üksik valitseva mõju all olev üksus on kasutanud FIFO meetodit, kuid arvestuspõhimõtete erinevuse mõju on ebaoluline.

Kinnisvarainvesteeringutena kajastatakse selliseid kinnisvaraobjekte (maad või hooneid), mida hoitakse väljarentimise või turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida linnavalitsus ega ükski avaliku sektori üksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse konsolideerimisgrupis valdavalt soetusmaksumuse meetodil (soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud allahindlused).

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega enamuses konsolideerimisgrupi üksustes alates 30 000 krooni (kuni 31.12.2004 soetatud varade korral alates 10 000 kroonist).

Erandina on tütarettevõtjal AS Tartu Veevärk, lähtuvalt veevärgi tegevusala spetsiifikast, põhivara kapitaliseerimise alampiiriks 3 000 krooni. Arvestades asjaoluga, et tütarettevõtja alla 30 000 kroonised veevärgile mittespetsiifilised põhivarad moodustavad väga ebaolulise osa (ca 300 tuh krooni) kogu konsolideerimisgrupi materiaalsest põhivarast, konsolideeritud aruannet selles osas korrigeeritud pole.

Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 30 000 krooni, kajastatakse kuni kasutuselevõtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudes) ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kulusse. Materiaalse põhivarana kajastatakse bilansis ka alla 30 000 krooni hooneid, osa hoonetest ning maad, suuremate partiidena soetatud esemed kulude ühtlasemaks periodiseerimiseks, samuti avalikku raamatukoguteenust pakkuva linna raamatukogu raamatuid.

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis pikendavad vara kasulikku tööiga ning tõstavad vara kvaliteeti või tööjõudlust üle algselt arvatud taseme, kapitaliseeritakse bilansis põhivarana. Põhivara remondi- ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgsel tasel, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kuludes.

Põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt põhivara grupile määratud kasulikust tööeast ning on valdavalt sarnased terves konsolideerimisgrupis.

Uute põhivarade kasulik eluiga on nii kinnisvarainvesteeringute kui materiaalse põhivara gruppidele määratud järgmiselt:

Hooned ja rajatised	10-50 aastat
erandina sillad	50-75 aastat
Masinad ja seadmed	3-10 aastat
Infotehnoloogilised seadmed ja arvutustehnika	3-5 aastat
Muu inventar, tööriistad ja sisseseade	5 aastat

Maa ja kunstiväärtused, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei kuulu amortiseerimisele.

Immateriaalse põhivarana kajastatakse füüsilise substantsita vara kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 30 000 kroonist (kuni 31.12.2004 soetatud varade korral alates 10 000 kroonist). Immateriaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset meetodit ja nende kasulik eluiga on:

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 18.05.2010
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

Tarkvara	4 aastat
Õigused ja litsentsid ja muu immateriaalne põhivara	4 aastat

Uurimis- ja arenguväljaminekud on kajastatud tekkimisel kuluna.

Põhivarade ümberhindlusena kajastatakse linnavalitsuse poolt munitsipaliseeritud maade esmast arvelevõtmist maa maksustamise hinnas. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremeheetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Renditud varades käsitletakse kapitalirendina rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule ning kui renditavat vara pole võimalik kergesti asendada teise varaga. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

a) Aruandekohustuslane on rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdiseväärtuses, juhul kui see on madalam. Kapitalirenti tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, välja arvatud juhul, kui ei eksisteeri piisavat kindlust, kas rentnik omandab rendiperioodi lõpuks vara omandiõiguse – sellisel juhul amortiseeritakse vara kas rendiperioodi jooksul või kasuliku tööea jooksul, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirenti maksed jagatakse kohustust vähendavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrendi maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

b) Aruandekohustuslane on rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muu põhivaraga. Kasutusrendimaksed kajastatakse tuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Laenukohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Olulised lepingutasud kajastatakse laenude võtmisel laenukohustuste hulgas (miinusega) ja amortiseeritakse intressikuludesse laenuperioodi jooksul, ülejäänud lepingutasud kajastatakse laenude saamisel kohe intressikuludes. Kapitalirendikohustused kajastatakse laenukohustustena vastavalt renditud varade kajastamise kohta antud selgitusele.

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui eksisteerib piisav kindlus, et toetuse saaja vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ja sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui selle arvel tehtud kulusid või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Avaliku sektori üksuste vahelistes tehingutes kajastatakse toetused vastastikusel kokkuleppel raha ülekandmisel kas kohe tulu-kuluna või ettemaksetena ning periodiseeritakse vastava aruandluse kohaselt.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, finantseerimise summa kajastatakse samal ajal kas bilansis kohustusena (konsolideerimisgruppi kuuluvad kasumit taotlevad äriühingud) või tuluna (ülejäänud grupi üksused). Kasumit taotlevad üksused amortiseerivad sihtfinantseerimise kohustuse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Põhivara tasuta võõrandamisel kajastatakse vara jääkväärtust antud toetusena ehk üle antud sihtfinantseerimisena põhivara soetuseks.

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed finantsvarad ja -kohustused ning mitte-monetaarsed finantsvarad ja -

Date/kuupäev..... 18.05.2010
Signature/allkiri.....
KPMG. Tallinn

kohustused, mida kajastatakse õiglase väärtuse meetodil, on bilansipäeva seisuga ümber hinnatud Eesti kroonidesse bilansipäeval ametlikult kehtinud Eesti Panga valuutakursside alusel. Välisvaluutatehingutest ning varade ja kohustuste ümberhindamisest saadud kasumid ja kahjumid on tulemiaruanDES kajastatud finantstuludes-kuludes, kui seotud finantsinvesteeringute või laenukohustustega, muude tehingute puhul tegevuskuludes.

Põhivara või varude soetamisel tasutud **mittetagastatavad maksud ja lõivud** (näiteks käibemaks, juhul kui ostjaks on mitte-käibemaksukohustuslane) on kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus. **Tekkepõhine käibemaksukulu** kajastatakse mitte-käibemaksukohustuslaste poolt tegevuskuludes eraldi kululiigina. Kassapõhises eelarve täitmise aruanDES kajastatakse käibemaksukulu vastavate majandamiskulude hulgas, sh ka vara soetamise kuludes.

Tulude arvestus. Kogutud riiklikke makse ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu-ja Tolliameti ning Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Kohalike maksude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt esitatud maksudeklaratsioonidele ja muudele tulu tekkimist kajastavatele dokumentidele. Lõivutulu kajastatakse lõivuga maksustatud toimingu päeval ning trahve trahvide määramise päeval. Toodete, kaupade ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu arvestatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel. Dividenditulu arvestatakse dividendide väljakuulutamisel.

Kulude arvestus. Kuludid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruanDE kirjel *Muud tegevuskulud*. Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse kuluna dividendide väljakuulutamisel.

Muude tegevuskulude hulka kuuluva **ettevõtte tulumaksu** all kajastatakse äriühingute ja sihtasutuste põhitegevusega mitteseotud kuludelt arvestatud tulumaksukulu. TulemiaruanDES eraldi reana oleva **ettevõtja tulumaksu** all kajastatakse aga tütarettevõtjate poolt väljakuulutatud dividendidelt makstavat tulumaksukulu sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal dividendid välja makstakse.

Bilansipäevajärgsed sündmused. Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnES bilansikuupäeva ja aruanDE koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruanDEperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis võivad oluliselt mõjutada järgmise aruanDEaasta tulemust, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades.

Seotud osapoolteks loetakse volikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, konsolideerimisgruppi kuuluvate sihtasutuste, äriühingute nõukogude ja juhatuste liikmed, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Käesolevas majandusaasta aruanDES on avaldatud tegevusaruande osas 1.4. *Ülevaade üldisest majanduskeskkonnast* alapunktis *Linna juhtimine* volikogu ja linnavalitsuse liikmetele arvestatud töötasud ning osas 1.6. *Konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute ja sihtasutuste tegevus* tegevjuhtide ja nõukogu liikmete töötasud.

Linnavalitsusel on toimiv sisekontrollisüsteem (vt tegevusaruande osa 1.7. *Ülevaade sisekontrollisüsteemist ja tegevustest siseauditi hindamisel*). Seotud isikutega tehtud

Date/kuupäev... 18.05.2010

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

tehinguid kontrollitakse praktiliste kontrolliprotseduuride käigus lähtudes korrupsioonivastase seaduse nõuetest.

Eelarve täitmise aruanne on koostatud linnavalitsuse kohta (konsolideerimata) kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes konsolideerimata aruannetes (vt lisa 25 *Tartu Linnavalitsuse konsolideerimata aruanded*) kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- a) põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- b) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiaruaande kirje *Muud tegevuskulud* hulgas).

Kassatagavara on moodustatud volikogu otsusega konsolideerimata akumulieeritud tulemist eesmärgiga tagada linnaeelarve likviidsus. See väljendab ühtlasi likviidse rahana hoidmisele kuuluvat summat, mida võib kasutada aruandeaasta kestel laekumiste viibimisel eelarveliste kulude katmiseks, kuid mis tuleb vähemalt aruandeaasta lõpuks rahana taastada.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev.....18.05.2010.....
Signature/allkiri..........
KPMG, Tallinn

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

	<i>tuh krooni</i>		
	31.12.2009	31.12.2008	
Raha ja selle ekvivalendid kokku	94 728	79 574	<i>Lisa</i>
Raha ja pangakontod	80 855	73 018	
Sularaha	294	249	
Raha teel	25	86	
Raha pangas	80 536	72 683	
Raha ekvivalendid			
Lühiajalised osalused investeerimisfondides	13 873	6 556	3
	2009	2008	
Intressitulu arvelduskontodelt ja investeerimisfondidelt	4 673	7 355	
Laekumata intressinõuded aruandeperioodi lõpus	232	204	

Lisa 3 Finantsinvesteeringud

	<i>tuh krooni</i>	
Finantsinvesteeringud	Lühiajalised	Pikaajalised
Bilansiline väärtus 31.12.2007	51 686	9 400
Osalus investeerimisfondides	27 130	4 923
Võlakirjad	24 556	4 477
Muutused 2008	-40 597	15 088
Osaluse muutus investeerimisfondides	-20 574	-4 923
Muutus võlakirjades	-20 023	11 623
soetus	12 660	800
müük	-14 877	-433
ümberrhindlus	-1 706	-658
lühiajaliste üleviimine pikaajalistesse	-16 100	16 100
üleviimine investeerimisfondidesse	0	-4 186
Muude finantsinvesteeringute muutus	0	8 388
Bilansiline väärtus 31.12.2008	11 089	24 488
Osalus investeerimisfondides	6 556	0
Võlakirjad	4 533	16 100
Muud finantsinvesteeringud	0	8 388
Muutused 2009	2 784	-6 274
Osaluse muutus investeerimisfondides	7 317	0
soetus	31 677	0
müük	-24 689	0
ümberrhindlus	329	0
Muutus võlakirjades	-4 533	-6 769
soetus	0	3 178
müük	-4 533	-8 849
ümberrhindlus	0	-1 098
Muude finantsinvesteeringute muutus	0	495
Bilansiline väärtus 31.12.2009	13 873	18 214
Osalus investeerimisfondides	13 873	0
Võlakirjad	0	9 331
Muud finantsinvesteeringud	0	8 883

 Finantsinvesteeringutega seotud tulud ja kulud esitatud lisas 23 *Finantsitud ja -kulud*.

Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 18.05.2010
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

Lisa 4 Maksud, lõivud, trahvid

		tuh krooni			
A Maksunõuded ja -kohustused	Nõuded		Kohustused		Lisa
	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2008	
Lühiajalised maksunõuded ja -kohustused kokku	75 373	86 970	22 526	17 055	
Maksud kokku	74 001	85 772	21 033	16 044	
Üksikisiku tulumaks	73 226	84 830	7 735	9 200	
Maamaks	574	669	0	0	
Käibemaks	0	0	716	494	
Sotsiaalmaks	0	0	16 424	18 396	
Töötuskindlustusmaksed	0	0	1 788	438	
Kogumispensionimaksed	0	0	0	692	
Muud riiklikud maksud	0	0	289	205	
Kohalikud maksud	201	273	0	0	
Maksud ettemaksed	0	0	-5 919	-13 381	1
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	1 372	1 198	1 493	1 011	
Pikaajalised maksunõuded	661	9	0	0	5

B Maksu-, lõivu-, trahvitulud	2009	2008	
Maksu-, lõivu-, trahvitulud kokku	794 839	916 602	
Maksutulud kokku	781 542	899 712	
Üksikisiku tulumaks	754 909	870 045	
Maamaks	15 101	14 783	
Kohalikud maksud	11 532	14 884	
reklaamimaks	4 209	5 152	
teede ja tänavate sulgemismaks	1 787	2 134	
parkimistasud	5 536	7 598	
Riigiõivud	1 643	2 482	15
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	5 210	4 957	
Tasud veerikasutusest	1 735	1 824	
Edasi antud saastetasud ja keskkonna tekitatud kahju hüvitus	3 475	3 133	
Trahvid	6 441	7 509	16
Intressitulu maksunõuetelt ¹	3	1 942	16

¹ Riigilt kohalikule omavalitsusele kantava tulumaksu ja maamaksu intressid 2009. a alates kohalikule omavalitsusele ülekandmisele ei kuulu (vt lisa 1)

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....19.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 5 Muud nõuded ja ettemaksed

tuh krooni

	31.12.2009	31.12.2008	
Muud nõuded ja ettemaksed kokku	81 157	33 126	<i>Lisa</i>
Nõuded toetuste eest	52 706	377	<i>14</i>
Nõuded ostjate vastu kokku	19 807	19 303	
<i>nõuded ostjate vastu</i>	<i>21 338</i>	<i>20 478</i>	
<i>ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud</i>	<i>-1 531</i>	<i>-1 175</i>	
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	2 812	3 450	
Laenunõuded ¹	2 800	3 000	
Ettemakstud toetused - sihtfinantseerimised	2 052	4 157	
Muud nõuded	675	609	
<i>toetuste ja sihtfinantseerimise tagasinõuded</i>	<i>9</i>	<i>3</i>	
<i>mitmesugused muud nõuded</i>	<i>666</i>	<i>606</i>	
Viitlaekumised (s h ka laekumata intressid)	232	343	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	64	1 878	
Nõuded põhivara müügist (erastamise järelmaks)	9	9	
Pikaajalised maksu- ja muud nõuded kokku	28 236	27 767	
Laenunõuded ¹	27 557	27 727	
Pikaajalised maksunõuded ²	661	9	
<i>üksikisiku tulumaks</i>	<i>648</i>	<i>9</i>	
<i>maamaks</i>	<i>13</i>	<i>0</i>	
Nõuded põhivara müügist (erastamise järelmaks)	18	31	

Pikaajaliste nõuete jaotus järelejäänud tähtaja järgi 31.12.2009				
	Laenunõuded	Maksunõuded	Nõuded põhivara müügist	Kokku
Keskmine intressimäär	5,8745%		2,5%	
1 kuni 2 aastat	3 125	661	18	3 804
2 kuni 3 aastat	2 866	0	0	2 866
3 kuni 4 aastat	2 566	0	0	2 566
4 kuni 5 aastat	2 421	0	0	2 421
üle 5 aasta	16 579	0	0	16 579
Kokku:	27 557	661	18	28 236

 Intressitulu antud laenudelt ja järelmaksunõuetelt lisas 23 *Finantstulud ja -kulud*.

¹ **Antud laenudeks** on peamiselt eluasemelaenuid füüsilistele isikutele. Laenudega on toimunud

järgmised tehingud (tuh krooni):	2 009	2 008
laekus tagasi	8 028	7 162
laene anti välja	7 657	8 293

2009. a tõsteti 2 800 tuh krooni pikaajalistest laenuõuetest lühiajaliseks, 2008. a 3 000 tuh krooni.

² Riigilt kohaliku omavalitsuse eelarvesse kantavatelt maksudelt. Nende nõuete lühiajaline osa vt lisa 4.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....19.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG. Tallinn

Lisa 6 Materiaalne põhivara

tuh krooni

	Maa	Hooned, rajatised	Masinad, seadmed	Muu põhi- vara	Lõpeta- mata tööd ja ette- maksed	Kokku	Lisa
Soetusmaksumus 31.12.2007	144 501	2 999 590	117 481	100 752	261 583	3 623 907	
Korrigeerimine	0	38 915	0	0	0	38 915	1,11
Korrigeeritud 31.12.2007	144 501	3 038 505	117 481	100 752	261 583	3 662 822	
<i>2008 tehingud kokku</i>	<i>18 331</i>	<i>399 468</i>	<i>5 089</i>	<i>10 812</i>	<i>-23 671</i>	<i>410 029</i>	
Soetamine	2	26 318	7 112	10 999	336 707	381 138	
Ümberhindlus	17 809	0	0	0	0	17 809	
Materiaalse põhivara ja kinnisvara- investeeringute vahelised tehingud	143	32643	0	0	-2 633	30 153	
Ümberklassifitseerimine	0	350 960	4 158	2 409	-357 614	-87	
Müük	-10	-1 475	-1 185	-49	0	-2 719	
Mahakandmine	0	-21 166	-4 948	-2 040	-131	-28 285	
Mitterahaline sihtfinantseerimine	387	12 188	0	-507	0	12 068	
Vähennemine koos osaluste muutusega	0	0	-48	0	0	-48	
Soetusmaksumus 31.12.2008	162 832	3 399 058	122 570	111 564	237 912	4 033 936	
Korrigeerimine 2007	0	38 915	0	0	0	38 915	1,11
Korrigeerimine 2008		61 690				61 690	1,11
Korrigeeritud 31.12.2008	162 832	3 499 663	122 570	111 564	237 912	4 134 541	
<i>2009 tehingud kokku</i>	<i>19 989</i>	<i>323 897</i>	<i>3 839</i>	<i>4 663</i>	<i>-100 404</i>	<i>251 984</i>	
Soetamine	665	16 934	4 615	4 009	229 754	255 977	
Ümberhindlus	18 494	0	0	0	0	18 494	
Materiaalse põhivara ja kinnisvara- investeeringute vahelised tehingud	109	0	0	0	-860	-751	7
Ümberklassifitseerimine	560	320 634	3 006	1 826	-326 026	0	
Müük	-34	-1 081	-539	0	0	-1 654	
Mahakandmine	0	-21 263	-3 205	-2 596	-55	-27 119	21
Mitterahaline sihtfinantseerimine	195	8 673	-38	1 424	-3 217	7 037	
Soetusmaksumus 31.12.2009	182 821	3 823 560	126 409	116 227	137 508	4 386 525	
Kogunenud kulum 31.12.2007	0	502 442	66 517	36 679	0	605 638	
<i>2008 tehingud kokku</i>	<i>0</i>	<i>118 516</i>	<i>6 924</i>	<i>2 724</i>	<i>0</i>	<i>128 164</i>	
Aruandeaastal arvestatud kulum	0	123 851	13 020	5 084	0	141 955	
Materiaalse põhivara ja kinnisvara- investeeringute vahelised tehingud	0	1 560	0	0	0	1 560	
Ümberklassifitseerimine	0	0	-17	-70	0	-87	
Müüdnud põhivara kulum	0	-1	-1 128	-49	0	-1 178	
Mahakantud põhivara kulum	0	-6 894	-4 934	-1 734	0	-13 562	
Mitterahaline sihtfinantseerimine	0	0	0	-507	0	-507	
Vähennemine osaluste muutusega		0	-17	0	0	-17	
Kogunenud kulum 31.12.2008	0	620 958	73 441	39 403	0	733 802	
<i>2009 tehingud kokku</i>	<i>0</i>	<i>132 984</i>	<i>10 187</i>	<i>3 007</i>	<i>0</i>	<i>146 178</i>	
Aruandeaastal arvestatud kulum	0	140 606	13 965	4 742	0	159 313	21
Ümberklassifitseerimine	0	28	-12	-16	0	0	
Müüdnud põhivara kulum	0	-108	-540	0	0	-648	
Mahakantud põhivara kulum	0	-7 542	-3 188	-1 669	0	-12 399	21
Mitterahaline sihtfinantseerimine	0	0	-38	-50	0	-88	
Kogunenud kulum 31.12.2009	0	753 942	83 628	42 410	0	879 980	
Korrigeeritud jääkväärtus 31.12.2007	144 501	2 536 063	50 964	64 073	261 583	3 057 184	
Korrigeeritud jääkväärtus 31.12.2008	162 832	2 878 705	49 129	72 161	237 912	3 400 739	
Jääkväärtus 31.12.2009	182 821	3 069 618	42 781	73 817	137 508	3 506 545	

Põhivara struktuurset jaotust vt tegevusaruande p 1.3 põhivara osas.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 18.05.2010
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

Lisa 7 Kinnisvarainvesteeringud

	<i>tuh krooni</i>			
	Soetus- maksumus	Kogunenud kulum	Jääkväärtus	<i>Lisa</i>
Seisuga 31.12.2007	507 125	29 525	477 600	
<i>2008 tehingud kokku</i>	<i>-28 578</i>	<i>10 999</i>	<i>-39 577</i>	
Soetused ja parendused	519	0	519	
Ümberhindlus	2 472	0	2 472	
Materiaalse põhivara ja kinnisvara-investeeringute vahelised tehingud	-30 153	-1560	-28 593	
Muu ümberklassifitseerimine	1 106	1 106	0	
Aruandeaastal arvestatud kulum	0	11 708	-11 708	
Mahakandmine	-1 539	-236	-1 303	
Müük	-1092	-19	-1 073	
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	160	0	160	
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine	-51	0	-51	
Seisuga 31.12.2008	478 547	40 524	438 023	
<i>2009 tehingud kokku</i>	<i>-2 736</i>	<i>10 484</i>	<i>-13 220</i>	
Soetused ja parendused	2 168	0	2 168	
Ümberhindlus ¹	1 884	0	1 884	
Materiaalse põhivara ja kinnisvara-investeeringute vahelised tehingud	751	0	751	<i>6</i>
Aruandeaastal arvestatud kulum	0	11 662	-11 662	<i>21</i>
Mahakandmine	-338	-80	-258	<i>21</i>
Müük	-7 041	-1 098	-5 943	
Üle antud mitterahaline sihtfinantseerimine	-160	0	-160	
Seisuga 31.12.2009	475 811	51 008	424 803	

¹ Kinnisvarainvesteeringute ümberhindluses on seotud maa munitsipaliseerimisega. Täpsem informatsioon ümberhindluse kohta lisas 25 *Konsolideerimata põhiaruannete Netovara muutuste aruandes*.

	2009	2008
Kinnisvarainvesteeringute müük		
Müügihind	5 255	6 218
Müügikulud	-64	-13
Vara jääkväärtus	-5 944	-1 073
Müügikasum (vt lisa 16)	-753	5 132

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 8 Immateriaalne põhivara

tuh krooni

	Tarkvara	Muu immateriaalne põhivara	Kokku	Lisa
Soetusmaksumus	Soetusmaksumus 31.12.2007	3 332	39	3 371
	<i>2008 tehingud kokku</i>	<i>1 544</i>	<i>0</i>	<i>1 544</i>
	Soetamine	1 479	0	1 479
	Lisandunud materiaalsest põhivarast	87	0	87
	Mahakandmine	-22	0	-22
	Soetusmaksumus 31.12.2008	4 876	39	4 915
	<i>2009 tehingud kokku</i>	<i>-117</i>	<i>2 688</i>	<i>2 571</i>
	Soetamine ¹	221	2 688	2 909
	Mahakandmine	-338	0	-338
	Soetusmaksumus 31.12.2009	4 759	2 727	7 486
Kogunenud kulum	Kogunenud kulum 31.12.2007	3 220	8	3 228
	<i>2008 tehingud kokku</i>	<i>147</i>	<i>10</i>	<i>157</i>
	Aruandeaastal arvestatud kulum	74	10	84
	Lisandunud materiaalsest põhivarast	87	0	87
	Mahakantud põhivara kulum	-14	0	-14
	Kogunenud kulum 31.12.2008	3 367	18	3 385
	<i>2009 tehingud kokku</i>	<i>6</i>	<i>84</i>	<i>90</i>
	Aruandeaastal arvestatud kulum	344	84	428
	Mahakantud põhivara kulum	-338	0	-338
	Kogunenud kulum 31.12.2009	3 373	102	3 475
Jääkväärtus 31.12.2007	112	31	143	
Jääkväärtus 31.12.2008	1 509	21	1 530	
Jääkväärtus 31.12.2009	1 386	2 625	4 011	

¹ Soetati Tartu linna digitaalne vektorkaart ja hoonete 3D mudel.

Initialed for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 19.05.2010.....

Signature/allkiri..... [Signature].....

K.P.M.G. Tallinn

Lisa 9 Muud kohustused ja saadud ettemaksud

	<i>tuh krooni</i>				<i>Lisa</i>
	31.12.2009		31.12.2008		
	lühiajaline osa	pikaajaline osa	lühiajaline osa	pikaajaline osa	
Muud kohustused ja saadud ettemaksud kokku	69 737	159 802	85 084	165 476	
Toetusteks (sihtfinantseerimiseks) saadud ettemaksud	34 054	0	26 774	0	14
Maksudkohustused	22 526	0	17 055	0	4
Viitvõlad	6 606	0	8 630	0	
<i>laenuintressi kohustused</i>	4 460	0	7 707	0	
<i>muud viitvõlad</i>	2 146	0	923	0	
Muud kohustused ¹	3 210	2 365	29 078	2 359	
Muud saadud ettemaksud ja tulevaste perioodide tulud	1 589	157 437	1 684	161 648	
<i>liitumistasude amortiseerimata jääk</i>	0	148 325	0	151 966	
<i>muud saadud ettemaksud</i> ²	1 589	9 112	1 684	9 682	
Toetuste andmise kohustused	1 752	0	1 863	1 469	20

¹ **Muude pikaajaliste kohustustena** kajastatakse Tartu Elamuhalduse AS haldusala majade sihtotstarbelist remondifondi.

² **Muud saadud pikaajalised ettemaksud** sisaldavad 7 430 tuh krooni ulatuses linnavalitsuse nõude müügist laekunud ettemakset Sampo Pangalt. Tartu Linnavalitsuse ja AS A.Le Coq Tartu Õlletehase vahel 2005. a sõlmitud lepingu alusel kohustub õlletehas tasuma linnale 13 aasta jooksul igal aastal 1 000 tuh krooni, mille eest sai õlletehas osaleda Tartu uue spordihoone "A.LeCoq SPORT" nime ja logo kujundamises ning lepingu perioodil reklaamida ja kaubelda spordihoones oma firmatoodetega. 2006. a mütis linn selle nõude Sampo Pangale. Pikaajaline tagatisraha äripindade lepingupartneritelt 1 682 tuh krooni, vastavalt väljarenditud äriruumide tüüri lepingutele.

Lisa 10 Võlad töötajatele

	<i>tuh krooni</i>	
	31.12.2009	31.12.2008
Võlad töövõtjatele kokku	67 927	75 829
Puhkusekohustus	29 779	34 583
Töötasu võlgnevus	22 825	24 830
Deklareerimata töötasumaksude kohustused	14 862	15 441
Muud võlad töövõtjatele	461	975

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....19.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 11 Laenukohustused

tuh krooni

Laenu liik	Võlakirjad	Pangalaen	Kapitali- rent	Laenu- kohustused kokku	Lisa
Laenukohustused 31.12.2007	421 195	103 001	836	525 032	
Korrigeerimine	0	0	38 915	38 915	1, 6
Korrigeeritud laenukohustused 31.12.2007	421 195	103 001	39 751	563 947	
Muutused 2008	81 035	114	790	81 939	
Suurendatud laenukohustusi	129 306	114	1 332	130 752	
Makstud tagasi ¹	-48 271	0	-542	-48 813	
Laenukohustused 31.12.2008	502 230	103 115	1 626	606 971	
Korrigeerimine 2007	0	0	38 915	38 915	1, 6
Korrigeerimine 2008	0	0	61 690	61 690	
Korrigeeritud laenukohustused 31.12.2008	502 230	103 115	102 231	707 576	
Lühiajaline osa	48 271	114	3 810	52 195	
Pikaajaline osa	453 959	103 001	98 421	655 381	
Muutused 2009	25 292	87	-3 451	21 928	
Suurendatud laenukohustusi ²	73 563	87	405	74 055	
Makstud tagasi	-48 271	0	-3 856	-52 127	
Kokku laenukohustused 31.12.2009	527 522	103 202	98 780	729 504	
Lühiajalised (kuni 1 aasta)	62 958	201	3 945	67 104	
Pikajalised kokku	464 564	103 001	94 835	662 400	
1 kuni 2 aastat	62 958	103 001	3 932	169 891	
2 kuni 3 aastat	62 958	0	3 848	66 806	
3 kuni 4 aastat	192 393	0	3 954	196 347	
4 kuni 5 aastat	62 959	0	4 064	67 023	
Üle 5 aasta	83 296	0	79 037	162 333	

¹ Kapitalirendi tagasimaksed 2008.a erinevad 1700 tuh krooni võrra Rahavoogude aruandes toodust arvestuspõhimõtte muutusest tuleneva korrigeerimise tõttu.

² sh laekunud võlakirjade emiteerimisest 434 tuh krooni ning hinnatud ümber 129 tuh krooni.

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....19.05.2010.....

Signature/allkiri..........

KPMG, Tallinn

Täiendav informatsioon olulisemate laenulepingute lõikes

Laenu andja / algne laenusumma / lepinguline intressimäär	Alus- valuu- ta	Aruande- aasta	Laenujääk aasta lõpus (tuh kr)	Intressimäär perioodi lõpus (%)	Intressi- kulu (tuh kr)	Tagasimakse lõpptähtaeg
Nordea Pank / panga- laenuleping 103 mln kr ¹ (6 kuu EURIBOR+0,250%)	EUR	2009	103 001	4,231	-7 262	4.08.2011
		2008	103 001	4,231	-8 677	
		2007	103 001	4,231	-2 867	
Rootsi Ekspordi ja Krediidipank		kokku 2009	204 653		-5 518	
1) võlakirjad 129,5 mln kr (6 kuu EURIBOR+0,095%)	EUR	2009	90 624	1,091	-2 621	8.12.2016
		2008	103 571	3,805	-5 767	
		2007	116 517	4,895	-5 432	
2) võlakirjad 85 mln kr (3 kuu EURIBOR+0,05%)	EUR	2009	48 572	0,783	-1 015	25.10.2013
		2008	60 714	4,971	-3 433	
		2007	72 857	4,680	-3 452	
3) võlakirjad 81,8 mln kr (6 kuu EURIBOR+0,095%)	EUR	2009	65 457	1,089	-1 882	28.11.2017
		2008	73 639	4,051	-3 991	
		2007	81 821	4,781	-368	
DEPFA Pank		kokku 2009	249 435		-6 364	
1) võlakirjad 150 mln kr (6 kuu EURIBOR+0,04%)	EUR	2009	120 000	1,079	-3 150	20.09.2017
		2008	135 000	5,263	-7 200	
		2007	150 000	4,774	-2 137	
2) võlakirjad 129 mln kr (6 kuu EURIBOR+0,39%)	EUR	2009	129 435	1,523	-3 214	12.08.2013
		2008	129 306	5,539	-2 906	
Swedbank võlakirjad 73,4mln kr	EUR	2009	73 434	4,383	-1 305	7.08.2014
Riigi Kinnisvara AS kapitalirent 100,6 mln kr	EEK	2009	97 393	4,4	-4 362	31.08.2025
		2008	100 605	4,4	x	
		2007	38 915	4,4	x	

l, 6

Intressikulu jaotus erinevate laenulepingute lõikes ning nendega seotud valuutakursi kasumid/kahjumid, korralduskulud, samuti intressiswapiga seotud finantstulud-kulud on avatud lisas 23 *Finantstulud ja -kulud*.

Kapitalirendi tingimustel rendile võetud varadest annab ülevaate lisa 13 *Kapitali- ja kasutusrent*

Pangalaenu ja võlakirjade tagatiseks on linna eelarvelised vahendid.

¹ **Tuletusinstrumendina** kajastub 103mln kr laenu intressiswap (vt tegevusaruande p 1.8. Ülevaade finantsriskide juhtimisest).

			31.12.2009	31.12.2008	31.12.2007
intressiswapi turuväärtus (positiivne	EUR	tuh eurot	-344,1	-162,3	109,1
nõuetes, negatiivne kohustustes)	EEK	tuh krooni	-5 384	-2 540	1 706
turuväärtuse muutusest tekkinud finantstulu-kulu		tuh krooni	-2 844	-4 246	1 551

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 12 Võlad tarnijatele

tuh krooni

	31.12.2009	31.12.2008
Võlad tarnijatele kokku	49 400	46 389
Võlad tarnijatele toodete ja teenuste eest	35 532	44 848
Kohustused erasektori üksustele	31 102	40 172
Kohustused avaliku sektori üksustele	4 430	4 667
Kohustused mitteresidentidele	0	9
Võlad tarnijatele põhivara eest (muudele residentidele)	13 868	1 541

Lisa 13 Kapitali- ja kasutusrent

tuh krooni

	31.12.2009	31.12.2008 korrigeeritud
Kapitalirendi tingimustel rendile võetud varad kokku	100 295	102 412
Soetusmaksumus kokku	103 970	103 540
Akumuleeritud kulum kokku	-3 675	-1 128
Hooned jääkväärtuses	98 593	100 605
Soetusmaksumus	100 605	100 605
Akumuleeritud kulum	-2 012	0
Masinad ja seadmed jääkväärtuses	1 397	1 417
Soetusmaksumus	2 913	2 483
Akumuleeritud kulum	-1 516	-1 066
Muud põhivarad jääkväärtuses	305	390
Soetusmaksumus	452	452
Akumuleeritud kulum	-147	-62
Kasutusrendile antud materiaalne põhivara kokku	252 296	260 946
Soetusmaksumus kokku	292 999	293 746
Akumuleeritud kulum kokku	-40 703	-32 800
Kinnisvarainvesteeringud jääkväärtuses	204 212	211 663
Soetusmaksumus	233 142	234 041
Akumuleeritud kulum	-28 930	-22 378
Hooned ja rajatised jääkväärtuses	48 084	49 283
Soetusmaksumus	59 857	59 705
Akumuleeritud kulum	-11 773	-10 422
Renditud varadega seotud tulud ja kulud	2009	2008
Üüri ja renditulud kokku	29 057	30 989
Kinnisvarainvesteeringud	11 346	14 352
Muud hooned	17 711	16 637
Netotulu kinnisvarainvesteeringute rentimisest kokku	3 254	2 949
Kinnisvarainvesteeringute halduskulud	-8 092	-11 403

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....19.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 14 Saadud toetused

tuh krooni

Tulud	2009				2008			
	Tegevus- kuludeks	Põhivara soetuseks ¹	Muud toetused	Tulud kokku	Tegevus- kuludeks	Põhivara soetuseks	Muud toetused	Tulud kokku
Saadud toetused kokku	156 798	156 507	299 695	613 000	145 582	71 073	350 707	567 362
Rahaline sihtfinantseerimine	156 798	133 209	299 695	589 702	145 582	44 292	350 707	540 581
Kodumaine	131 036	10 860	299 695	441 591	131 657	44 277	350 707	526 641
Riigieelarvest KOV eelarve tasandusfondi	0	0	299 627	299 627	0	0	350 570	350 570
Muud mittesihotstarbelised	0	0	68	68	0	0	137	137
Välismaine	25 349	122 349	0	147 698	12 423	15	0	12 438
Kaasfinantseerimine	413	0	0	413	1 502	0	0	1 502
<i>sh toetustest saadud vahendamiseks</i>	<i>163</i>	<i>912</i>	<i>0</i>	<i>1 075</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>332</i>
Mitterahaline sihtfinantseerimine	0	23 298	0	23 298	0	26 781	0	26 781
Tasuta saadud põhivara	0	10 368	0	10 368	0	12 735	0	12 735
Põhivara soetus, mille eest ta- sus toetuse andja otse tarnijale	0	6 406	0	6 406	0	7 564	0	7 564
Sihtfinantseerimise amortisatsioon	0	6 524	0	6 524	0	6 482	0	6 482

Sihtfinantseerimise nõuded, saadud ettemaksud ja kohustused	31.12.2009			31.12.2008		
	Tegevus- kuludeks	Põhivara soetuseks	Kokku	Tegevus- kuludeks	Põhivara soetuseks	Kokku
Sihtfinantseerimise kohustus	0	194 463	194 463	0	200 987	200 987
välismaine	0	194 000	194 000	0	200 135	200 135
kodumaine	0	463	463	0	852	852
Saadud ettemaksud	33 122	932	34 054	26 505	269	26 774
<i>sh Aardlapalu Prügiluha sulgemise vahendid</i>	<i>21 951</i>	<i>0</i>	<i>21 951</i>	<i>19 993</i>	<i>0</i>	<i>19 993</i>
<i>Haridusministeeriumilt</i>	<i>6 215</i>	<i>0</i>	<i>6 215</i>	<i>3 072</i>	<i>0</i>	<i>3 072</i>
Nõuded toetuste eest kokku	37 866	14 840	52 706	377	0	377
saamata sihtfinantseerimine ²	37 852	14 840	52 692	311	0	311
muud toetused	14	0	14	66	0	66

¹ Tegevustulemi korrigeerimine põhivara soetuseks saadud sihtfinantseerimise arvel on Rahavoogude aruandes 155 595 tuh krooni, st ilma vahendamiseks saadud sihtfinantseerimiseta 912 tuh krooni.

² seisuga 31.12.2009 saamata toetuste nõuete suuremad objektid olid (tuh krooni):

Tartu Kutsehariduskeskus 24 063 ,

uue lasteaia Kummeli 5 ehitus 10 366

linna kergliiklusteed ja ohuolukordade likvideerimine samatasandiliste teede lõikumisel 7 773

Mänguasjamuuseumi rekonstrueerimine 6 865

linna külastuskeskuse (infopunkt) renoveerimine 1 356.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks
Date/kuupäev...19.05.2010...
Signature/allkiri.....
KPMG, Tallinn

Lisa 15 Kaupade ja teenuste müük

	tuh krooni		
	2009	2008	Lisa
Kaupade ja teenuste müügitulud kokku	309 801	314 416	
Tulud majandustegevusest	308 158	311 934	
Elamu-kommunaalalased tegevustulud	99 005	103 157	
Haridusalased tegevustulud	81 580	77 235	
Üür ja rent	41 033	42 249	
hooned	29 057	30 989	13
muu vara	11 976	11 260	
Tervishoiualased tegevustulud	26 270	26 722	
Spordi- ja puhkealased tegevustulud	23 388	27 857	
Sotsiaalalalased tegevustulud	16 654	15 558	
Muud majandusalased tegevustulud	14 895	14 010	
s h liitumistasude amortisatsioon	7 076	5 655	
Kultuuri- ja kunstialased tegevustulud	5 333	5 146	
Riigilõivud	1 643	2 482	
Ehituslubade väljastamine	1 007	1 767	
Kauplemislubade, jmt väljastamine	269	267	
Kasutuslubade väljastamine	248	314	
Bussiveo liinilubade väljastamine	119	134	

Lisa 16 Muud tulud

	tuh krooni		
	2009	2008	Lisa
Muud tulud kokku	13 680	22 232	
Kasum/kahjum põhivara ja varude müügist	-776	6 408	
Kasum/kahjum põhivara müügist	-1 115	6 094	
Maa	86	701	
Muu materiaalne põhivara	-447	261	
Kinnisvarainvesteeringud	-753	5 132	7
Kasum varude(kaupade) müügist	338	314	
Mitmesugused muud tulud	11 626	11 181	
Trahvid	6 441	7 509	
Maksukorralduse seaduse alusel määratud viivistasud	2 907	3 983	
Väärteomenetluse seaduse alusel määratud ¹	2 783	2 726	
Muud trahvid ²	751	800	
Edasiantud saastetasu ja keskkonna tekitatud kahju hüvitus	3 475	3 133	
Muud tulud	1 710	539	
Muud tulud varadelt	2 830	4 643	
Tasud veerikasutusest	1 735	1 824	
Muud viivisintressitulud	1 092	877	
Intressitulu maksunõuetelt	3	1 942	
Kohalikele maksudelt	3	0	
Üksikisiku tulumaksu võlalt	0	1 761	
Maamaksuvõlalt	0	181	

¹ Enamus värteomenetluse trahvidest on ühistranspordis piletita sõidu ja heakorra trahvid

² Hoonestuskohustuse mittetäitmise leppetrahvid

Initialled for identification purposes only

Alkijastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....18.05.2010.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

Lisa 17 Tegevuskulude jaotus valdkonniti (tegevusalade järgi)

tuh krooni

Tegevusala	Tööjõu- kulud	<i>s h</i> <i>töötasu</i>	<i>Keskmine</i> <i>töötajate</i> <i>arv</i>	Majanda- miskulud	Antud toetused	Muud tegevus- kulud	Põhivara amorti- satsioon ja allahindlus	2009	2008
Haridus	-466 695	-344 750	2 710	-171 178	-43 843	-43 661	-29 433	-754 810	-766 449
Vaba aeg, kultuur, religioon	-52 698	-39 006	342	-34 393	-63 293	-7 522	-16 269	-174 175	-190 381
Majandus	-8 102	-6 015	43	-34 336	-41 325	-18 616	-64 488	-166 867	-184 614
Elamu- ja konnaalrajandus	-31 828	-23 871	162	-52 852	-1 248	-10 960	-62 341	-159 229	-166 223
Sotsiaalne kaitse	-27 966	-20 850	232	-30 742	-51 436	-4 534	-8 275	-122 953	-119 491
Üldised valitsussektori teenused	-80 608	-58 479	300	-17 982	-2 015	-4 460	-2 646	-107 711	-116 203
Keskonnakaitse	0	0	0	-40 179	-350	-8 468	-1 539	-50 536	-51 005
Tervishoid	-17 686	-13 155	84	-13 026	-1 168	-991	-1 390	-34 261	-35 711
Avalik kord ja julgeolek	-2 940	-2 197	13	-377	-836	-64	0	-4 217	-1 398
Tegevusalata kulud	0	0	0	0	0	-14	0	-14	-2
2009 tegevuskulud kokku	-688 523	-508 323	3 886	-395 065	-205 514	-99 290	-186 381	-1 574 773	x
2008 tegevuskulud:	-724 881	-538 405	3 909	-438 541	-190 531	-107 743	-169 781	x	-1 631 477
	<i>Lisa</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>22</i>	<i>21</i>	

Lisa 18 Tööjõukulud

	<i>tuh krooni</i>		
	2009	2008	
Tööjõukulud kokku	-688 523	-724 881	<i>17</i>
Töötasud	-508 323	-538 405	<i>17</i>
Valitavad ja ametisse nimetatavad ametnikud	-6 872	-7 351	
Avaliku teenistuse ametnike töötasud	-50 624	-53 858	
vanemametnikud	-35 373	-37 923	
kõrgemad ametnikud	-14 371	-15 055	
nooremametnikud	-880	-880	
Töötajate töötasud	-437 823	-464 697	
õpetajad	-209 455	-222 327	
keskastme spetsialistid	-64 960	-67 324	
töölised ja abiteenistujad	-60 670	-65 189	
tippspetsialistid	-55 645	-58 213	
juhid	-43 514	-47 206	
nõukogude ja juhatuste liikmed	-3 579	-4 438	
Ajutiste lepinguliste töötajate töötasu	-9 701	-9 874	
Muud koosseisuvälised töötasud	-3 303	-2 625	
Tööjõukuludega kaasnevad maksud	-175 260	-181 632	
Sotsiaalkindlustusmaks töötasudelt	-167 294	-177 055	
Sotsiaalmaks erisoodustustelt	-1 989	-1 817	
Töötuskindlustusmaks	-4 713	-1 596	
Tulumaks erisoodustustelt	-1 264	-1 164	
Erisoodustused	-4 940	-4 844	
Õppelaenu kustutamine	-3 431	-2 892	
Isikliku sõiduvahendi kasutamise hüvitis (üle piirmäära)	-844	-830	
Mitmesugused muud erisoodustused	-665	-1 122	
Kokku keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale	3 886	3 909	<i>17</i>
Töötajad	3 568	3 584	
sh õpetajad	1 438	1 437	
Avaliku teenistuse ametnikud (koos koosseisuvälistega)	309	316	
Valitavad ja ametisse nimetatud isikud	9	9	

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 19 Majandamiskulud

	<i>tuh krooni</i>		
	2009	2008	<i>Lisa</i>
Majandamiskulud kokku	-395 065	-438 541	17
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	-103 944	-119 729	
<i>Konsolideerimisgrupi põhitegevuseks kasutatavad kinnistud, hooned, ruumid</i>	-80 396	-86 315	
<i>Kinnisvarainvesteeringud</i>	-8 092	-11 403	
<i>Avalikule sektorile üürile ja rendile antud (v a kinnisvarainvesteeringud)</i>	-15 456	-22 011	
Rajatiste majandamiskulud	-92 909	-100 486	
Õppevahendite ja koolituse kulud ¹	-36 231	-40 791	
Toiduained ja toitlustusteenused	-36 174	-35 496	
Administreerimiskulud	-20 077	-23 829	
Inventari majandamiskulud	-22 898	-23 101	
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-13 515	-18 098	
Kommunikatsiooni-, kultuuri- ja vaba aja sisustamise kulud	-11 653	-13 282	
Sotsiaalteenused	-17 539	-17 425	
Mitmesugused majanduskulud (erivarustus, -materjalid, töömasinate majandamine, tootmiskulud)	-10 036	-10 236	
Koolituskulud oma töötajatele (sh koolituslähetus)	-8 352	-9 931	
Sõidukite majandamiskulud	-7 311	-8 171	
Meditsiini- ja hügieenikulud	-9 680	-9 313	
Uurimis- ja arendustööd	-1 290	-4 594	
Lähetuskulud	-2 777	-3 326	
Teavikute ja kunstiesemete kulud	-679	-733	
¹ Olulisemad õppevahendite ja koolituse kulud:	2009	2008	
haridusteenuste eest teistele kohalikele omavalitsustele	-16 162	-15 072	
õppevahendid üldhariduskoolides ja lasteaedades	-12 316	-15 357	

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 20 **Antud toetused**

		<i>tuh krooni</i>		
A Kulud		2009	2008	<i>Lisa</i>
	Antud toetused kokku	-205 514	-190 531	17
Sotsiaaltoetused		-72 812	-61 119	
Öppetootused		-18 056	-14 373	
<i>s h toitlustustoetused</i>		-6 349	-5 190	
Puudega inimeste toetused		-16 687	-17 251	
Peretoetused		-12 252	-10 206	
Muud		-12 248	-10 649	
Toimetulekutoetused		-8 899	-3 631	
Preemiad ja stipendiumid (va haridusalased stipendiumid)		-4 670	-5 009	
Sihtfinantseerimine		-131 666	-128 405	
Tegevuskulud		-113 362	-112 551	
transpordikorraldus		-36 896	-33 322	
vabaaja- ja sporditegevus		-34 241	-33 564	
erakoolid ja lasteaiad		-21 537	-19 156	
kultuuritegevus		-12 167	-15 004	
muud		-8 521	-11 505	
Põhivara sihtfinantseerimine		-18 304	-15 854	
renoveerimistoetused (TÜ ja EMÜ spordibaasid, ühiselamud, Toomkirik)		-5 210	-7 120	
uue hoone ehituseks toetus (SA Teaduskeskus AHHA)		-2 948	-1 756	
J. Lotmani skulptuuri mitterahaline üleandmine (TÜ-le)		-3 217	0	
infrastruktuuri rajamise toetus (SA Tartu Teaduspark)		-800	-1 000	
põhivara sihtfinantseerimisest mitterahaline üleandmine (maa tasuta võõrandamine EMÜ-le)		0	-51	
muud mitmesugused toetused		-6 129	-5 927	
Mittesihotstarbeline finantseerimine		-1 036	-1 007	
Liikmemaksud		-978	-947	
MTÜ Eesti Linnade Liit		-569	-569	
MTÜ Tartumaa Omavalitsuste Liit		-177	-165	
muud liikmemaksud		-232	-213	
Muud		-58	-60	

B Tehtud ettemaksed ja kohustused toetuste andmisel	31.12.2009	31.12.2008
Ettemakstud toetused	2 052	4 157
<i>s h kaasfinantseerimiseks</i>	853	2 157
Toetuste andmise kohustused ¹	1 752	3 332
lühiajalised	1 752	1 863
pikajalised (põhivara soetuseks)	0	1 469
Toetuste ja sihtfinantseerimise tagasinõuded	9	3

¹ Toetuste andmise kohustuses 1469 tuh krooni linna kohustus toetada SA Jaani Kirik faktooringmakseid.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG. Tallinn

Lisa 21 Põhivara amortisatsiooni ja allahindluse kulu

	<i>tuh krooni</i>		
	2009	2008	<i>Lisa</i>
Amortisatsioon ja allahindlus kokku	-186 381	-169 781	17
Materiaalse põhivara amortisatsioon	-174 033	-156 678	6
<i>s h hoonete ja rajatiste amortisatsioon</i>	-154 327	-138 123	
Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioon	-11 920	-13 011	7
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	-428	-92	8

Lisa 22 Muud kulud

	<i>tuh krooni</i>		
	2009	2008	<i>Lisa</i>
Muud kulud kokku	-99 290	-107 743	17
Maksu-, lõivu-, trahvikulud	-96 111	-107 555	
Käibemaksukulu	-88 460	-101 891	
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	-6 803	-4 941	
Riigilõivukulu	-323	-227	
Maamaksukulu	-357	-338	
Muud maksud, trahvid ja maksuvõla intressid	-168	-158	
Muud tegevuskulud	-1 976	-390	
Kahjutasud, viivised (v a maksuintressid ja finantskulud)	-1 595	-239	
Varude allahindlus	-305	-247	
Valuuta kursivahed (v a finantstulud ja -kulud) ja muud kulud	-76	96	
Kulu ebatõenäoliselt laekuvatest nõuetest	-1 203	202	

Initialed for identification purposes on:
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....19.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 23 **Finantstulud ja -kulud**

tuh krooni

	2009	2008
Finantstulud ja -kulud kokku	-18 987	-27 106
Tulu hoiustelt ja väärtpaperitelt	5 047	6 498
Intressitulu arvelduskontodelt ja investeerimisfondidelt	4 673	7 355
Kasum/kahjum finantsinvesteeringute ümberhindamisest	-603	-3 080
Kasum finantsinvesteeringute müügist	977	2 223
Muud finantstulud ja -kulud	1 809	1 646
Intressitulu laenudelt ja järelmaksunõuetelt kokku	1 785	1 697
<i>antud laenudelt</i>	1 783	1 691
<i>järelmaksunõuetelt</i>	2	3
<i>muudelt nõuetelt</i>	0	3
Muu finantstulu ja -kulu (valuutakursi kasum/kahjum jm)	24	-51
Intressikulu	-25 843	-33 927
Laenud	-7 311	-8 695
intressi-, viivise- ja kohustistasu kulu võetud laenudelt	-2 421	-5 192
intressikulu riskimaandamise eesmärgil soetatud tuletisinstrumentidelt ¹	-4 890	-3 503
Võlakirjad	-13 717	-23 306
Diskonteeritud pikaajalised kohustused	-362	-1 834
Kapitalirendi ja muude kohustuste intressikulu	-4 453	-92
Tulem osalustelt	0	-1 323
Tulem kapitaliosaluse meetodil	0	-1 059
Tulem osaluste ümberhindamisest	0	-264
S h Pangalaenude ja võlakirjade teenindamise kulud	2009	2008
intressikulud	-20 460	-31 913
korralduskulud	-568	-88
laenudega seotud valuutakursi kahjumid	-207	-75
kokku	-21 235	-32 076

Lisas 11 on avatud intressikulud olulisemate laenulepingute kohta, samas ka intressiswapi muutused ning lisa 9 muud pikaajalised kohustused.

¹ Intressikulu tuletisinstrumentidelt sisaldab nii aastalõpu turuväärtuse muutust (vt lisa 11) kui ka aasta jooksul arvestatud swapintressikulu.

Initialed for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 18.05.2010
 Signature/allkiri...
 KPMG Tallinn

Lisa 24 Bilansiväline informatsioon
1. Bilansivälised lepingulised nõuded ja kohustused seisuga 31.12.2009
Toetuste saamise nõuded
tuh krooni

Nõuded kokku	322 771	1-2 aastat	2-3 aastat
ISPA (Ühtekuuluvusfond)	221 461	131 809	89 652
ERDG (Euroopa Regionaalarengu Fond)	86 652	86 652	x
ESF (Euroopa Sotsiaalfond)	8 607	8 607	x
Muud mitteresidendid	5 981	5 981	x
Kodumaine sihtfinantseerimine	70	70	x

Lepingu täitmise tähtajajärgne kohustuste jaotus

Lepingu tähtaeg	Kokku	kuni 1 aasta	1-2 aastat	2-3 aastat	3-4 aastat
Hankelepingud	237 807	131 114	104 986	1 707	x
Rendikohustused	11 964	7 546	2 984	1 397	37

2. Sündmused pärast bilansipäeva

- Eelseisvad, pooleliolevad ja potentsiaalsed kohtuasjad

Tartu linn on hetkel osaline ühes kohtuvaidluses, mille tulemus võib mõjutada Tartu linna eelarve täitmist. Tartu Ringkonnakohtu menetluses on apellatsioonikaebus, mis puudutab õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamisel tekitatud võimaliku kahju hüvitamist. Menetluse jooksul on kaebuse esitajad korduvalt muutnud kahjunõude suurust ning lõplikuks taotluseks oli välja mõista linnalt kaebuse esitajate kasuks kokku kahjuhüvitis summas 7,5 mln krooni. Tartu Halduskohtu 26.01.2009 otsusega jäeti kaebus rahuldamata, ent vaidluse lõplikku lahendust hetkel ei tea. Linnavalitsus on seisukohal, et Tartu Halduskohtu lahend, millega kaebus rahuldamata jäeti, on piisavalt motiveeritud.

Pooleliolevad kohtuasjad, mis Tartu linna finantsnäitajaid oluliselt ei mõjuta, on seotud eluruumide kasutamise või sotsiaalhoolekande küsimustega.

Hetkel pole teada ka potentsiaalseid kohtuasju või muid vaidlusi, mis võiksid mõjutada Tartu linna eelarve täitmist tulevikus. Samas tuleb märkida, et linnavalitsuse hinnangul võivad tulevikus olla kõige keerulisemateks õigusvaidlusteks planeeringute koostamise ja realiseerimisega seotud vaidlused.

Teadaolevalt puuduvad linnal mittetõendatud nõuded (kaasa arvatud varalised nõuded) ning kohustused, mille tunnustamine on tõenäoline ja mis tunnustamise korral võivad viia ebasoodsa lahendini.

- Linna osalusega äriühingu planeeritav likvideerimine

Tartu linnavalitsus otsustas 27.04.2010 istungil algatada asjaajamine 100%-se osalusega tütarettevõtja OÜ Uppsala Maja likvideerimiseks 2010. aastal. Kuna linna osalus äriühingus on 100%-lt konsolideeritud ning omab mitteolulist suurust, pole peetud vajalikuks osaluse kajastamise muutmist lühiajaliseks investeeringuks linna konsolideerimata bilansis.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Lisa 25 Tartu Linnavalitsuse konsolideerimata põhiaruanded

BILANSS

tuh krooni

	31.12.2009	31.12.2008 korrigeeritud	31.12.2007 korrigeeritud
VARAD	3 680 337	3 546 765	3 335 686
Käibevara	198 211	151 047	216 348
Raha ja pangakontod	53 938	47 089	103 334
Maksunõuded	75 375	86 970	89 907
Muud nõuded ja ettemaksed	67 721	16 468	22 611
Varud	1 177	520	496
Põhivara	3 482 126	3 395 718	3 119 338
Materiaalne põhivara	2 550 161	2 453 347	2 136 768
Osalused avaliku sektori ja sidustüksustes	511 912	512 046	512 310
Kinnisvarainvesteeringud	416 537	430 161	470 039
Immateriaalne põhivara	2 837	124	133
Pikaajalised maksu- ja muud nõuded	679	40	88
Kohustused ja netovara	3 680 337	3 546 765	3 335 686
KOHUSTUSED	903 254	890 838	832 244
Lühiajalised kohustused	232 111	225 144	281 612
Laenukohustused	66 432	51 525	49 321
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	61 021	76 602	70 706
Võlad töötajatele	59 725	66 575	55 009
Võlad tarnijatele	39 549	27 902	106 576
Tuletisinstrumentid	5 384	2 540	0
Pikaajalised kohustused	671 143	665 694	550 632
Laenukohustused	662 032	654 542	74 707
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	9 111	11 152	475 925
NETOVARA	2 777 083	2 655 927	2 503 442
Akumuleeritud ülejääk	2 676 305	2 523 723	2 307 195
Aruandeperioodi tulem	100 778	132 204	196 247

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

TULEMIARUANNE

tuh krooni

	2009	2008
TEGEVUSTULUD	1 524 076	1 593 925
Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	781 556	899 747
Tulumaks	754 909	870 045
Omandimaksud	15 101	14 783
Maksud kaupadelt ja teenustelt	11 546	14 919
Saadud toetused	601 432	555 679
Tegevuskuludeks	452 802	491 089
Põhivara soetuseks	148 630	64 590
Kaupade ja teenuste müük	128 858	117 749
Tulud majandustegevusest	127 149	115 186
Riigilõivud	1 709	2 563
Muud tulud	12 230	20 750
Trahvid	6 442	7 513
Saastetasud ja hüvitised	3 475	3 134
Muud tulud varadelt jm	3 342	4 296
Kasum/kahjum põhivara ja varude müügist	-1 029	5 807
TEGEVUSKULUD	-1 400 595	-1 432 454
Tööjõukulud	-611 124	-638 941
Majandamiskulud	-340 097	-371 448
Antud toetused	-225 606	-201 208
Muud toetused	-157 464	-144 306
Sotsiaaltoetused	-68 142	-56 134
Subsiidiumid	0	-768
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	-135 390	-121 618
Muud kulud	-88 378	-99 239
Aruandeperioodi tegevustulem	123 481	161 471
FINANTSTULUD JA -KULUD	-22 703	-29 267
Tulu hoiustelt ja väärtpaberitelt	2 892	4 906
Tulem osalustelt	366	-264
Muud finantstulud ja -kulud	-205	-71
Intressikulu	-25 756	-33 838
ARUANDEPERIOODI TULEM	100 778	132 204
Saadud siirded	1 885 477	1 686 505
Antud siirded	-1 885 477	-1 686 505
Aruandeperioodi tulem ja siirded kokku	100 778	132 204

Initialled for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev.....18.05.2010

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

RAHAVOOGUDE ARUANNE

tuh krooni

	2009	2008 korrigeeritud
Rahavood põhitegevusest	77 852	225 603
Aruandeperioodi tegevustulem	123 481	161 471
Tegevustulemi korrigeerimised kokku	1 349	52 974
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	135 390	121 618
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-148 629	-64 590
Kasum/kahjum põhivara müügist	1 135	-5 805
Üleantud mitterahaline sihtfinantseerimine	13 453	51
Arvestuspõhimõtte muutusega kapitalirendi tagasimaksed	0	1 700
Korrigeeritud tegevustulem	124 830	214 445
Käibevarade netomuutus kokku	-26 126	7 323
Muutus nõuetes	-27 573	3 806
Muutus antud ettemaksetes	2 104	3 541
Muutus varudes	-657	-24
Kohustuste netomuutus kokku	-20 852	3 835
Muutus võlgades ja kohustustes	-26 909	-17 848
Muutus saadud ettemaksetes	6 057	21 683
Rahavood investeerimistegevusest	-184 305	-369 513
Tasutud põhivara soetamisel	-193 526	-382 915
Laekunud põhivara müügist	5 828	8 470
Laekunud dividendid	500	0
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2 893	4 932
Rahavood finantseerimistegevusest	113 302	87 665
Laekunud võlakirjade emiteerimisest	73 434	129 306
Saadud võlakirjade tagasimaksed	-48 271	-48 271
Kapitalirendi tagasimaksed	-3 301	-1 752
Laekunud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	117 678	35 507
Makstud intressid	-26 160	-27 050
Makstud muud finantskulud	-78	-75
Puhas rahavoog	6 849	-56 245
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	47 089	103 334
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	53 938	47 089
Raha ja selle ekvivalentide muutus	6 849	-56 245

Lisa

1

1

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010.....
 Signature/allkiri..........
 KPMG, Tallinn

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

tuh krooni

	Aruandeperioodi tulem	Akumuleeritud ülejääk	Netovara kokku	Lisa
Saldo 31.12.2007	196 247	2 307 195	2 503 442	
Muutused 2008				
Eelmise perioodi tulemi ülekandmine	-196 247	196 247	0	
Põhivara ümberhindlus	0	20 281	20 281	6,7
Aruandeperioodi tulem	132 204	0	132 204	
Saldo 31.12.2008	132 204	2 523 723	2 655 927	
Muutused 2009				
Eelmise perioodi tulemi ülekandmine	-132 204	132 204	0	
Põhivara ümberhindlus ¹	0	20 378	20 378	6,7
Aruandeperioodi tulem	100 778	0	100 778	
Saldo 31.12.2009	100 778	2 676 305	2 777 083	

¹ 2009. a **põhivarade ümberhindlusena** kajastub maa arvelevõtmine nii kinnisvarainvesteeringutes kui põhivaras seoses selle munitsipaliseerimisega maamaksustamishinnas, mis jaguneb järgmiselt:

1) kokku maa (kinnisvarainvesteeringutes ja materiaalses põhivaras)	18 453	
s h maa esmakordne arvelevõtmine seoses munitsipaliseerimisega	18 517	
a) tänavate ja haljasalade aluseks maaks		18 494
b) kinnisvarainvesteeringuks		23
hinnamuutus munitsipaliseeritud kinnisvarainvesteeringutes	-64	
2) munitsipaliseeritud hooned	1 925	
pärand- ja peremehe vara arvelevõtmise ning korteriomandi seadmisega seoses kinnisvarainvesteeringud		

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 19.05.2010
 Signature/allkiri...
 KPMG, Tallinn

2.7. EELARVE TÄITMISE ARUANNE

	tuh krooni					
	2009				2008	
	esialgne eelarve	lõplik eelarve	täitmise	täitmise %	hälve	täitmine
TULUD	1 647 935	1 501 441	1 484 909	98,9	-16 532	1 583 349
Maksud	900 400	803 055	792 673	98,7	-10 382	904 519
Kaupade ja teenuste müük	118 478	119 385	129 207	108,2	9 822	121 239
Tulud varadelt	18 803	9 914	11 378	114,8	1 464	14 011
Toetused	601 924	561 360	541 355	96,4	-20 005	531 643
Muud tulud	8 330	7 727	10 296	133,2	2 569	11 937
TEGEVUSKULUD	1 321 878	1 266 956	1 233 685	97,4	-33 271	1 256 733
Üldised valitsussektori teenused	190 732	162 950	155 535	95,4	-7 415	159 756
Avalik kord	4 564	4 344	4 265	98,2	-79	1 129
Majandus	87 984	83 814	81 914	97,7	-1 900	86 141
Keskkonnakaitse	58 634	53 378	51 704	96,9	-1 674	51 309
Elamu- ja kommunaalmajandus	21 771	20 989	21 054	100,3	65	21 695
Tervishoid	6 367	6 273	6 164	98,3	-109	7 014
Vaba aeg ja kultuur	118 777	117 726	114 723	97,4	-3 003	120 336
Haridus	726 351	711 761	695 166	97,7	-16 595	714 677
Sotsiaalne kaitse	106 698	105 721	103 160	97,6	-2 561	94 676
INVESTEERINGUD	372 536	282 413	266 132	94,2	-16 281	463 895
Üldised valitsussektori teenused	230	323	324	100,3	1	803
Avalik kord	0	0	0	0	0	41
Majandus	95 294	80 172	63 821	79,6	-16 351	210 790
Keskkonnakaitse	5 000	2 810	2 713	96,5	-97	4 240
Elamu- ja kommunaalmajandus	16 450	8 987	8 551	95,1	-436	18 805
Vaba aeg ja kultuur	87 334	37 012	36 739	99,3	-273	52 623
Haridus	146 028	134 715	135 611	100,7	896	128 140
Sotsiaalne kaitse	22 200	18 394	18 373	99,9	-21	48 453
TEGEVUSTULEM	-46 479	-47 928	-14 908	31,1	33 020	-137 279
FINANTSEERIMIS-TEHINGUD	46 479	47 928	68 846	143,6	20 918	184 368
Kulude katteks suunatud jääk	1 522	26 401	47 089	178,4	20 688	103 333
Kohustuste suurenemine	93 435	73 435	73 474	100,1	39	129 306
Kohustuste vähenemine	-48 478	-51 908	-51 717	99,6	191	-48 271
EELARVE KOGUMAHT	1 742 892	1 601 277	1 605 472	100,3	4 195	1 815 988
VABAD VAHENDID (ilma kassakäibefondita)	0	0	53 938	x	53 938	47 089

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....19.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG Tallinn

Eelarve täitmise aruande seletuskiri

Linna 2009. aasta eelarve kinnitati Volikogu 18.12.2008. aasta määrusega nr 106 tuludekulude tasakaalus 1 742 892 tuh krooni, sh linna kohustuste vähendamiseks 48 478 tuh krooni.

Aasta jooksul vähenes eelarve 141 615 tuh krooni ehk 8,0%, sh:

1. 173 346 tuh krooni võrra vähendati eelarvet volikogu poolt kahe lisaeelarvega.

Muudatuste põhjused:

- maksude kavandatud väiksem laekumine tulenevalt üldisest majanduskeskkonna halvenemisest. Üksikisiku tulumaksu alalaekumist tingis ka riigipoolne omavalitsustele eraldatava tulumaksuosa vähendamine 11,93%-lt 11,4%-le seoses riigieelarve kärbetega. Kokku maksude laekumise plaani vähendamine 97 345 tuh krooni;
- riigi tasandusfondist eraldati kavandatud vähem 33 266 tuh krooni, sh hariduskuludeks 22 871 tuh krooni;
- 21 613 tuh krooni vähenesid riiklikud toetused tegevuskuludeks ja investeeringuteks, sealhulgas Tamme staadioni tribüünihoone ehitamine linnaliste piirkondade arendamise toetustest (15 000 tuh krooni) lükkus 2010. aastasse, Majandus – ja Kommunikatsiooniministeerium vähendas 7496 tuh krooni toetust kohalike teede korrashoiuks. Samas suurendas Haridus- ja Teadusministeerium koolitustellimust Kutsehariduskeskusele 1393 tuh krooni ulatuses;
- seoses Teaduskeskus AHHA uue hoone ehituse rahastamise otsuste viibimisega vähendati investeeringuteks võetavat laenu 20 000 tuh krooni;
- seoses kinnisvaraturul toimuvaga tekkis vajadus maa ja kinnisvara müügi plaan konservatiivselt ümber hinnata, mille tulemusel vähendati eelarvet 9 200 tuh krooni võrra;
- arvestades tegelikke laekumistrende vähendati tulusid majandustegevusest, riigilõivu ja muid tulusid (trahvid) kokku 812 tuh krooni;
- aasta alguse rahaliste vahendite jääk kujunes kavandatud 8890 tuh krooni võrra suuremaks.

2. 27 569 tuh krooni suurendati eelarvet vastavalt *Eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise korra* punktile 6.5 ja linnavalitsuse 27.05.03 protokollilisele otsusele nr 40 täiendavalt saadud toetuste ja sihtotstarbeliste eraldiste arvel, millest olulisemad on:

- 24 404 tuh krooni eraldati täiendavalt tegevuskuludeks, millest olulisemad:
  - 10 622 tuh krooni haridusasutuste erinevate projektide rahastamiseks;
  - 7322 tuh krooni investeerimisobjektide käibemaksu tasumiseks;
  - 3559 tuh krooni vaba aja ja kultuuriasutuste projektide rahastamiseks;
  - 1031 tuh krooni eurovolinike ja kohalike omavalitsuste valimiskulude katteks.
- 12 654 tuh krooni vähendati toetusi investeeringute katteks, sh olulisemad muutused:
  - 16 536 tuh krooni vähendati Mänguasjamuuseumi teatrimaja ja Kummeli tn lasteaia ehitamise kulusid,
  - 6109 tuh krooni eraldati täiendavalt Kutsehariduskeskuse õpilaskodu ehitamiseks
- 11 827 tuh krooni ulatuses suunati kulude katteks majandamiseelarve aasta alguse kasutamata jääke;
- 2566 tuh krooni saadi täiendavalt mittesihtotstarbelisi toetusi, sh riigi tasandusfondist 2520 tuh krooni, kusjuures suurendati 5046 tuh krooni võrra toimetulekutoetust ja vähendati 2526 tuh krooni võrra hariduskulusid.

Initialed for identification purposes only

Allkirjastatud identifitseerimiseks

Date/kuupäev..... 19.05.2010.....

Signature/allkiri.....

KPMG, Tallinn

- 1426 tuh krooni suurenesid muud sihtotstarbelised laekumised (kindlustushüvitised, viivised) ;
- 4162 tuh krooni avati vastavalt *Eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise korra* punktile 6.4 2008. aastal riigieelarvest eraldatud sihtotstarbeliste vahendite kasutamata jääke.

Lõplik linna tulude-kulude eelarve 1 601 277 tuh krooni täideti tulude osas 1 605 472 tuh krooni ja kulude osas 1 551 534 tuh krooni. Aastavahetusel oli kontsernikonto arvetel 53 938 tuh krooni.

Linna eelarve:

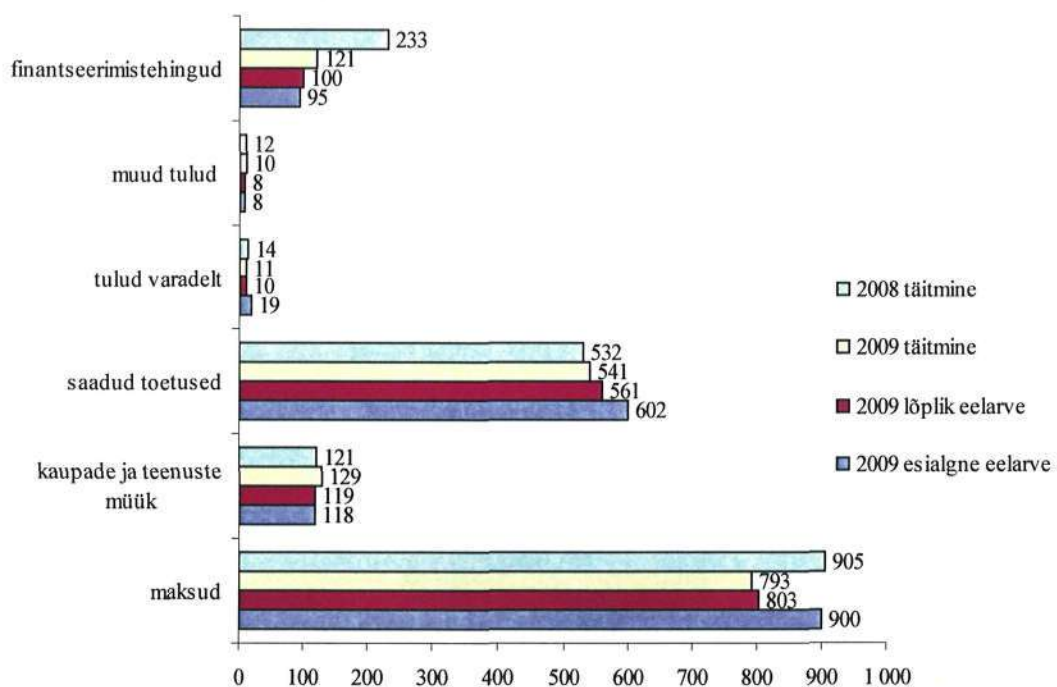
tulubaasi moodustavad tulud (maksud, saadud toetused, tulu varadelt, laekumised majandustegevusest ja muud tulud) ning finantseerimistehingud tulude ja kulude vahe katmiseks (laenu võtmine, võlatähtede emiteerimine ja refinantseerimine ning aasta alguse vabad vahendid);

kulubaasi moodustavad tegevuskulud (linna struktuuriüksuste ja nende poolt hallatavate asutuste ülalpidamiskulud, lepinguliste kohustuste täitmine, reservfondi moodustamine), investeeringud ning finantseerimistehingud (laenude tagastamine ja refinantseerimine ning faktooringkohustuste täitmine).

TULUBAASI TÄITMINE

2009. aasta tulubaasi eelarve 1 601 277 tuh krooni täideti 99,6% ehk **1 605 472 tuh krooni**, sh tulud 1 484 909 tuh krooni ja finantseerimistehingud koos aasta alguse jääkidega 120 563 tuh krooni. Tulude alalaekumine 16 532 tuh krooni on tingitud peamiselt investeeringuteks kavandatud Euroopa Liidu toetuste laekumiste viibimisest (laekuvad 2010. aasta alguses) ja üksikisiku tulumaksu kavandatust väiksemast laekumisest. Kavandatust enam kasutati aasta alguse jääke.

Tulubaas 2008-2009 (mln kr)

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010.....
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Eelneval graafikul on toodud linna 2009. aasta tulubaasi struktuur ning selle võrdlus 2008. aastaga, 2009. aasta eelarve kujunemise ja täitmisega. Graafikust nähtub, et tulubaasi üldises struktuuris suuri muutusi võrreldes 2008. aastaga pole toimunud. Võrreldes 2008. ja 2009. aasta täitmisi on 2009. aastal vähenenud finantseerimistingute osatähtsus 5,3% võrra ja kasvanud saadud toetuste osatähtsus 4,4% võrra.

Võrreldes 2008. aasta täitmisega on vähenenud tulude laekumine kokku 98 440 tuh krooni, sh esines kõige suurem laekumiste vähenemine (111 846 tuh krooni) maksude osas, millest omakorda üksikisiku tulumaksu laekumise arvel 108 723 tuh krooni.

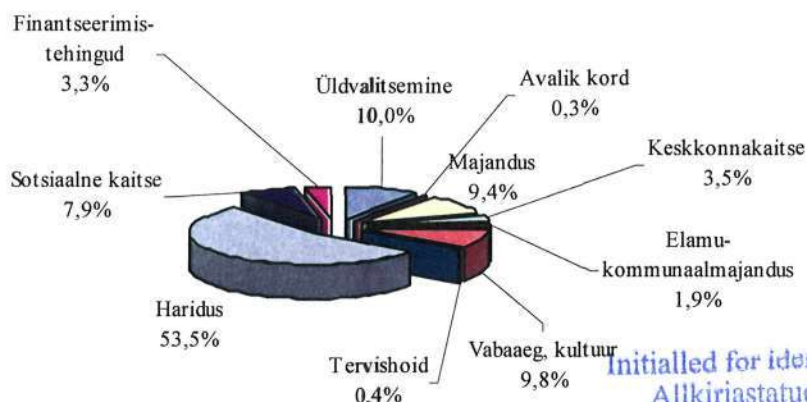
Maksutulud Tartu linna eelarves 2008-2009

Maksuliik	2009		2008		
	esialgne eelarve	lõplik eelarve	täitmine	täitmise %	täitmine
Riiklikud maksud	885 200	789 755	781 057	98,9	889 588
Füüsilise isiku tulumaks	870 500	775 055	765 875	98,8	874 598
Maamaks	14 700	14 700	15 182	103,3	14 990
Kohalikud maksud	15 200	13 300	11 616	87,3	14 931
Reklaamimaks	5 100	4 100	4 209	102,7	5 146
Teede ja tänavate sulgemise maks	2 100	2 100	1 787	85,1	2 167
Parkimistasu	8 000	7 100	5 620	79,1	7 618
Maksutulud kokku	900 400	803 055	792 673	98,7	904 519

KULUBAASI TÄITMINE

Linna 2009. aasta kulude lõplik eelarve (sh finantseerimistingud) 1 601 277 tuh krooni täideti 1 551 534 tuh krooni. Järgnev graafik näitab valdkondade kulude osatähtsusi eelarves.

Kulude struktuur

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev... 18.05.2010...
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Kuludest suunati:

tuh krooni

	lõplik		
	eelarve	täitmine	alataitmine
tegevuskuludeks	1 266 956	1 233 685	33 271
investeeringuteks	282 413	266 132	16 281
finantseerimistehing	51 908	51 717	191

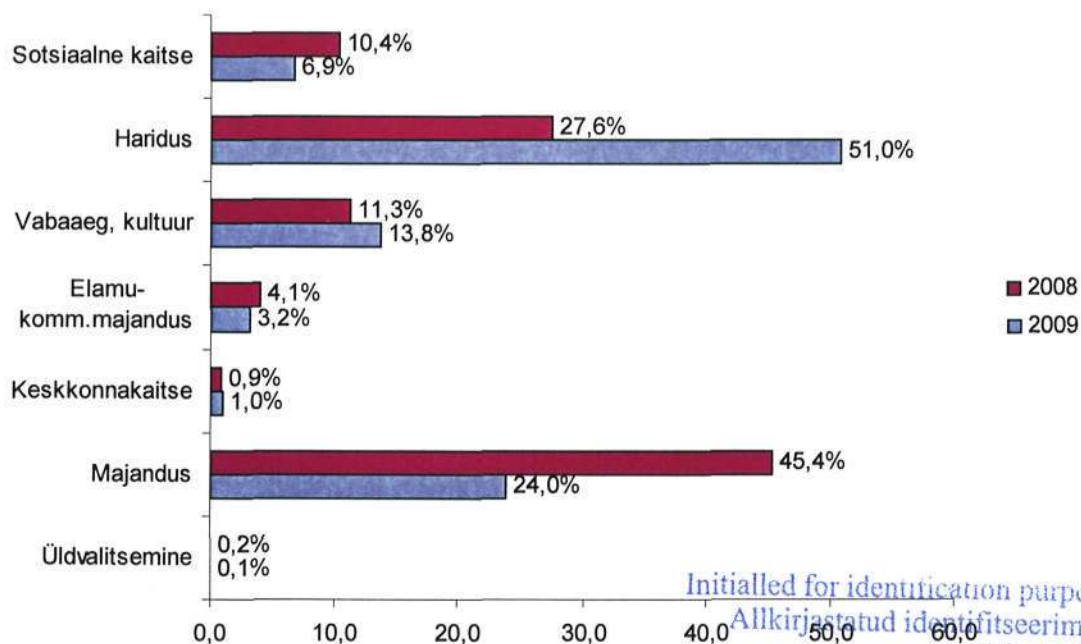
Tegevuskulude eelarve täitmine

Tegevuskulude 2009. aasta täitmise jaotus kuluartiklite lõikes

tuh krooni

	2009					2008
	esialgne eelarve	lõplik eelarve	eelarve täitmine	täitmise %	hälve	eelarve täitmine
KULUD KOKKU	1 321 878	1 266 956	1 233 685	97,4	-33 271	1 256 733
personalikulud	660 192	623 798	612 232	98,1	-11 566	622 419
majandamiskulud	389 457	377 226	361 233	95,8	-15 993	386 151
muud kulud	74 336	61 914	58 161	93,9	-3 753	50 483
vara soetamine ja renoveerimine	3 808	9 818	10 134	103,2	316	15 551
toetused, eraldised	194 085	194 200	191 925	98,8	-2 275	182 129

Investeeringute struktuur 2008 – 2009

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev..... 18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

Linna 2009. aasta investeeringute eelarve 282 413 tuh krooni täideti 266 132 tuh krooni ehk 94,0%.

Investeeringute eelarve alataitmise (16 281 tuh krooni) olulisemad põhjused olid:

- kergliiklusteede ehitamisega alustati kavandatust hiljem seoses rahastamisotsuse viibimisega (11 833 tuh krooni);
- Kutsehariduskeskuse õpilaskodu investeeringute eelarve ületati 4302 tuh krooni kuna rahastaja eraldas aasta lõpul täiendavad vahendid;
- tänavate rekonstrueerimise, renoveerimise ja ülekatete maksumus kujunes odavamaks 3052 tuh krooni;
- lasteaedade ja koolide investeeringud kujunesid odavamaks 3448 tuh krooni;
- majanduslangusest tingituna sõlmiti vähem maa ostu kokkuleppeid 1035 tuh krooni.

2009. aasta olulisemad objektid olid:

	<i>tuh krooni</i>
Kutsehariduskeskuse õpilaskodu rekonstrueerimine	50 411
Lasteaed Klaabu ehitus	33 414
Vabaduse autosild	27 874
Lasteaed Sipsik rajamine	17 482
Mänguasjamuuseumi teatrimaja rekonstrueerimine	17 258
Tartu Hooldekodu vana hoone rekonstrueerimine	17 093
Maarja Kooli juurdeehitus	10 227
Küüni tänava rekonstrueerimine	5 020
Teaduskeskus AHHA uue hoone ehitus	5 000

Finantseerimistehingute täitmine

Laekumisi finantseerimistehingutest oli esialgses eelarves kavandatud 94 957 tuh krooni, sh 93 435 tuh krooni võetud laenudena ja 1 522 tuh krooni aasta alguse jäägina. Eelarvet suurendati 4 879 tuh krooni, mis moodustus aasta alguse jääkide suunamisest kulude katteks 24 879 krooni ning võetud laenude vähenemisest 20 000 tuh krooni.

Aasta lõpus oli Tartu linna võlakoormus 728 524 tuh krooni, mis moodustas 58,6% eelarve puhastatud tuludest (tulud v.a sihtotstarbelised toetused), 1 243 226 tuh kroonist.

Intressiriski maandamiseks on Tartu linnal sõlmitud intressiswapi leping 103 000 tuh krooni laenamisel. 2009. aasta lõpuks oli swapilepinguga fikseeritud intress 2,987% kõrgem algselt intressibaasiks olnud 6-kuu Euriborist. Tartu linna laenudest ja võlakirjadest moodustasid 2009. aasta lõpu seisuga fikseeritud intressiga kohustused 16,3%.

2009. aasta alguses sõlmis Tartu linn lepingu Eesti Ühispanoga 60 000 tuh kroonise arvelduskrediidi avamiseks. Arvelduskrediiti kasutati 2009. aastal kolmel korral.

Linna laenukohustuste vähendamiseks oli eelarves ette nähtud 51 909 tuh krooni, täideti 51 717 tuh krooni ehk 99%. Võlakohustuste tagasimaksmiseks kulus 48 271 tuh krooni, sellest moodustasid tagasimaksed võlakirjade lunastamiseks 33 271 tuh krooni Svensk Exportkredit AB-le ja 15 000 tuh krooni Depfa ACS Bankile. Kapitaliliisingu makseteks kulus 3445 tuh krooni, sellest 3388 tuh krooni Riigi Kinnisvara ASile H. Masingu kooli ja M. Reiniku Gümnaasiumi rendimaksete tasumiseks, 42 tuh krooni linnavarade osakonna sõiduauto ja 15 tuh krooni raamatukogu bussi liisingmaksed.

Initialled for identification purposes only
 Allkirjastatud identifitseerimiseks
 Date/kuupäev.....18.05.2010
 Signature/allkiri.....
 KPMG, Tallinn

KPMG Baltics AS
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tartu Linnavolikogule

Oleme auditeerinud lehekülgedel 49 kuni 90 esitatud Tartu Linnavalitsuse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2009, konsolideeritud tulemiaruanne, konsolideeritud netovarade muutuste aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja eelarve täitmise kassapõhist aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Tartu linna juhtkonna kohustused konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande osas

Juhtkonna kohustuseks on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine ning õige ja õiglane esitamine kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga. Selle kohustuse hulka kuulub asjakohase sisekontrollisüsteemi kujundamine ja töös hoidmine, mis tagab raamatupidamise aastaaruande korrektse koostamise ja esitamise ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta, asjakohaste arvestuspõhimõtete valimine ja rakendamine ning antud tingimustes põhjendatud raamatupidamishinnangute tegemine.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada auditi põhjal arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime auditi läbi kooskõlas Eesti auditeerimiseeskirjaga. Auditeerimiseeskiri nõuab, et me oleme vastavuses eetikanõuetega ning et me planeerime ja viime auditi läbi omandamaks põhjendatud kindlustunde, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi.

Audit hõlmab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnäitajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali kogumiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Nende protseduuride hulk ja sisu sõltuvad audiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Asjakohaste auditi protseduuride kavandamiseks võtab audiitor nende riskide hindamisel arvesse õige ja õiglase konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamiseks ja esitamiseks juurutatud sisekontrollisüsteemi, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab ka kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse, juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute põhjendatuse ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldise esituslaadi hindamist.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Arvamus

Meie arvates kajastab ülalmainitud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne olulises osas õigesti ja õiglaselt Tartu Linnavalitsuse finantsseisundit seisuga 31. detsember 2009 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust, konsolideeritud rahavoogusid ja eelarve täitmise aruannet kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

Tallinn, 18. mai 2010

KPMG Baltics AS
Tegevusluba nr. 17
Narva mnt 5, Tallinn

Taivo Epner
Vandeauditor

4. RESERVFONDI KASUTAMISE ARUANNE

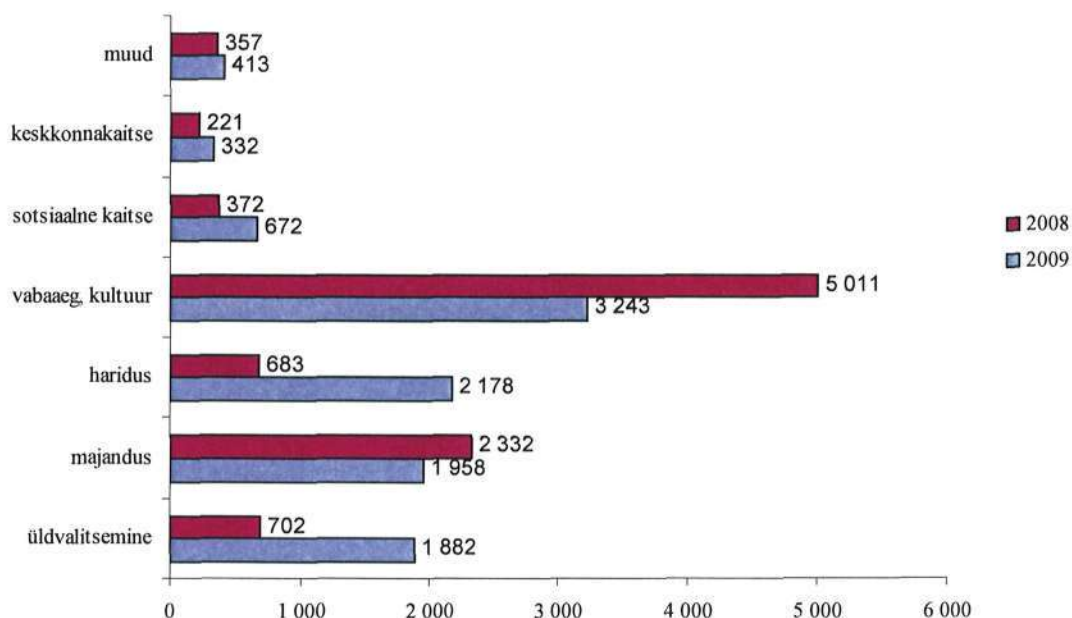
Reservfondi suurus ja kasutamine on reguleeritud Tartu Linnavolikogu määrusega „Tartu linna eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord” ja Tartu Linnavalitsuse määrusega „Linnavalitsuse reservfondi vahendite kasutamise rakendusjuhend” (viimane versioon määrus nr 18 29.07.2004. a).

2009. aasta reservfondi suuruseks kinnitati 11 000 tuh krooni, sh linna kassareservi suuruseks reservfondis kuni 4000 tuh krooni projektide oma- ja/või kaasfinantseerimiseks. Linnavalitsus tegi reservfondist eraldisi 10 678 tuh krooni, sh projektide oma- ja /või kaasfinantseerimiseks 599 tuh krooni.

Andmed reservfondi eraldamiste kohta on esitatud linna veebilehel aadressil:

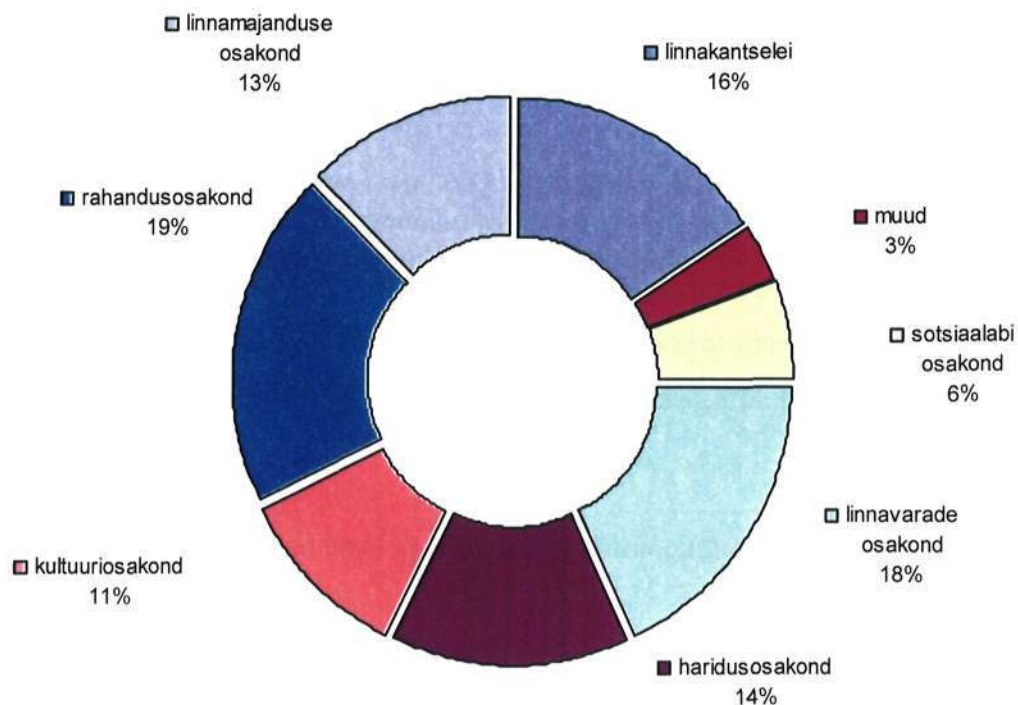
https://www.tartu.ee/?lang_id=1&menu_id=2&page_id=4366

Eraldamised reservfondist valdkonniti aastatel 2008 ja 2009 (tuh krooni)

Muudes kuludes on kajastatud eraldised avalikule korrale, elamu- ja kommunaalmajandusele ning tervishoiule.

Reservfondi eraldised struktuuriüksuste lõikes

Kirjesse “muud” on koondatud osakonnad, kellele eraldati alla 3% eraldistest. Rahandusosakonnale avatud vahenditest (2072 tuh krooni ehk 19%) moodustasid eraldised väljapoole linnavalitsuse struktuuri 2046 tuh krooni.

Kululiikide lõikes jagunevad eraldised reservfondist järgmiselt:

Kululiik	tuh krooni				
	2009 kulud	2009	2008	2007	2006
investeermiskulud	3 425	32,1	22,9	13,6	6,2
tegevuskulud, sh	7 253	67,9	77,1	86,4	93,8
eraldised	2 874	26,9	45,6	51,4	48
personalikulud	668	6,3	1,2	8,2	17,6
majandamiskulud	2 088	19,5	29,4	26,8	28,2
muud kulud	1 623	15,2	0,9	0	0

Investeermiskuludeks eraldati 3425 tuh krooni (sh eraldised väljapoole linnavalitsuse struktuuri 572 tuh krooni) järgmiselt:

- 810 tuh krooni Tartu Erahariduse Edendamise Seltsile uute lasteaiakohtade loomiseks;
- 422 tuh krooni MTÜle Agathe uute lasteaiarühmade loomiseks;
- 280 tuh krooni Lasteaed Helika katuse rekonstrueerimistöödeks;
- 200 tuh krooni ASle Tallinna Lennujaama regulaarlennuliikluse avamisega kaasnevate täiendavate kulude katteks;
- 200 tuh krooni linna korterite remondiks;
- 200 tuh krooni MTÜle Tartu Üliõpilasmaja Eesti muusiku skulptuuri püstitamiseks;
- 180 tuh krooni Vene Lütseumi avariiohtliku soojasõlme väljavahetamiseks;

- 170 tuh krooni Tartu Rahu monumendi rajamiseks;
- 160 tuh krooni Kalevi tn 15 ja 17 hoonete rekonstrueerimisprojekti koostamiseks;
- 100 tuh krooni Tartu Lasteaed Midrimaa keldriruumide remondiks;
- 97 tuh krooni Turu tn kergliiklustee ehitamise alustamiseks;
- 94 tuh krooni Lutsu tn 4 vundamendi tugevdustöödeks;
- 93 tuh krooni Raekojas asuva külastuskeskuse projekteerimiseks;
- 80 tuh krooni SAle Emajõe Jõeriik kahe mobiilse paadisilla soetamiseks ning teadetetahvli paigaldamiseks;
- 78 tuh krooni Eesti Spordiseltsile Põhjakotkas Tähtveres asuva spordibaasi soojussüsteemi renoveerimiseks;
- 62 tuh krooni SAle Tähtvere Puhkepark lumesaha ja roomikute ostmiseks;
- 58 tuh krooni Keskkonnahariduse Keskuse (Lille tn 10) uue hoone arhitektuurikonkursi korralduskuludeks;
- 53 tuh krooni MTÜ Genialistide Klubi hoone Magasini tn 5 tuleohutusnõuetega vastavusse viimiseks;
- 34 tuh krooni SA Tampere Maja remonditöödeks;
- 30 tuh krooni Rooma-Katoliku Kiriku Kogudusele kirikuhoone katuse renoveerimiseks;
- 24 tuh krooni Tiigi 11 Seltsimaja remonditöödeks.

Tegevuskuludeks eraldati 7253 tuh krooni, sh:

eraldisteks väljapoole linnavalitsuse struktuuri 1475 tuh krooni, sh olulisemad:

- 273 tuh krooni kultuuriürituste projektideks;
- 174 tuh krooni SAle Tartu Kultuurkapital kuld- ja hõbemedaliga gümnaasiumilõpetajate premeerimiseks;
- 148 tuh krooni emakeelse ülikooli 90. aastapäeva tähistamiseks ja TÜ konverentside kuludeks;
- 139 tuh krooni Eesti Rahva Muuseumile, sh 100. aastapäeva tähistamiseks 100 tuh krooni;
- 131 tuh krooni turismialaste projektide rahastamiseks;
- 117 tuh krooni noorsoo- ja spordiprojektideks;

eraldisteks linnavalitsuse osakondadele 1399 tuh krooni, sh olulisemad:

- 939 tuh krooni kultuuriosakonnale erinevate projektide ja ürituste rahastamiseks;
- 200 tuh krooni ettevõtluse osakonna ja linnamajanduse osakonna projektide kaasfinantseerimiseks;
- 160 tuh krooni sotsiaalabi osakonnale, sh 30 tuh krooni kolmikute sünni lastetoetuseks, 68 tuh krooni projekti kaasfinantseeringuks, 35 tuh krooni rahvusvahelise puuetega inimeste päeva tähistamiseks;

personalikuludeks linnavalitsuse osakodade kaudu kokku 668 tuh krooni, sh:

- 476 tuh krooni töötute avalike tööde kuludeks;
- 105 tuh krooni Tartu Maarja Kooli uue lasteaiarühma avamiseks;
- 87 tuh krooni projektide kaasfinantseerimiseks;

majandamiskuludeks linnavalitsuse osakondade kaudu kokku 2088 krooni, sh olulisemad:

- 832 tuh krooni rajatiste majandamiskuludeks (460 tuh krooni asfaltkattega tänavate remondiks, 50 tuh krooni avalikus kohas olevate pinkide valmistamiseks, 83 tuh krooni Veeriku ja Kunstigümnaasiumi mänguväljaku korrastamiseks, 40 tuh krooni loomade varjupaiga kanalisatsiooni avarii likvideerimiseks, 80 tuh krooni liikluskorralduse kuludeks, 75 tuh krooni biolagunevate haljastusjätmete vastuvõtu kuludeks, 30 tuh krooni botaanikaai müüri parandamiseks jt);

- 371 tuh krooni ruumide majandamiskuludeks (sh 125 tuh krooni valimiskuludeks, 129 tuh krooni halduskuludeks, 42 tuh krooni monumentide hoolduseks, 43 tuh krooni töötute töölerakendamise töömaterjalid jt);
- 315 tuh krooni uurimis- ja arendustöödeks (sh 119 tuh krooni ühistranspordi arendamise projektiks, 176 tuh krooni energiaagentuuri kuludeks, 20 tuh krooni keskkonna ekspertiisiks);
- 295 tuh krooni ürituste ja projektide rahastamiseks (sh 50 tuh krooni Emajõe festival, 40 tuh krooni rahvusköökkide päevade korraldamiseks, 30 tuh krooni laulupeo kuludeks jt);
- 67 tuh krooni administreerimiskuludeks (26 tuh krooni RKASga varem sõlmitud notariaalsete lepingute muutmiskokkuleppega kaasnevateks kuludeks, 16 tuh krooni aukodaniku matusekuludeks, 25 tuh krooni projektide kaasfinantseerimiseks);
- 61 tuh krooni inventari soetamiseks;
- 45 tuh krooni konkursi „Kaunis Eesti kodu 2009” kuludeks;
- 44 tuh krooni infotehnoloogia kuludeks;
- 32 tuh krooni koolituseks;
- 25 tuh krooni eraldati lähetusteks.

muudeks kuludeks eraldati 1623 tuh krooni, sh 1519 tuh krooni kohtuotsuse täitmiseks LasCompEesti ASga.

Eraldatud vahenditest, 10 678 tuh kroonist, jäi kasutamata linnavalitsuse struktuuris 142 tuh krooni, sh:

- 77 tuh krooni ürituste ja projektide ökonoomsema korraldamise arvel;
- 44 tuh krooni liikluskorralduse muudatusteks puudus piisavalt sooviavaldusi;
- 21 tuh krooni kavandatud tööde osutumine mitteotstarbekaks.

Raha kasutaja väljastpoolt linna ametiasutuste struktuuri esitab rahandusosakonnale raha kasutamise aruande 1 kuu jooksul pärast raha kasutamist. Linnavalitsusel on õigus keelduda raha eraldamisest taotlejatele, kes ei ole tähtaegselt esitanud varasema eraldise kasutamise kohta aruannet.

5. MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRJAD

Tartu Linnavalitsuse 31.12.2009 lõppenud konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne koosneb tegevusaruandest, konsolideerimisgrupi raamatupidamise aastaaruandest ja audiitori järeldusotsusest.

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on koostanud Tartu Linnavalitsus.

Konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande on kinnitanud Tartu Linnavolikogu oma

... juuni 2010 otsusega nr ...

Nimi	Ametinimetus	Allkiri	Kuupäev
Aadu Must	Volikogu esimees	_____	.....juuni 2010
Urmas Kruise	Linnapea	_____	.....juuni 2010

